روز عرفه و عید سعید قربان را به تمامی مسلمین تبریک می‌گوییم.

اولین روزنامه سهامداری ایران (خبرنگاران و کارکنان)

صمت
صنعت معدن تجارت

شنبه
• ۱۸ تیر ۱۴۰۱
• ۹ ذی‌الحجه ۱۴۴۳
• ۹ ژوئیه ۲۰۲۲

• سال سی‌ودوم شماره پیاپی ۳۴۱۵ • دوره جدید سال نهم شماره ۲۰۹۷ • ۱۶ صفحه • قیمت: ۵۰۰۰ تومان

www.smtnews.ir - http://Telegram.me/smtnews

سرمقاله

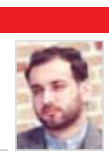

اول اصلاح بعد فرهنگ‌سازی ۲

مالیات در مسیر توسعه! ۴

یادداشت‌های امروز

شرط اجرای قانون پایانه‌های فروشگاهی ۸

به بهانه جبران کسری بودجه ۱۱

مالیات سبز در ایران بی‌رنگ است ۱۵

گفت‌وگو

نظام فعلی مالیات مروج دلالی است ۱۰

مالیات؛ باج یا خراج

مالیات و حذف دلالی از بازار خودرو ۳
بار سنگین مالیات بر دوش صنایع ۴
افزایش درآمد مالیاتی به بهای تحمیل خسارت به صنایع ۶
چارچوب‌های مالیات‌ستانی مشخص نیست ۸
کارتخوان خراب است! ۹
مالیات، ابزار توسعه ۱۱
مالیات بر درآمد است یا بر تورم؟ ۱۲
معافیت مالیاتی تحقیق و توسعه، یک تصمیم غلط ۱۳
تحقق رویای جدایی بودجه از نفت ۱۴
دست‌اندازی در مسیر تخریب ۱۵

عکس: آیدا فریدی

فرم اشتراک

چنانچه تمایل به اخذ اشتراک و دریافت روزنامه صمت دارید لطفا فرم را تکمیل و وجه اشتراک به حساب شماره ۰۲۲۴۱۷۴۱۰۵۰۰۰ و یا شماره کارت ۷۰۷۲-۹۹۹۷-۹۹۱۸-۶۰۳۷ نزد بانک ملی به نام موسسه فرهنگی مطبوعاتی گسترش صنعت، معدن و تجارت (صمت) واریز نمایید. اصل و کپی فیش واریزی را به همراه فرم اشتراک به نشانی خیابان قائم‌مقام-کوچه آزادگان شماره۲۶ ارسال یا برای تسریع امور فرم و فیش مربوط را به شماره ۰۹۰۲۶۲۹۱۴۸۸ ارسال نمایید.

لطفا به این نکات توجه فرمایید:

۱- در صورت تمایل به دریافت نسخه‌های بیشتر خواهشمند است در این قسمت (..... نسخه) مشخص نمایید.

۲- روزنامه مشترکین تهران، هر روز از ساعت ۷ تا ۱۰/۳۰ صبح توسط پیک تحویل می‌گردد.

هزینه ارسال در تهران رایگان است

هزینه اشتراک	
۱ ماهه	۱۱۰،۰۰۰ تومان
۳ ماهه	۳۳۰،۰۰۰ تومان
۶ ماهه	۶۶۰،۰۰۰ تومان
۹ ماهه	۹۹۰،۰۰۰ تومان
۱۲ ماهه	۱،۳۲۰،۰۰۰ تومان

متقاضیان محترم شهرستان‌ها برای اخذ اشتراک از طریق دفاتر سرپرستی و نمایندگی‌های روزنامه صمت در مراکز استان‌ها و شهرستان‌ها اقدام فرمایند و یا به شماره ۰۹۰۲۶۲۹۱۴۸۸ اطلاع دهند.

مشخصات مشترک
نام و نام خانوادگی:
عنوان موسسه:
تلفن ثابت یا تلفن همراه:
آدرس:
کدپستی:

سرمقاله

اول اصلاح بعد فرهنگ‌سازی

عاطفه خسروی
سردبیر

براســاس تعاریف، مالیات به‌معنای «پرداختی» لازم، اجباری و بلاعوض اســت که افــراد حقیقــی و حقوقی بــه‌ازای درآمــد و دارایی مســتقیم و غیرمســتقیم، پرداخت می‌کنند. به‌طورکل در نظام مالیاتی کشــور، ۲ نوع درآمد مالیاتی، شامل مالیات‌های مستقیم و مالیات‌های غیرمستقیم وجود دارد. مالیات‌های مســتقیم شامل مالیات بر دارایی و مالیات بر درآمد است. طبق قانون مربوط به مالیات‌های مســتقیم ســال ۱۳۶۶، مالیات بر دارایی شــامل ۵ مورد مالیات ســالانه ملک‌ها، مالیات مســتغلات مسکونی خالی مانــده، مالیات بر زمین‌های بایر، مالیــات مربوط بر ارث و مالیات حق تمبر می‌شــود. در ســال ۱۳۸۰ اصلاحاتی در این قانون انجام گرفت که براساس آن مالیات‌های سالانه ملک‌ها، مستغلات مسکونی خالی مانده و زمین‌های بایر، حذف شده و فقط مالیات‌های مربوط به ارث و حق تمبر معتبر است.

همچنین، مالیــات بر درآمد مواردی مانند مالیات بر درآمد شــرکت‌ها، مشــاغل، کشــاورزی، حقوق، املاک، درآمدهای اتفاقی و مالیات بر جمع درآمدهای ناشی از منابع گوناگون را در بر می‌گیرد. در این بین طبق قانون، درآمدهای به‌دست‌آمده از کشاورزی از مالیات معاف هستند.

مالیات‌های غیرمستقیم به‌عنوان دومین دسته از مالیات‌ها، شامل مالیات بر واردات و مالیات بر مصرف و فروش است. مالیات بر واردات شامل حقوق گمرکی، ســود بازرگانی، حق ثبت و ســفارش کالا شده و مالیات بر مصرف نیز شــامل مالیات بر کالاهایی مانند ســیگار، اتومبیل، حق اشتراک تلفن و... می‌شود.

باتوجه به تعاریف یادشــده؛ مالیات در واقع انتقال بخشــی از درآمدهای جامعه به دولت یا بخشی از سود فعالیت‌های اقتصادی است که نصیب دولت می‌شــود، با این اســتدلال که ابزار و امکانات دستیابی به درآمد و سودها را دولت فراهم ســاخته اســت. در نقطه مقابل، این درآمد باید صرف آبادانی و ایجاد زیرساخت‌هایی برای توسعه و ارتقای رفاه عمومی شهروندان شود.

ارتقای رفاه عمومی از محل درآمدهای مالیاتی همان نقطه‌ای اســت که گلایه‌های بسیاری از سوی پرداخت‌کنندگان مالیات به‌همراه دارد و گاهی اصل پرداخت مالیات را با انتقاد مواجه کرده است.

از ســوی دیگــر، در اقتصادهای وابســته به دلارهای نفتــی، مانند ایران درآمدهای نفتی نقش مهمی در دخل و خرج بودجه‌های ســالانه داشــته و به‌دنبــال کاهش این نوع درآمد به دلایلــی مانند محدودیت‌های تحریم، دولتمردان به فکر دستیابی به درآمدهای پایدارتر افتاده‌اند، تا آنجا که سعی بر آن است تا با افزایش درآمدهای مالیاتی از وزن درآمدهای نفتی در اقتصاد کشــور کاسته شود. این در حالی اســت که بدون داشتن یک نظام مالیاتی دقیق و به‌روز نمی‌توان به تحقق اهداف امیدوار بود.

با این همه بسیاری از فعالان اقتصادی و حتی شهروندان با گلایه از نحوه اخذ و هزینه کــرد مالیات در اقتصاد ایران معتقدند، نظام مالیاتی تاکنون با کاســتی‌های بســیاری همراه بوده و جایگاه و کارکــرد اصلی خود را نیافته است. این منتقدان فرار و معافیت‌های مالیاتی را ۲ مشکل اساسی این نظام می‌داننــد. برآوردهای مختلفی از میزان فرار مالیاتی در کشــور وجود دارد، اما روشــن است که رقم آن بســیار قابل توجه است. احسان خاندوزی، وزیر اقتصاد اواخر ســال ۱۳۹۹، به‌عنوان نماینده وقت مجلس و عضو کمیسیون اقتصادی، میزان فــرار مالیاتی را بین ۸۰ تا ۱۰۰ هزار میلیارد تومان برآورد کرده بود که به گفته بسیاری از کارشناسان این عدد به‌راحتی قابل گذشت نیست.

در بررسی مشکلات موجود در نظام مالیاتی نیز گفته می‌شود حل معضل معافیت‌های مالیاتی ســخت نیست، اما رفع مشــکل فرار مالیاتی به‌عنوان یکی از معضلات اصلی اقتصاد کشــور به‌راحتی امکان‌پذیر نبوده و نیســت. بــا همین نگاه، اصلاح نظــام مالیاتی با هدف حذف یا کاهش قابل توجه فرار مالیاتی، ضرورتی است که از مدت‌ها پیش در دستور کار قرار داشته و چند سالی اســت در چارچوب هوشمندسازی اقتصاد و نظام مالیاتی مورد توجه بیشتر و در آستانه عملیاتی شدن قرار گرفته است.

آنچه مســلم اســت، جایگاه مالیات در چرخه اقتصاد، مســیری است که کشــورهای توســعه‌یافته طی کرده‌اند. با نگاهی به آمار کشورهای مختلف درمی‌یابیم سهم مالیات بر درآمد ملی کشورهای پیشرفته ۳۰ تا ۵۰ درصد و در کشــورهای ترکیه و مشابه آن که شرایطی همچون ایران دارند، حدود ۲۰ درصد اســت. همچنین نســبت مالیات به تولید ناخالص داخلی ما زیر ۱۰ درصد بوده و در برخی کشورهای همسایه ایران، این نسبت به ۲۵ درصد نیز می‌رسد.

بــا این حال، مالیات ظرفیتی اســت کــه «میزان اخذ مالیــات از فعالان اقتصادی و شهروندان» و «چگونگی استفاده دولت‌ها از این منبع درآمدی» به یک اندازه مهم است.

درســت اســت که هر دولتی باید تلاش کند، ســهم خزانه از درآمدهای مالیاتــی را افزایش دهد؛ اما نکته مهم و قابل توجه چگونگی مالیات‌ســتانی و نحوه هزینه کرد مالیات در راســتای رفاه عمومی اســت. در گام نخســت، مالیات‌ها باید طوری از مالیات‌دهندگان گرفته شــود که به اقتصاد کشور و به‌ویژه تولید آسیبی نرساند.

همچنین، قوانین مالیاتی از شــفافیت لازم برخوردار نیست و در مواردی اعمــال آنها آثار منفی، به‌ویژه در عملکرد و فعالیت شــرکت‌ها و بنگاه‌های اقتصــادی برجای می‌گذارد. بخش از ضعف فرهنگ مالیاتی کشــور نیز به پایین بودن میزان اعتماد نهادی در جامعه مربوط می‌شود.

از آنجایی که در ســازکاری شــفاف، محل هزینه کرد درآمدهای مالیاتی به‌طور کامل برای مردم مشــخص نیســت، اعتماد اجتماعی نسبت به نظام مالیاتی کشور تضعیف شده اســت، بنابراین دولت و مجلس می‌توانند طی یک‌ســری اقدامات هماهنگ دســت به اصلاح نظام مالیاتی کشور زده و با جلــب اعتماد مودیان مالیاتی، فرهنگ مالیاتی را در جامعه ترمیم و تقویت کنند.

برای مثال مجلس می‌تواند بسیاری از قوانین مالیاتی را طی بررسی‌های کارشناســانه در کمیســیون‌های مربوطه اصلاح کند. دولت نیز می‌تواند با اســتفاده از فناوری‌هــای نوین اطلاعاتی و ارتباطی نظام مالیاتی کشــور را سریع، دقیق و چابک کند.

و در نهایت اینکه اگر بنا اســت اقتصاد کشــور از حالت دولتی خارج شده و بــه یک اقتصاد خصوصی تبدیل شــود، اصلاح نظــام و همچنین فرهنگ مالیاتــی در جامعه از ضرورت‌های غیرقابل انکار اســت. در این بین، اصلاح نحوه مالیات‌ســتانی، جلوگیری از فرار مالیاتی و ســاماندهی معافیت‌های مالیاتی باید در صدر برنامه‌های اصلاحی دولت و مجلس باشد.

مالیات؛ باج یا خراج

مالیات وســیله‌ای کارآمد و باارزش برای پیشــرفت و بهبود زندگی شــهروندان به‌شــمار می‌رود که درآمد آن به‌طور موثــری برای رفاه و خدمت به مردم و توسعه زیرساخت‌ها مورداستفاده قرار می‌گیرد. نرخ مالیات حاصل از درآمد در کشــورهای جهان متغیر است؛ به‌طوری‌که در برخی کشورهای اروپایی مانند سوئد، مردم بالاترین نرخ مالیات بر درآمد؛ یعنی حدود ۵۷.۱۹ درصد را پرداخت می‌کنند.

از سوی دیگر در برخی کشورها مانند کشورهای عربی قطر، کویت و عربســتان نرخ مالیات بر درآمد بسیار پایین است، چراکه بخش عمده درآمــد دولت‌ها از فروش نفت به‌دســت می‌آید که ســرمایه هنگفتی است.

همچنین شهروندان کشورهایی مانند آنتیگوآ و باربودا، جزایر کیمن و باهامــا از پرداخــت مالیات بر درآمد معاف هســتند؛ بنابراین به این کشورها پناهگاه‌های امن مالیات گفته می‌شود.

بررسی درآمدهای دولت در کشورهایی همچون نروژ، کانادا، استرالیا و هلنــد نشــان از آن دارد که بیش از ۵۰ درصــد درآمدهای دولت از محل مالیات تامین می‌شود.

نروژ یکی از کشــورهای نفت‌خیز حوزه اسکاندیناوی است که روزانه ۳ میلیون بشــکه نفت صادر می‌کند اما تقریبــا تمام درآمد حاصل از صادرات نفت را در صندوق ذخیره نفتی پس‌انداز می‌کند. با این همه، ســبد درآمدهای دولت در نروژ برای امور جاری دولت، اتکایی به نفت ندارد و بخش اعظم آن را مالیات تشکیل می‌دهد.

کانادا کشــوری با جمعیت ۳۵ میلیون نفری و ســبد مالیاتی متنوع است.

براســاس آمار ۷۹ درصد درآمد ملی این کشــور را پایه‌های مالیاتی پوشش می‌دهند.

در استرالیا نیز مالیات از اجزای مهم درآمد دولت محسوب می‌شود و به‌طور کلی مالیات سهم ۷۸ درصدی از مجموع درآمد دولت دارد. در تمام این کشورها، مالیات به‌طور مشخص صرف ارتقای رفاه شهروندی شــده و تعریف هزینه‌کرد مالیات در این کشــورها فاصله معناداری با کشورهایی مانند ایران دارد.

به‌گفته بســیاری از کارشناســان اقتصاد، درآمدهای مالیاتی همواره معیاری برای ســنجش عملکرد یک اقتصــاد و تاب‌آوری آن در مقابل شــوک‌های غیرقابــل پیش‌بینی ماننــد تحریم یا کروناســت. در واقع درآمــد مالیاتــی به‌علت خاصیــت خوداتکایی که دارد، بســیار پایدار و قابــل برنامه‌ریــزی و باعث افزایــش کیفیت خدمات به شــهروندان می‌شود.

با توجه به اهمیت این معیار اقتصادی، در ایران نیز ۱۶ تا ۲۳ تیر ماه به‌عنوان هفته مالیات نام‌گذاری شده است.

در ایــن پرونده صمت به همین مناســبت جایگاه مالیات در اقتصاد ایران را بررســی کرده و نظر فعــالان اقتصادی در بخش‌های گوناگون صنعت، معدن و تجارت را درباره مشــکلات پرداخت مالیات جویا شده است.

سرانجام ناخوش طرح مالیات بر خانه‌های خالی

ســهیل فرزین: قانون مالیــات بر خانه‌های خالی که انتقادهای بســیاری درباره اجرای آن مطرح بود، سرانجام سال گذشته با فراز و نشیب‌های بسیار وارد فاز اجرایی شــد. البته همچنان انتقادهایی به کندی روند شناســایی این واحدهای مسکونی و اخذ مالیات از آنها می‌شود.

بررسی عملکرد درآمدی سازمان امور مالیاتی در دو ماهه امســال نیز نشــان می‌دهد در این مدت فقط ۲ میلیــون و ۳۰۰ هزار تومان از خانه‌های خالی مالیات اخذ شده اســت. در این میان، نقش مجلس به‌عنوان بازوی نظارتی بیش‌ازپیش اهمیت دارد.

علــی کارنامه‌بابایــی، رئیس فراکســیون کارگــری و عضو کمیســیون اقتصادی مجلس یازدهــم در گفت‌وگو با پایگاه خبــری گســترش‌نیوز از مجموعه‌های خبری موسســه فرهنگــی و مطبوعاتی صمت معتقد است طرح مالیات از خانه‌های خالی، سرانجام خوشی همراه نخواهد بود.

کارنامه‌بابایی در این گفت‌وگو اظهار کرد: متاسفانه به‌دلیــل اینکه دولــت اهتمامی در ایــن زمینه ندارد و البته بــا وجود تمام قوانین موجــود، طرح دریافت مالیات از خانه‌های خالی به ســرانجام خوشی نرسید، چراکه عموما دولت‌ها به صورت ســلیقه‌ای با قوانین برخورد می‌کنند و وقت و انرژی خود را برای ســپری کــردن اولویت‌های کاری خود می‌کنند. ایجاد عدالت در ســاختار عرضه و تقاضای مســکن و اســتفاده از ظرفیت‌های خالی مســکن بــرای عرضه به مردم، دو رکن مهم در بخش مسکن کشور است.

بــه گفته ایــن نماینــده مجلس، مجلس شــورای اسلامی با توجه به این دو رکن اساسی، قانون دریافت مالیات از خانه‌های خالی را تصویب کرد. بدون شــک این طرح تاثیر مثبتی بر فضای امروز کســب‌وکار در حوزه مسکن داشت.

کارنامه‌بابایــی ضمن بیان ایــن مطلب گفت: طرح دریافت مالیات از خانه‌های خالی می‌توانست موضوع تولید مسکن که مبنای جهش تولید مسکن در کشور است را عملیاتی کند.

وی افزود: تمام جلســاتی که در مجلس و خارج از محیط مجلس تشــکیل می‌شود، هزینه بالایی دارد و هر ساعت و لحظه آن هزینه‌بر است؛ بنابراین ضروری اســت که دولت نسبت به اجرای قوانین و مصوبه‌های مجلس اهتمام ویژه‌ای داشته باشد.

کارنامه‌بابایی افزود: متاســفانه به‌هیچ عنوان چنین فضایی را احســاس نمی‌کنیم. در کمال تاسف نه‌تنها عــزم دولت برای ایــن اقدام مهم جزم نیســت، بلکه حداقل‌های اجرای این قانون را نیز انجام نداده اســت و به همیــن علت نمی‌توان آینده روشــنی برای این طرح در نظر گرفت.

▣ نقد به عملکرد دو کمیسیون مهم مجلس

رئیــس فراکســیون کارگــری و عضو کمیســیون اقتصادی مجلس یازدهم همچنیــن گفت: به عقیده من، دو کمیســیون اقتصاد و صنایع و معادن مجلس نیــز عملکــرد خــوب و قابل‌قبولــی در ایــن حوزه نداشته‌اند.

وی افزود: متاسفانه اعضای این کمیسیون‌ها به‌طور جدی به حوزه‌هایی که امروزه به چالش بزرگ و مخل زندگــی مردم تبدیل شــده، ورود نمی‌کنند. به‌عنوان رئیــس فراکســیون تعــداد زیــادی از ضعیف‌ترین و مظلوم‌ترین اقشــار جامعه که همان کارگران هستند، این نقد را به اعضای این دو کمیســیون وارد می‌دانم. اگر این دو کمیســیون بُعد نظارتی خود را به‌درستی انجــام می‌دادنــد، با شــرایط بهتری روبــه‌رو بودیم. امیدواریــم مجلس نیز نظارت خــود را تقویت کند تا شاهد اجرای تمام قوانینی که در نهایت به نفع مردم و کشور هستند، باشیم.

▣ پیمان برادری با وزرا نبسته‌ایم

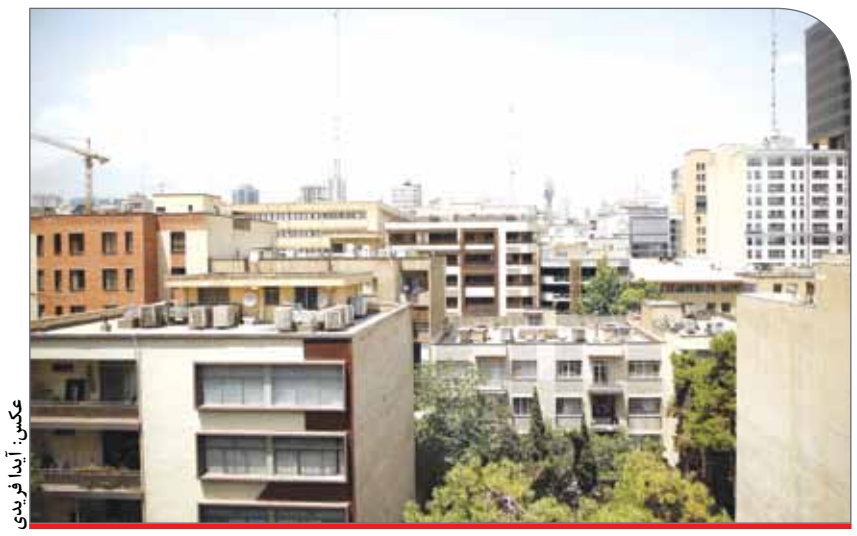
رئیــس فراکســیون کارگــری و عضو کمیســیون اقتصادی مجلس یازدهم همچنین گفت: اســتیضاح یکــی از ابزارهای قدرتمند نماینــدگان مجلس برای نظارت بر عملکرد دولتمردان اســت. ما همواره اعلام کرده‌ایــم که نمایندگان مجلس هیــچ پیمان اخوتی بــا هیچ‌کــدام از وزرای دولت نبســته‌اند و در پی آن هستیم که خواسته‌ها و مشکلات مردم رفع شود.

کارنامه‌بابایی با اشــاره به وظایف مجلس شــورای اســلامی گفت: اجرای دقیــق قانون، سیاســت‌های حاکمیــت، دغدغه‌های رهبر معظم انقلاب اســلامی، اولویت‌بندی‌های اساســی و جلوگیــری از روزمرگی برخــی دولتمــردان، از دیگر وظایــف و دغدغه‌های مجلس اســت کــه نمایندگان باید نســبت بــه آنها حساسیت داشته باشند.

▣ نه به تفکیک وزارت صمت

عضو کمیســیون اقتصادی مجلــس در ادامه به طرح تفکیک وزارت صمت اشــاره کرد و گفت: دولت بر این عقیده است که شرح وظایف این وزارتخانه بالاست و به همین جهت وزیر صمت نمی‌تواند به همه اهدافی حوزه تنظیم بازار، خدمات، کســب‌وکار، صنعــت، معدن و... دســت پیدا کند. البته به‌نظر من، این استدلال درست نیســت، چراکه امروزه در کل دنیا کشورهای در سطح ایران با ۱۰ تا ۱۵ وزارتخانه اداره می‌شوند.

وی افزود: در این راستا باید از ظرفیت‌ها و بسترهای موجود هوشــمند اســتفاده کرد. جمع‌آوری امضا برای استیضاح وزیر صمت که چندی پیش در مجلس اتفاق افتاد، پیام مهمی برای دولت داشــت که خوشــبختانه دولت این پیام مجلس را دریافت کرد.

عکس: آیدا فریدی

طــرح دریافت مالیــات از خانه‌های خالی می‌توانســت موضوع تولید مسکن که مبنای جهش تولید مسکن در کشور است را عملیاتی کند

نظرگاه

۴ تفاوت مالیات‌ستانی در ایران با جهان

مائــده منصوری، کارشــناس ارشــد اقتصاد: دولت‌ها همواره برای انجام مســئولیت‌ها و تعهدات اقتصــادی و غیراقتصادی خــود نیازمند منابع مالی هســتند کــه این منابــع مالی از محــل درآمدهای مالیاتی و غیرمالیاتی تامین می‌شود.

درآمدهــای غیرمالیاتــی دولــت کــه معمــولا از فعالیت‌هــای اقتصادی خود دولت به‌دســت می‌آید، اصــولا نامنظــم و نامطمئن اســت؛ بنابراین هرقدر سهم این نوع درآمد از درآمد کل دولت بیشتر باشد کســری‌های بودجه و عوارض دیگــر آن در اقتصاد بیشتر است.

در مقابل ســهم بالای درآمدهای مالیاتی می‌تواند از بروز ایــن عوارض جلوگیری کند. بــا وجود این، بررســی شــاخص‌های عملکرد نظــام مالیاتی ایران نشان می‌دهد ما در مقایسه با سایر کشورها در سطح مطلوبی قرار نداریم، اما مسئله‌ای که اهمیت فراوانی دارد و سبب چالش‌های بسیار شده این است که اگر بنــا را بر افزایش درآمدهای مالیاتی بگذاریم چگونه باید نظام مالیاتی اصلاح شــود تا اقتصاد غیررسمی گســترده‌تر نشود؟ تجربه کشــورهای موفق در این امر، می‌تواند راهنمای خوبی برای دولتمردان باشد.

▣ سهم ناچیز از سفره درآمد مالیاتی

در کشــورهای توســعه‌یافته درآمدهــای مالیاتی بیشــترین ســهم از درآمدهــای دولت را تشــکیل می‌دهنــد و اساســا تکیه بــر درآمدهــای مالیاتی نشانه‌ای از سلامت اقتصادی کشورهاست.

طبق بررسی‌های صورت‌گرفته در شاخص متوسط نســبت درآمدهای مالیاتی به تولید ناخالص داخلی کمتریــن رقم معــادل ۸ درصد مربوط بــه ایران و بیشترین رقم برای دانمارک معادل ۶.۴۷ است.

نرخ متوسط این شاخص در کشورهای قاره آسیا، امریکا، اقیانوســیه و اروپــا به ترتیب معادل ۷، ۵، ۸ و ۱.۲۷ اســت کــه این امر بیانگر این اســت که در اقتصاد ایران ســهم درآمدهای مالیاتی (مالیات‌های مســتقیم و غیرمستقیم) نســبت به تولید ناخالص داخلی کم است.

گــواه دیگــر ســهم کــم مالیات‌هــا در تامیــن مخــارج دولــت، پایین بــودن نســبت درآمدهای مالیاتــی به بودجه عمومی کشــور و نســبت بالای هزینه‌هــای وصول مالیات‌ها بــه درآمدهای مالیاتی است.

▣ هزارتوی نظام مالیاتی

خلاصه این صحبت‌ها نشان می‌دهد نظام مالیاتی ایران مشکلاتی دارد و نیاز به رفع این مسائل، برای اصلاح و دســتیابی به درآمــد مالیاتی مطلوب حس می‌شود.

در واقع بخشــنامه‌ها و احکام متعــدد مالیاتی در کنار قانون مالیات مستقیم با ۲۷۳ ماده، جولانگاهی بــرای دلالان مالیاتــی در هیات‌هــای حل اختلاف فراهم کرده است؛ به‌گونه‌ای که ارقام قطعی مالیاتی نســبت به ارقام مندرج در برگ‌های تشخیص بسیار ناچیز شــده اســت. از جمله این ایــرادات می‌توان معافیت‌هــای گســترده و متنوع، تعییــن نرخ‌های مالیاتــی متعدد و بالا، نبود نظــام جامع مالیاتی در شــناخت مودیــان و هزینه‌های آنهــا، زمانبر بودن مسیر پرداخت برای مودیان مالیاتی و... را نام برد.

▣ کارآیی در عین سادگی

ساده‌ســازی نظــام مالیاتــی به‌دلیل تاثیــر آن بر افزایش اثربخشی و کارآیی دستگاه مالیاتی موضوعی اســت که می‌تواند بســیاری از مشکلات ذکرشده را حل‌وفصل کند، این در حالی است که وجود قوانین پیچیده و مبهم علاوه‌بر افزایش هزینه‌های تمکین، احتمال بروز فساد را نیز افزایش می‌دهد.

یکــی از زمینه‌هــای بــروز بســیاری از فرارهای مالیاتی، سیاســت‌های حمایتی در قالب گســترش معافیت‌هاست. به‌طورکلی نباید معافیت‌های مالیاتی بــرای بخش گســترده‌ای از فعالیت‌های اقتصادی و برای زمانــی نامحدود درنظر گرفته شــود، زیرا اگر اعطای معافیت‌ها بــا دقت لازم صورت نگیرد دولت برای کســب درآمد به گروه‌های دیگر فشار می‌آورد. علاوه بر این موضوع، در هر نظام اقتصادی و مالیاتی روش‌هــای مختلفی بــرای تعیین میــزان مالیات‌ها وجود دارد.

اعمــال نرخ‌های متعدد مالیاتــی می‌تواند راه فرار مودیان مالیاتی را هموار کند. برای مثال در شرایط مالیــات چندنرخی، مودیان ســعی می‌کنند با بیان برخــی ویژگی‌ها و توجیه آنهــا، خود را در طبقه‌ای غیر از آنچه واقعیت دارد، نشــان دهند تا به‌واســطه این کار مالیاتی در حــد پایین‌تر پرداخت کنند که راه محدود کردن این نوع تخلفات، کاســتن از تعدد نرخ‌ها و معافیت‌هاست.

همچنیــن تناســب نداشــتن نرخ‌هــای مالیاتی تعیین‌شده در هر بخش با ظرفیت‌های اقتصادی آن بخش می‌تواند منجر به گسترش آسیب‌های فراوان در عملکــرد نظــام مالیاتی کشــور در قالب افزایش فرارهای مالیاتی شود.

در واقع رشــد درآمدهای مالیاتــی نباید از طریق افزایش آن دنبال شــود، بلکه باید پایه‌های مالیاتی جدیدی تعریف شود، چراکه نرخ مالیات در ایران در مقایسه با کشورهای توسعه‌یافته و حتی کشورهای خاورمیانه و شــمال افریقا در حد نسبتا بالایی قرار دارد. برای مثال نرخ مالیات بر سود در اقتصاد ایران ۱۷ درصد، در کشــورهای عضو ســازمان توســعه و همکاری‌هــای اقتصــادی (OECD) ۱۶.۸ درصد و در کشــورهای خاورمیانــه و شــمال افریقا به‌طور متوسط ۱۲ درصد است.

دربــاره نرخ مالیات بــر کار و مشــارکت نیز رقم متوســط ایران از متوســط نرخ این نــوع مالیات در کشورهای مذکور بالاتر است، این در حالی است که براســاس نتایج پژوهش‌های صورت‌گرفته، نرخ‌های مالیاتی بــالا نه‌تنها منجر به افزایش درآمد نشــده، بلکه منجر به انتقال فعالیت‌های رســمی اقتصاد به بخش غیررسمی و زیرزمینی شده است.

▣ همخوانی دخل و خرج دولت

بررســی برخــی شــاخص‌های عملکــردی نظام مالیاتــی به‌وضوح شــکاف میان وضعیــت موجود و شــرایط مطلــوب را نشــان می‌دهد کــه باتوجه به تغییر و تحولات صورت‌گرفته در برخی ساختارهای اقتصادی کشور در سال‌های اخیر، ضرورت بازنگری در برخی معافیت‌ها، ترجیحات، تخفیفات و درنهایت نرخ‌های مالیاتی متناسب با شرایط اقتصادی کشور وجود دارد. البته شــایان ذکر است که بدون کنترل مخــارج دولت، امــکان افزایش ســهم مالیات‌ها در تامین مالی وجود نخواهد داشــت؛ بنابراین در کنار تلاش برای افزایــش درآمدهای مالیاتی، دولت باید برنامه مشــخصی بــرای کنترل مخارجــش تدوین کند، چراکه در دهه‌های گذشــته به‌علت همخوانی نداشــتن درآمدها و مخارج دولت، کسری بودجه در بلندمدت، استقراض از بانک مرکزی برای تامین آن و همچنین تزریق درآمدهای ارزی ناشــی از فروش نفت به اقتصاد کشــور، خود باعث تشــدید تورم در اقتصاد ایران شــده که این موضوع منشــأ پیدایش مشــکلات دیگری در بخش‌های مختلف اقتصادی، سیاسی و اجتماعی کشور است.

گسترش صنعت
شنبه
۱۸ تیر ۱۴۰۱
۹ ذی‌الحجه ۱۴۴۳
۹ ژوئیه ۲۰۲۲
شماره ۲۰۹۷
پیاپی ۳۴۱۵
www.sanatnewspaper.com

بار سنگین مالیات بر دوش صنایع

معافیت مالیاتی تحقیق و توسعه یک تصمیم غلط

تحقق رویای جدایی بودجه از نفت

لوکس‌ها همچنان در فهرست مشمولان مالیاتی هستند

مالیات و حذف دلالی از بازار خودرو

فاطمه امیراحمدی: طرح مالیات بر عایدی سرمایه یکی از موضوع‌های مهم و مورد بحث دولت و مجلس شورای اسلامی است. بخشی از طرح مالیات بر عایدی سرمایه یا واسطه‌گری یا درآمد، مربوط به خودرو و مسکن می‌شود. برخی کارشناسان این امر را کمک به حذف سوداگری در بازار خودرو و کاهش التهاب این بازار می‌دانند. بعضی دیگر هم عنوان می‌کنند در حالی‌که دولت هنگام ورود این خودروها، تعرفه بالایی از صاحبان آنها دریافت می‌کند، دریافت چنین مالیاتی نمی‌تواند منصفانه باشد. در این میان، نمایندگان خانه ملت، تصویب مالیات بر عایدی سرمایه در مجلس را گام بلندی در راستای بهبود اقتصاد کشور می‌دانند، چراکه هدف از اجرای این مالیات، جلوگیری از سفته‌بازی در بازارهای غیرمولد است که در نهایت منجر به تقویت تولید می‌شود.

مالیات بر لوکس‌ها در مجلس دهم

سال ۹۸ با مواجه شدن دولت با کسری بودجه، نمایندگان خانه ملت در مجلس دهم، پیشنهاد اخذ مالیات از خودروها و خانه‌های لوکس را مطرح کردند. کمیسیون تلفیق مجلس دهم، اخذ مالیات سالانه از خودروها و خانه‌های لوکس را برای سال ۹۹ تصویب کرد که این امر، گام مثبتی برای ایجاد بسترهای لازم در رسیدن به وضع قوانین جامع‌تر مالیات بر ثروت باشد. براساس مصوبه کمیسیون تلفیق، خودروهای با قیمت بالای یک میلیارد تومان و خانه‌های با ارزش بالای ۱۰ میلیارد تومان، مشمول مالیات می‌شوند. این مالیات که مالیات بر ثروت به‌شمار می‌رود و کمترین اثرات منفی اقتصادی را دارد، علاوه‌بر افزایش درآمد دولت، موجب کاهش فاصله طبقاتی و تقویت عدالت در جامعه می‌شود.

در لایحه بودجه ۱۴۰۱، موضوع مالیات بر خودروهای لوکس دوباره مطرح و تاکید شد اطلاعات و داده‌ها باید تا خرداد ۱۴۰۱ جمع‌آوری شود و طرح تا بهمن همین سال به اجرا درآید. به‌گفته فعالان بازار هنوز این طرح به مرحله اجرا نرسیده و باید دید آیا در بهمن امسال صاحبان خودروهای لوکس ملزم به پرداخت مالیات خواهند شد یا خیر؟

چرایی دریافت مالیات با وجود اعمال تعرفه

امراله امینی، کارشناس حوزه اقتصاد و مدرس دانشگاه درباره مالیات بر عایدی سرمایه برای صاحبان خودرو اظهار کرد: این مالیات سهم قابل‌قبولی در اقتصاد کشورهای جهان دارد اما در ایران با مشکلاتی همراه است.

امینی در ادامه به صمت گفت: این مالیات که مربوط به خودروهای گران‌قیمت و لوکس است، بیشتر شامل خودروهای وارداتی می‌شود و تولیدات داخلی را در برنمی‌گیرد. این در حالی است که اگر این مالیات از خودروهای داخلی دریافت می‌شد، موثرتر بود.

او اضافه کرد: در حال‌حاضر با توجه به تعداد کم خودروهای وارداتی، درآمد مالیاتی از این بخش، عدد قابل‌توجهی نخواهد بود.

این مدرس اقتصاد در ادامه سخنان خود تصریح کرد: مشکلی که در حوزه مالیات بر خودروهای گران‌قیمت وجود دارد، به‌نوعی تعارض بین مالیات و عوارض گمرکی خودروهاست.

دولت هنگام ورود خودرو به اندازه ارزش آن در قالب تعرفه مالیات از صاحب خودرو دریافت می‌کند و اینکه دوباره مالیاتی مازاد وضع و دریافت کند، جای بحث و تامل بیشتری دارد.

امینی ادامه داد: در کشورهای دیگر، اگر دولت‌ها از این خودروها مالیات دریافت می‌کنند، در مقابل ورودی این خودروها پایین است؛ این موضوع مهمی است که نباید نادیده گرفته شود. علاوه‌بر این، با کارآمد شدن صنعت خودرو باید تلاش کنیم میزان تولیدات داخلی افزایش پیدا کند و تنها برای ایجاد رقابت، اجازه واردات خودروهای خارجی داده شود.

▣ دریافت مالیات در سایر کشورها

این کارشناس با اشاره تفاوت دریافت مالیات در کشورهای توسعه‌یافته و جهان سوم، عنوان کرد: آمار تولید خودرو در کشورهای صنعتی و صاحب برند بالاست؛ بنابراین بهای تمام‌شده در این کشورها رقابتی بوده و دولت‌ها و صنعتگران آنها دغدغه و نگرانی نسبت به واردات خودرو ندارند؛ در نتیجه عوارض ورودی این محصولات را پایین آورده‌اند.

این مدرس اقتصاد در دانشگاه علامه طباطبایی اضافه کرد: کشورهای جهان سوم مانند کشورهای حاشیه خلیج‌فارس هم با تعرفه پایین خودرو وارد می‌کنند؛ از این‌رو قیمت خودروهای خارجی در این کشورها پایین‌تر از ایران است.

او تصریح کرد: در کشورهایی مانند کشور ما که تیراژ تولید خودرو پایین است و قیمت تمام‌شده رقابتی نیست، واردات دغدغه‌ای برای کاهش سهم بازار شده؛ از این‌رو تعرفه واردات بالاست و تصویب مالیاتی جدا از تعرفه گمرکی برای صاحبان خودرو سنگین خواهد بود.

بازار خودرو و جذابیت‌های سوداگری

رضا آریاراد از دیگر کارشناسان حوزه خودرو در این زمینه نظر متفاوتی دارد و معتقد است که اجرای کامل این قانون می‌تواند جذابیت سوداگری در بازار خودرو را از بین ببرد.

آریاراد به صمت گفت: ماهیت مالیات بر عایدی واسطه‌گری یا سرمایه برای این است که از دلال‌بازی در بازار جلوگیری شود. حضور سوداگران در دوره‌هایی که وضعیت عرضه و تقاضا در بازار مناسب نیست و حالت الاکلنگی دارد، بسیار زیاد است. در سایر کشورها هم برای اینکه مانع بالا رفتن قیمت کالاهایی مانند مسکن و خودرو شوند و دست دلال‌ها را از بازار کوتاه کنند، این نوع مالیات را وضع می‌کنند تا قیمت‌ها به ثبات برسد.

▣ سود دلالی

این کارشناس بازار خودرو با اشاره به آمار تولید خودرو در کشور گفت: براساس آمار منتشر شده از سوی وزارت صنعت، معدن و تجارت در مدت ۳ سال (۹۷، ۹۸ و ۹۹) حدود ۲ میلیون و ۶۰۰ هزار خودرو در کشور تولید شده که در مقابل تیراژ تولید ۱.۶ خودرو که در سال ۹۱ محقق شد، آمار پایینی است. در این مدت، به‌طور میانگین، فاصله قیمتی بین نرخ کارخانه و بازار زیاد بود و سودی بیش از ۱۵۰ هزار میلیارد تومان برای سفته‌بازی سوداگران مهیا شد. این در حالی است که این میزان درآمد می‌توانست برای دولت باشد و آن را در قالب یارانه یا تسهیلات به صنعت خودرو بپردازد که کمکی به وضعیت تولید خودرو در کشور کند.

▣ درآمدهای خودرویی

این کارشناس حوزه خودرو در پاسخ به این پرسش که با وجود تعرفه بالای واردات، آیا مالیات بر عایدی سرمایه در حوزه خودرو منصفانه خواهد بود یا خیر، گفت: براساس مذاکرات انجام‌شده، قرار است تعرفه واردات خودرو در دوره جدید همچون گذشته بین ۴۰ تا ۷۰ درصد باشد. پس از رفع ممنوعیت واردات خودرو (ورود خودروهایی با قیمت ۷ تا ۲۱ هزار دلار) وضع این تعرفه بیشتر جنبه بازدارندگی دارد تا از ورود و عرضه بیش از اندازه این خودروها جلوگیری شود.

وی تصریح کرد: تعرفه گمرکی در تمام کشورها مرسوم است. تعرفه ورودی، قیمت کالاهای خارجی را بالا می‌برد تا برای مشتری داخلی جذابیتی ایجاد نکنند و در واقع تعرفه با این هدف، طراحی و دریافت می‌شود. بنابراین نرخ تعرفه و مالیات بر عایدی درآمد برای خودروها دو موضوع جداست؛ اولی برای تعادل در واردات و دیگری برای تعادل در بازار و حذف فعالیت‌های واسطه‌گری تعریف شده است.

آریاراد در ادامه سخنان خود مثالی در این‌باره زد و گفت: چین در سال ۲۰۰۲ میلادی به سازمان تجارت جهانی (WTO) پیوست. پیش از این، چین برای کالاهای وارداتی تعرفه بالا تعیین کرده بود که برای تکمیل زیرساخت‌ها هزینه می‌شد. در قرن جدید میلادی که چین به بلوغ اقتصادی دست یافت و تولیدکنندگان این کشور توانستند محصولات رقابتی تولید کنند، به سازمان تجارت جهانی پیوست و تعرفه واردات کاهش یافت، چون براساس مقررات بین‌المللی و دادوستدهای جهانی، عدد تعرفه در این کشور مشخص می‌شود. در واقع تعرفه‌ها به‌گونه‌ای درنظر گرفته می‌شود تا کشورهای عضو سازمان تجارت جهانی، مراودات تجاری بهتری با یکدیگر داشته باشند.

وی افزود: ایران هنوز نتوانسته به سازمان تجارت جهانی بپیوندد، چون زیرساخت‌های لازم فراهم نشده است. اگر این قانون به‌طور کامل اجرایی شود، التهاب بازار کاهش یافته و بازار به ثبات می‌رسد. با اجرایی شدن این قانون حتی اگر عرضه و تقاضا تراز نباشد هم بازار خودرو جذابیتی برای سوداگری نخواهد داشت، زیرا صاحبان این خودروها باید به دولت مالیات بپردازند.

آریاراد در پایان یادآور شد: با اجرای کامل قانون مالیات بر سرمایه، درآمدهایی برای دولت ایجاد می‌شود که می‌تواند آنها را در تولید هزینه کند.

سخن پایانی

برخی اقتصاددانان معتقدند عملکرد درست دولت در مالیات‌گیری، مانع فرار مالیاتی شده و منابع مالی برای سرمایه‌گذاری در بخش مولد کشور را افزایش می‌دهد. قانون مالیات بر درآمد نیز با این رویکرد طراحی و اجرا می‌شود تا در بخش خودرو این درآمد در قالب تسهیلات و شاید هم یارانه به صنعت خودرو تزریق شود تا چالش‌های این صنعت کاهش یابد.

برخی منتقدان هم معتقدند مالیات بر خودروهای لوکس نمی‌تواند کارساز باشد، زیرا تعداد این خودروها در کشور آمار بالایی ندارد که بتوان روی درآمد آن برنامه‌ریزی کرد. در این راستا، وقت قانون‌گذار گرفته می‌شود، در حالی‌که سود زیادی عاید کشور نمی‌شود.

«مناقصه عمومی»

شرکت معدن کار باختر در نظر دارد عملیات ساخت و ساز ابنیه سنگ شکن خود را در استان همدان (کیلومتر ۳۵ جاده سنندج_ معدن سنگ آهن روستای باباعلی) را از طریق مناقصه عمومی به پیمانکار واجد شرایط واگذار نماید.از متقاضیان محترم دعوت به عمل می آید پس از دریافت اسناد مناقصه از سایت به آدرس www.madankarbakhtar.com و هماهنگی با آقای بابایی (۰۹۱۸۹۰۷۰۹۰۳) نسبت به بازدید از محل اقدام و حداکثر از تاریخ ۱۴۰۱/۰۴/۱۸ تا ۱۴۰۱/۰۴/۲۸ نسبت به تکمیل و تحویل اسناد به ایشان به آدرس همدان خیابان مهدیه جنب بانک صادرات کوچه توحید بن بست کیانیان درب دوم از راست اقدام فرمایید.

شرکت معدن کار باختر (سهامی خاص)

«آگهی مناقصه عمومی»
شماره ۰۱۷ -T- ۴۰۱

شرکت سنگ‌آهن گهرزمین در نظر دارد:
«خرید لاستیک مورد نیاز دامپ‌تراک‌های شرکت» را با مشخصات در اسناد مناقصه را از طریق برگزاری مناقصه عمومی به شرکت‌های واجد شرایط واگذار نماید.
لذا از شرکت‌های توانمند در این حوزه جهت دریافت اسناد، از تاریخ ۱۴۰۱/۰۴/۲۰ لغایت ۱۴۰۱/۰۴/۲۶ دعوت به عمل می‌آید.
محل دریافت و تحویل اسناد مناقصه: تهران، بلوار آفریقا، بلوار آرش غربی، پلاک ۱۲، شرکت سنگ‌آهن گهر زمین
لازم به ذکر است مهلت تحویل پاکت‌ها به دبیرخانه مرکزی تهران تا ساعت ۱۵ روز دوشنبه مورخ ۱۴۰۱/۰۵/۱۰ می‌باشد.
شایان ذکر است شرکت‌کنندگان محترم بایستی جهت خرید اسناد مبلغ ۳،۰۰۰،۰۰۰ ریال را به شماره شبای IR۶۸۰۱۵۰۰۰۰۰۰۱۱۳۷۸۰۰۲۰۰۰۷۵ واریز نمایند.
شماره تماس جهت کسب اطلاعات بیشتر: ۰۹۲۱۳۰۱۴۸۳۱
شرکت سنگ آهن گهرزمین

آگهی تغییرات شرکت فولاد فراز کاوه شرکت سهامی خاص به شماره ثبت ۴۶۵۹۹۱ و شناسه ملی ۱۴۰۰۴۶۵۴۵۴۴ به استناد صورتجلسه مجمع عمومی عادی سالیانه مورخ ۱۴۰۱.۰۱.۲۴ تصمیمات ذیل اتخاذ شد : تراز نامه وحساب سود وزیان منتهی به سال مالی ۱۴۰۰ بتصویب رسید . موسسه حسابرسی بهراد مشار بعنوان بازرس اصلی وموسسه حسابرسی هیمار حساب بعنوان بازرس علی البدل برای یکسال مالی انتخاب شدند. روزنامه کثیرالانتشار صمنتجهت درج آگهی های شرکت تعیین گردید.
سازمان ثبت اسنادواملاک کشور اداره ثبت شرکت ها و موسسات غیر تجاری تهران (۱۳۴۷۵۰۳)

آخرین اخبار و تازه ترین تحلیل ها را در
پایگاه خبری «گسترش نیوز»
دنبال کنید
www.Gostaresh.news

یادداشت

مالیات در مسیر توسعه!

امیرحسن کاکایی
عضو هیات‌علمی دانشگاه علم و صنعت

مالیات ابزاری است که در دولت‌های مدرن دست‌کم سه کاربرد دارد که عبارتند از؛ ایجاد درآمد برای دولت، تنظیم‌گری مسیر توسعه و بازتوزیع ثروت برای ایجاد عدالت. در این نوشتار به علت گستردگی موضوع، روی موضوع دوم تمرکز می‌کنم که ابزار مناسبی برای توسعه است. تمام دولت‌های مدرن جهان با بالا و پایین بردن مالیات‌ها، اولا انگیزه تولید در بخش‌های مختلف اقتصاد و صنعت را متعادل می‌کنند و دوم اینکه سرمایه‌ها را به سمت‌هایی که باید اقتصاد تقویت شود، سوق می‌دهد. البته مالیات عنوان کلی است و باید در کنار آن ابزارهایی مانند انواع عوارض و بیمه را هم در نظر گرفت. در کشوری مانند آلمان، نظام مالیاتی به‌گونه‌ای است که هر شرکت تولیدی پس از ۱۰ سال باید به‌فکر تعویض تجهیزات تولید باشد و در بسیاری موارد کاملا به‌صرفه خواهد بود که این تجهیزات تغییر کنند. بدین‌ترتیب تجهیزات بسیاری از صنایع با سرعت بالایی نسبت به بقیه دنیا در حال تعویض است و صنایع ماشین‌سازی به‌سرعت رشد می‌کنند و نوآوری دائمی در آن ادامه دارد. درباره روش‌های تولید در صنعت خودرو و ارائه محصولات به‌روز هم همین‌طور است. نظام مالیاتی و بیمه و عوارض به‌گونه‌ای طراحی‌شده که هزینه خودرو پس از مدت کوتاهی به‌شدت بالا می‌رود. از آن‌طرف نظام اقتصادی به‌گونه‌ای است که امکان لیزینگ با بهترین شرایط وجود دارد که نتیجه آن ایجاد یک چرخه دائمی برای توسعه خودرو با تجهیزات کاملا به‌روز است. از سوی دیگر هم مالیات‌های تحقیق و توسعه را طوری تنظیم کرده‌اند که خودروسازانی مانند بنز و بام‌و، به‌راحتی در این بخش (R&d) هزینه می‌کنند. جالب‌تر اینکه محل هزینه‌کرد مالیات‌ها به‌گونه‌ای است که بخشی از این مالیات‌هادر قالب امکانات دانشگاهی برای تحقیق و توسعه به همین خودروسازان بازمی‌گردد. همچنین در این دهه، با ابزار مالیاتی مشوق‌های خوبی برای توسعه خودروهای برقی و از آن مهم‌تر به‌سمت فناوری‌های دوستدار محیط‌زیست و کاهنده مصرف و تولید سوخت‌های فسیلی ایجاد می‌کنند. البته مالیات‌ها با دیگر ابزارهای سیاست‌گذاری همراستاست و مجموعه حرکت‌های سیاست‌گذاری توسعه با هم یک هدف را به صنایع نشان می‌دهد. به‌عنوان‌مثال، دولت‌های پیشرفته در تعاملات بین‌المللی هم هوای صنایع خود را دارند و در نظام تعرفه‌ها، عوارض و موانع غیرتعرفه‌ای، به سهم شرکت‌های موردتوجه خود توجه دارند. گزارش‌ها از نحوه حمایت دولت آلمان از صنعت خودرو در تعاملات داخل اروپا و جهانی، نشان می‌دهد دولت آلمان اجازه نمی‌دهد صنعت خودرو آن از یک حد معقولی در بازار خودش پایین‌تر بیاید و هم‌زمان وقتی سهمی از بازار را می‌دهد، حتما سهمی از بازارهای رقیب را می‌گیرد، البته با نظام تعرفه‌ها و مالیات‌ها و... ظاهر کار هم طوری پیش می‌رود که انگار یک رقابت کامل در بازار وجود دارد. به هرحال یک قانون در قرن بیست‌ویکم مشخص است؛ دولت‌ها به‌فکر ملت‌ها و اقتصاد خود هستند و برای رشد و توسعه آن از تمام ابزارهای سیاسی و سیاستی و به‌ویژه مالیات استفاده می‌کنند. بماند که برای این منظور کشورهای بزرگ و استعمارگری مانند امریکا، از ابزارهای نظامی هم استفاده می‌کند. یک نکته دیگر در تایید این سخنان، مناظره‌های نامزدهای ریاست‌جمهوری مثلا امریکاست که یکی از ابتدایی‌ترین موضوعات همیشگی دو جناح اصلی سیاسی، بحث بر سر مالیات‌ها و سهم ثروتمندان از آن و نحوه ادامه توسعه بنگاه‌های بزرگ است.

حال به ایران و صنعت خودرو بپردازیم. در ایران هم ظاهرا نظام مالیاتی همین‌گونه است اما در واقعیت خروجی این نظام اشکالات فراوانی دارد. همین چند روز پیش معاون مالیاتی وزارت دارایی اعلام کرد یک شرکت تولید گز، برای فرار مالیاتی، خود را دانش‌بنیان اعلام کرده، زیرا قانون مالیاتی برای حمایت از تحقیق و توسعه در ایران، به‌شدت شرکت‌های دانش‌بنیان را تحت حمایت قرار داده است. از قدیم‌الایام مالیات تحقیق‌وتوسعه مشمول چنین تخفیفاتی بوده است. سرمایه‌گذاری در مناطق آزاد هم برای توسعه متوازن مناطق و ایجاد عدالت در کشور هم مشمول تخفیفات بسیار بالای مالیاتی بوده و خواهد بود؛ ۱۰ سال معافیت مالیاتی. از سویی هم در ظاهر قضیه، دهه‌هاست خودروسازی از حمایت‌های تعرفه‌ای دولت برخوردار است و به قول عامه مردم تحت حمایت کامل دولت است. اما چرا تمام این حمایت‌های ظاهری تبدیل به یک صنعت پیشرفته نشده است؟ چرا تحقیق‌وتوسعه در این کشور هنوز به بلوغ نرسیده است؟ آیا واقعا با این همه حمایت از خودروسازی، تولید داخل توسعه پیدا کرده است؟ با نگاهی به رفتار بخش خصوصی، نه دو شرکت خصولتی ما که تحت فرمان دولت هستند، مشاهده می‌کنیم آنها تنها به ۲۰ درصد داخلی‌سازی خودرو اکتفا کرده‌اند. همچنین تفسیر و نحوه اجرای قانون از خود قانون مهم‌تر است و بنابراین بسیاری از معافیت‌های مالیاتی در عمل، کار نمی‌کنند و در نتیجه تحقیق و توسعه در فضای غیررقابتی برای شرکت‌ها مزیت به‌شمار نمی‌رود. از آن بدتر این است که صنایع ما در کنار بسیار از مسئولان صنعتی یا حتی محققان، طی دهه‌ها فراگرفته‌اند که تا آنجا که می‌توانند به این نوع برنامه‌های دولت به‌عنوان رانت نگاه کنند و از آن به‌صورت کوتاه‌مدت بهره‌برداری کنند. درنتیجه این نوع برنامه‌های دولت، عملا منجربه آمارسازی و تقلب در بسیاری موارد شده است. بنابراین همیشه مجریان قانون با انواع مصداق روبه‌رو می‌شوند که ثابت کنند مودیان مالیاتی مستحق تخفیف مالیاتی، عملا مشمول نمی‌شوند. شخصا با این مورد حتی درباره دانشگاه‌ها روبه‌رو شده‌ام. امروز ماموران مالیاتی حتی درباره قراردادهای دانشگاهی هم سعی می‌کنند به بهانه‌هایی اندک، از تخفیفات مالیاتی صرف‌نظر کنند. این دور باطل در عدم‌اجرای درست قانون و در نتیجه استفاده از ترفندها توسط مودیان و تاکید مجری قانون بر عدم فراهم بودن شرایط استفاده از مزایای مالیاتی، باعث شده به این حمایت‌ها به دیده حمایت‌های موقت رانتی نگاه شود و افراد و شرکت‌های محقق واقعی، کمتر روی این نوع حمایت‌ها حساب باز کنند. نتیجه این موضوع این شده که نه‌تنها در عمل این نوع حمایت‌ها منجربه توسعه فناوری و کسب‌وکارهای مبتنی بر دانش نشده است، بلکه امروز با انبوهی از مناطق آزاد، واحدهای تحقیق‌وتوسعه و شرکت‌های دانش‌بنیانی روبه‌رو هستیم که عملا خروجی واقعی برای صنعت و اقتصاد ندارند. امید است که قانون‌گذاران با توجه به تجربه چندین ساله، امسال که سال تولید دانش‌بنیان اشتغال‌آفرین نام‌گرفته، درباره این معضل بزرگ در زیست‌بوم توسعه فناوری توجه جدی کرده و فکر اساسی کنند.

سهم دولت در تولید بزرگ‌تر شد

بار سنگین مالیات بر دوش صنایع

پول‌هایی که صرف زیرساخت نمی‌شود

فاطمه امیراحمدی
editor@smtnews.ir

توزیع ثروت در کشورهای توسعه‌یافته تقریبا یکسان بوده و شهروندان این کشورها از رفاه به‌نسبت بالایی برخوردار هستند. بخش زیادی از این رفاه، مدیون مالیاتی است که خود افراد در بخش‌های گوناگون صنعتی و خدماتی می‌پردازند. دولت‌ها در این کشورها، درآمدهای مالیاتی را به نگهداشت و توسعه زیرساخت‌ها و گسترش رفاه اجتماعی اختصاص می‌دهند. ضمن اینکه در بخش تحقیق و توسعه صنایع هم معافیت‌های مالیاتی درنظر گرفته شده است. حتی برای جذب سرمایه‌گذاری بیشتر، بسته‌های متنوع مالیاتی به‌عنوان مشوق تعریف می‌شود. این روند در کشورهای درحال توسعه تفاوت‌هایی دارد. در این میان در برخی کشورها معمولا بخشی از مالیات، صرف هزینه‌های جاری دولت‌ها می‌شود. این اتفاق در نظام مالیاتی ایران نیز رخ می‌دهد و در سال‌های اخیر با توجه به کاهش درآمدهای نفتی، نمود بیشتری یافته است؛ از این‌رو با توجه به کاهش درآمدهای نفتی ناشی از تحریم‌ها، دولت در بودجه امسال برای جبران کسری بودجه، اقدام به تعریف پایه‌های جدید مالیاتی کرد. صمت در این گزارش بار مالیاتی صنایع را بررسی کرده است.

عکس: آیدا فریدی

صنعتگر اگر مالیات می‌پردازد دست‌کم باید بخشی از این پول برای بهبود شرایط فعالیت خودش هزینه شود اما متاسفانه بخش زیادی از مالیات‌ها برای بدنه دولت و هزینه‌های جاری او هزینه می‌شود

تغییر سیاست دولت در مالیات‌ستانی

مالیات بر ارزش‌افزوده به‌عنوان یکی از بخش‌های مالیاتی کشور، چالش‌های زیادی به همراه داشته است. این موضوع از زمان تصویب تا امروز، همواره محل مناقشه بوده و عنوان می‌شود در حالی که باید این مالیات را مصرف‌کننده بپردازد، در هر مرحله تولید، از سازنده دریافت می‌شود.

برخی کارشناسان مالی حوزه صنعت با گلایه از این روند می‌گویند مالیات بر ارزش‌افزوده باید به قانون مالیات بر مصرف تغییر کند تا این مالیات تنها از مصرف‌کننده نهایی اخذ شود. در حال‌حاضر مالیات بر ارزش‌افزوده در هر مرحله از تولید از صنعتگران دریافت می‌شود و این یکی از انحرافات قانونی به‌شمار می‌رود. همچنین براساس ماده ۳۰ قانون مالیات بر ارزش‌افزوده، یک درصد مالیات نقل‌وانتقال از خودروهای داخلی وصول می‌شود. این قانون مصوب ۱۴۰۰/۰۳/۰۲ بوده و از ۱۴۰۰/۱۰/۱۳ براساس تبصره (۲) ماده (۳۰) قانون یادشده به مرحله اجرا رسیده است.

به‌هر روی با تغییر سیاست دولت در مالیات‌ستانی، تمام افراد حقیقی و حقوقی براساس گردش مالی خود، مشمول پرداخت مالیات شده می‌شوند.

در این بین تولیدکنندگان معتقدند سازمان امور مالیاتی به این موضوع توجه ندارد که چند درصد از این گردش‌های مالی شرکت‌ها و افراد حقوقی مربوط به دخل و چقدر مربوط به خرج است. به این ترتیب، آنها بدون در نظرگرفتن پرداخت‌های صنعتگران برای خرید مواد اولیه، حمل‌ونقل و... ملزم به پرداخت مالیات هستند.

> محمدحسین یزدیان: امسال شرایط مالیاتی بسیار سختگیرانه شده و مبالغی که برای فعالیت تولیدی در نظر گرفته شده، منجر به تعطیلی کارگاه‌ها کوچک می‌شود

آب‌رفت قدرت رقابتی

محمدحسین یزدیان یکی از فعالان صنعت درباره وضعیت مالیات واحدهای تولید به صمت گفت: امسال شرایط مالیاتی بسیار سختگیرانه شده و مبالغی که برای فعالیت‌های تولیدی در نظر گرفته شده، به‌طور قطع سبب ریزش کارگاه‌ها کوچک و خرد خواهد شد. وی افزود: به این ترتیب، قدرت رقابت تولیدکنندگان کاهش یافته و در مقابل کالاهای خارجی سهم بیشتر در بازار داخل و منطقه خواهند داشت؛ علاوه‌بر این، با توجه به وضعیت بازار و کمبود نقدینگی صنایع، هزینه برای سرمایه‌گذاری در بخش تحقیق و توسعه به‌طور خودکار حذف خواهد شد.

▣ دردسر جدید

صنعتگران که همیشه بخش زیادی از بار مالیات‌ستانی بر دوش آنهاست، با گلایه از افزایش مالیات در سال جاری، معتقدند این امر در کنار سایر هزینه‌ها کمر تولید را شکسته است. به‌گفته این فعالان اقتصادی، تولیدکننده برای هر یک از نیروهای خود در کنار مالیاتی که از حقوق کارگران کم می‌شود، سهم مالیات کارگران را هم باید بپردازد. به‌عنوان مثال، یکی از صنعتگران عنوان می‌کند ناچار است برای هر یک از نیروهای انسانی خود که با حقوق حدود ۸ میلیون تومان فعالیت می‌کنند، ۶۰۰هزار تومان مالیات بپردازد. یزدیان در ادامه سخنان خود درباره مالیات مربوط به حقوق و دستمزد نیروی انسانی واحدهای تولیدی گفت: در برخی کارگاه‌ها با توجه به توافق بین کارگر و کارفرما، تولیدکننده لیست بیمه را حقوق حداقلی برای کارگر در نظر می‌گیرد تا بخشی از دستمزد کارگر با پرداخت حقوق و دستمزد مورد توافق، مبلغی دیگر، نه در قالب حقوق، بلکه در ستون سایر موارد، به کارگران پرداخت می‌شود. این فعال صنعتی در ادامه افزود: امسال با توجه به مالیاتی که مشمول گردش مالی افراد حقوقی و حقیقی شده، کارفرما با مشکل روبه‌رو خواهد بود، زیرا این کم‌اظهاری سبب می‌شود مبلغ پرداختی دوم به‌عنوان سود درآمد او لحاظ شود. او گفت: شاید این امر سبب شود برخی کارفرمایان ناگزیر شوند در پرداختی ماهانه نیروی انسانی حقوق واقعی را بپردازند که به این ترتیب درصد بیشتری مالیات از حقوق کارگران کسر خواهد شد.

▣ اعداد بزرگ‌تر می‌شوند

یزدیان پیش‌بینی کرد روند فعلی مالیات‌ستانی از تولیدکنندگان منجر به تعطیلی ۲۰ تا ۲۲ درصد واحدهای تولیدی در بخش تولیدی‌های خرد و کوچک شود. این فعال صنعت افزود: سال ۹۹ مالیات ۴ برابر افزایش پیدا کرد و به‌طورقطع این عدد برای سال ۱۴۰۰ بزرگ‌تر خواهد بود.

▣ کوچ سرمایه

یزدیان در ادامه سخنان خود به بخش دیگری از مشکلات مالیاتی بخش تولید اشاره کرد و گفت: هر تراکنشی مشمول مالیات شده و گردش مالی انجام‌شده در صورت‌حساب‌های شرکت‌های تولیدی یا افراد حقوقی بدون در نظر گرفتن اینکه چه بخشی از هزینه‌ها برای خرید مثلا مواد اولیه بوده، مشمول مالیات می‌شود. او گفت: اگر این مسائل در مالیات‌ستانی در نظر گرفته نشود، این خطر وجود دارد که تولیدکنندگان سرمایه خود را از تولید خارج کرده یا حتی مبادرت به مهاجرت کنند.

▣ مالیات تولید به تولید نمی‌رسد

این تولیدکننده با بیان اینکه موضوع دیگر در هزینه‌کرد این مالیات است، عنوان کرد: در کشورهای پیشرفته درآمدهای مالیاتی صرف زیرساخت‌ها و ایجاد رفاه بیشتر می‌شود اما در کشور ما درآمدهای مالیاتی نه‌تنها صرف زیرساخت‌ها و ایجاد رفاه بیشتر نمی‌شود، حتی در تعمیر یا نگهداشت زیرساخت‌های موجود هم هزینه نمی‌شود.

شرایط جدید و ضرورت مدیریت جدید

در ادامه مجید حلاجی از دیگر صنعتگران کشور با بیان اینکه تولیدکننده مکلف به مدیریت شرایط و انطباق فعالیت خود با قوانین است در گفت‌وگو با صمت گفت: افزایش مالیات و محل‌های مالیاتی دردسرهای تولید را مضاعف کرده و در تغییرات این‌چنینی ریزش سرمایه‌گذاری و جذب سرمایه اجتناب‌ناپذیر است. او افزود: مالیات هزینه‌های تولید را افزایش داده و تولیدکننده ناچار است بخشی از این هزینه‌ها را در نرخ کالاها لحاظ کرده و بخشی را هم از سهم سودش کم کند. او اظهار کرد: در حال‌حاضر دولت بدون سرمایه‌گذاری در بنگاه‌های اقتصادی بخش خصوصی در سود آنها شریک است و تولیدکننده باید مدیریت کند تا فعالیت تولیدی خود را بدون وقفه ادامه دهد.

▣ ثبات بازار، امید صنعتگر

حلاجی با بیان اینکه باید امیدوار به ثبات بازار باشیم، گفت: سرمایه‌ها در حال آب شدن است و نوسان قیمتی در بازارهای ورودی تولید از مواد اولیه تا هزینه‌های سربار، درصد و ارزش سرمایه در گردش واحدهای تولیدی را کاهش داده است. در این بازار تنها کسانی باقی می‌مانند که بتوانند درست‌ترین مدیریت را در تغییرات داشته باشند.

> مجید حلاجی: مالیات، هزینه‌های تولید را افزایش می‌دهد؛ از این‌رو تولیدکننده ناچار است بخشی از این هزینه‌ها را در نرخ کالاها لحاظ کرده و بخشی را هم از سودش کم کند

تولیدکنندگان مستاصل

در ادامه سیدجواد حسینی‌خواه از دیگر تولیدکنندگان با بیان اینکه برنامه‌های مالیات‌ستانی تولیدکنندگان را مستاصل کرده، به صمت گفت: آنها دیگر نمی‌دانند کدام مشکل را پیگیری کنند و در واقع رمقی برای چانه‌زنی برای آنها نمانده و هنگامی که قرار به اعتراض است این نگرانی وجود دارد که شرایط بدتر از وضعیت فعلی نشود. نبود تقاضا سبب‌شده تولیدکنندگان فعالیت زیادی نداشته باشند، این مسئله به‌طورقطع مربوط به قدرت خرید مردم بوده و سطح خریدها متفاوت از گذشته شده است. حسینی‌خواه در پاسخ به این پرسش که با توجه به قدرت خرید مردم و نرخ محصولات، تولیدکنندگان بزرگ بیشتر در خطر هستند یا واحدهای کوچک صنعتی که محصولات ارزان‌قیمت‌تری تولید می‌کنند، گفت: فعل‌وانفعالاتی که در اقتصاد کشور و به‌ویژه در حوزه‌های مالیاتی در چند سال اخیر رخ داده، پیش‌تر تولیدکنندگان کوچک را در معرض خطر قرار داده است. در گذشته، بخشی از آنها فرار مالیاتی داشتند و همین امر سبب شده بود بتوانند کالاهای بیشتری و با نرخ کمتری نسبت به برندها عرضه کنند.

▣ خردها در دام مالیات

این فعال صنعت تصریح کرد: این امر یک رقابت ناسالم را به‌وجود آورده بود اما تغییراتی که در حوزه مالیات رخ داده، تمام تولیدکنندگان و غیرتولیدکنندگان را درگیر خود کرده است؛ بنابراین معتقدم مشکلات اقتصادی که امروز با آن روبه‌رو هستیم، بیشتر تولیدکنندگان کوچک را درگیر کرده، چون توان مالی کمتری دارند و نگرانی درباره آنها خیلی بیشتر است. او ادامه داد: چون تولیدکنندگان بزرگ، توان مالی بیشتر و سطح دسترسی به اطلاعات بالاتری دارند و تجربه سال‌های گذشته آنها سبب می‌شود راحت‌تر بتوانند از این پیچ سخت عبور کنند اما تولیدکنندگان خرد با توجه به آنچه شاهد آن هستیم، کج‌دارومریز در حال حرکت بوده و بخشی از آنها در حال حذف شدن هستند. حسینی‌خواه در پایان گفت: این ریزش‌ها در اقتصادهای بزرگ جهان هم تجربه شده است.

زمانی که اقتصادها در حال تغییر و تحول هستند، گریزی از این اتفاقات نیست. به این ترتیب تعدادی از تولیدکنندگان خردی که محاسبه درستی از فعالیت خود نداشتند، حذف می‌شوند.

سخن پایانی

مالیات بد نیست، به‌شرط آنکه درآمدهای مالیاتی درست هدایت شود. عدم‌مدیریت درست مالیات‌ستانی در سال‌های گذشته سبب‌شده تولیدکنندگان به‌ویژه صنعتگرانی که کارگاه‌های کوچک با نیروی انسانی کمتر از ۱۰ نفر دارند، برای فرار از مالیات یا به حاشیه‌های شهرها بروند تا پنهانی فعالیت داشته باشند. برخی دیگر از فعالان خرد صنعتی که در داخل شهرها فعالیت می‌کنند برای فرار مالیاتی یا در محل‌های مسکونی کار می‌کنند یا در فضاهای تجاری به‌اصطلاح زیرپله‌ای چراغ کسب‌وکار خود را روشن نگه می‌دارند. اما با تدبیر امسال دولت در حوزه اخذ مالیات، با تصویب محاسبه مالیات با تکیه بر گردش‌های مالی شرکت‌ها و افراد حقیقی، بسیاری از این کارگاه‌ها در تله مالیاتی گرفتار خواهند شد. با این روند، پیش‌بینی می‌شود برخی فعالان اقتصادی یا از گردونه فعالیت حذف شوند یا با اعمال مدیریت در فضایی شفاف فعالیت داشته باشند. آنچه مسلم است مدیریت و برنامه‌ریزی درست در حوزه مالیات‌ستانی از سوی دولت به صنعت و تولیدکننده کمک می‌کند تا در محیطی سالم بدون دغدغه حرکت رو به جلویی داشته باشند اما کسری بودجه، بزرگی دولت، چالاک نبودن آن و... سبب شده این پول‌ها به‌نوعی هرز رفته و تغییری در زیرساخت‌ها و توسعه صنعت رخ ندهد.

افزایش درآمد مالیاتی به بهای تحمیل خسارت به صنایع

مالیات ابزار توسعه

مالیات بر درآمد است یا بر تورم؟

وزیر صنعت، معدن و تجارت در جمع کرمانی‌ها:

سهم استان از حقوق دولتی پرداخت می‌شود

عکس: صمت

براساس قانون معادن و آیین‌نامه‌های اجرایی تمام بهره‌برداران معادن موظفند ۱۰ درصد بهای ماده معدنی موضوع پروانه را به نرخ روز، سر معدن -به‌صورت استخراج شده یا کانه‌آرایی‌شده- به‌عنوان حقوق دولتی به وزارت صنعت، معدن و تجارت پرداخت کنند. به‌علاوه اینکه این درصد با در نظر گرفتن عواملی مانند میزان ذخیره، عیار، کیفیت ماده معدنی، میزان توسعه‌یافتگی مناطق و عواملی از این دست قابل کاهش یا افزایش است.

بازخوانی یک قانون پرحاشیه

قانون، محل مصرف حقوق دولتی را نیز تعیین کرده است. طبق قانون ۶۵ درصد درآمد حاصل از حقوق دولتی به وزارت صنعت، معدن و تجارت برای اجرای بهینه تکالیف و توسعه بخش معدن و صنایع معدنی کشور می‌رسد. ۱۵ درصد این اعتبار صرف هزینه‌های استانی برای ایجاد زیرساخت و توسعه شهرستان با اولویت‌بخشی به منطقه‌ای که معدن در آن واقع شده، می‌شود.

۱۲ درصد این درآمد نیز به وزارت جهاد کشاورزی می‌رسد تا حسب مورد نسبت به احیا و بازسازی محل عملیات معدنی اقدام کند. ۵ درصد این اعتبار به صندوق بیمه فعالیت‌های معدنی برای حمایت از مکتشفان و بهره‌برداران معادن و ۳ درصد به‌عنوان کمک به سازمان نظام مهندسی معدن برای تحقق اهداف تعیین‌شده در قانون مربوطه تعلق می‌گیرد. همه اینها در حالی است که به‌گفته برخی کارشناسان تاکنون این مبالغ به‌ندرت در محل قانونی خود به مصرف رسیده‌اند، اما قول مساعد وزیر برای پرداخت سهم استان‌ها از حقوق دولتی معادن اتفاق جدید این حوزه است که باب بازخوانی دیگر موضوعات مربوط به حقوق دولتی را باز کرد.

از امسال پرداخت می‌شود

وزیر صمت در آیین بهره‌برداری رسمی از خط ۳ کارخانه کنسانتره شرکت سنگ‌آهن گهرزمین گفت: براساس قانون، ۱۵ درصد درآمد استخراج معادن- به‌نام حقوق دولتی- باید به دولت داده شود و ۱۵ درصد مبلغ حقوق دولتی باید در همان منطقه برای رفع مشکلات و ایجاد زیرساخت، به مصرف برسد. به گزارش شاتا، سید رضا فاطمی‌امین توضیح داد: تا سال گذشته ۱۵ درصد درآمد استخراج معادن (حقوق دولتی) در عمل وارد بودجه دولت و خزانه می‌شد و برای مسائل دیگری به مصرف می‌رسید و در نهایت بخش کمی از آن به منطقه مربوطه اختصاص می‌یافت، اما برای نخستین بار، دولت در سال ۱۴۰۰ این بند را در لایحه بودجه قرار داد و در مجلس نیز به تصویب رسید؛ بنابراین امسال ۱۵ درصد حقوق دولتی معادن به مناطق مربوطه اختصاص داده می‌شود که خبر بسیار خوبی برای مردم منطقه سیرجان است. وی افزود: در این زمینه با استاندار کرمان نیز گفت‌وگوهایی داشتم و قرار است در اسرع وقت درآمدهای معدنی سیرجان را اعلام کنند و ۱۵ درصد سهم استان از حقوق دولتی را پرداخت کنیم.

▣ خام‌فروشی کاهش یافته است

وزیر صمت تصریح کرد: اکنون میزان خام‌فروشی به‌معنای فروش ماده خام معدنی کمتر از یک درصد است؛ به این معنی که کمتر از یک درصد مجموع ذخایر معدنی برداشت‌شده به‌صورت خام صادر می‌شود.

نکته قابل توجه این است که نمی‌توان گفت خام‌فروشی نداریم، زیرا شمش فولاد صادراتی نیز نیمه‌خام است و باید بیشتر فرآوری شود و ارزش افزوده بیشتری از آن دریافت کنیم. فاطمی‌امین ادامه داد: وقتی این همه سرمایه‌گذاری در استخراج معدن، کنسانتره، گندله و آهن اسفنجی انجام می‌دهیم تا فولاد به‌صورت شمش درآید و در صنایع پایین‌دستی قابل استفاده شود، نباید این زنجیره قطع و شمش فولاد صادر شود، بلکه باید بر ساخت انواع ورق‌ها، مواد فولادی، فولادی آلیاژی و لوازم‌خانگی تمرکز کنیم تا محصول نهایی تولید و صادر شود و دیگر به‌عنوان صادرکننده فولاد در دنیا شناخته نشویم.

تکالیف برزمین‌مانده حقوق دولتی معادن

در صورت اجرای قانون تخصیص ۱۵ درصد حقوق دولتی به مناطق محل معدن، بخشی از نگرانی‌های معدنکاران کاهش پیدا می‌کند، زیرا صرف ۱۵ درصد حقوق دولتی برای توسعه زیرساخت‌های منطقه سبب می‌شود مردم محلی از مزایای فعالیت‌های معدنی در منطقه‌شان بهره‌مند شوند. بهرام شکوری از جمله فعالان معدنی است که پیش از این خواهان توجه به تکالیف برزمین‌مانده حقوق دولتی -هم در بخش دریافت و هم هزینه کرد- بوده است. وی در گفت‌وگو با خبرگزاری صداوسیما گفت: علاوه بر تکالیف برزمین‌مانده در دریافت حقوق دولتی، در هزینه کرد آن نیز دولت تقریبا اغلب وظایف قانونی خود را انجام نداده است. شکوری افزود: براساس تبصره‌های مواد ۱۴ و ۲۵ قرار است ۶۵ درصد وجوه دریافتی به وزارت صمت اختصاص یابد تا برای توسعه معادن هزینه شود. از مابقی وجوه نیز ۱۲ درصد به منابع طبیعی برای بازسازی معادن و ۱۵ درصد به اعتبارات استانی برای ایجاد رفاه و توسعه استانی اختصاص یابد، اما از همه این مجموعه گاهی اوقات فقط ۵ تا ۱۰ درصد سهم مربوط به وزارت صمت بازگشته است. رئیس کمیسیون معادن و صنایع معدنی اتاق بازرگانی ایران در ادامه به مشکلات ناشی از پرداخت نشدن اعتبارات استانی از محل حقوق دولتی معادن اشاره کرد و گفت: وقتی درآمد ناشی از حقوق دولتی معادن به اعتبارات استانی اضافه نمی‌شود تا در جهت رفاه و توسعه منطقه معدن‌خیز هزینه شود، مردم آن منطقه معترض شده و گاهی مانع از ادامه فعالیت معدن می‌شوند. در این صورت، معدندار یا مجبور به توقف فعالیت می‌شود یا باوجود پرداخت حقوق دولتی، باید هزینه دیگری نیز برای ایجاد امکانات رفاهی در آن منطقه بپردازد که این به‌ضرر فعال معدنی است.

▣ مخاطرات تخصیص نیافتن اعتبارات استانی

شکوری علت اجرانشدن احکام مربوط به حقوق دولتی معادن را ضعف نظارت دانست و افزود: قوانینی که در زمینه دریافت و محاسبه حقوق دولتی معادن تدوین و تصویب شده، قوانین خوبی است که درست اجرا نمی‌شود و علت آن هم ضعف عملکرد دستگاه‌های نظارتی بر اجرای قانون است که تقریبا این موضوع در زمینه همه قوانین وجود دارد. این فعال معدنی گفت: مجلس به‌عنوان نهادی که هم وظیفه قانون‌گذاری و هم وظیفه نظارت بر اجرای قانون را بر عهده دارد، باید به این موضوع ورود و دولت را ملزم به انجام تکالیف قانونی خود کند تا مشکلات و نابرابری‌هایی که در دریافت و هزینه کرد حقوق دولتی معادن وجود دارد، از میان برداشته شود.

▣ هوشمندسازی وعده شیرینی که محقق نشد

شکوری در ادامه به وعده تحقق نیافته هوشمندسازی اشاره کرد و گفت: هوشمندسازی محاسبه و دریافت حقوق دولتی، بهترین و عادلانه‌ترین روش است. وی افزود: در حال حاضر، تقریبا همه کشورهای معدن‌خیز برای محاسبه حقوق معدنی از نرم‌افزارهای هوشمند استفاده می‌کنند، زیرا به‌راحتی می‌توان همه عوامل موثر در تعیین حقوق دولتی را در آن لحاظ کرد، این در حالی است که در کشور ما باوجود طراحی نرم‌افزارهای هوشمند برای این کار همچنان حقوق دولتی با استفاده از شیوه‌های قدیمی و منسوخ محاسبه می‌شود. این فعال معدن افزود: دریافت حقوق دولتی از معادن باید باتوجه به عوامل موثری همچون محل و موقعیت معدن، شرایط و موقعیت منطقه، میزان و نوع کانه‌آرایی، وضعیت ذخیره معدنی، روش استخراج، تعهدات و سود ترجیحی بهره‌بردار صورت گیرد. شکوری تبصره ۴ ماده ۶۰ آیین‌نامه اجرایی قانون معادن را از دیگر تکالیف برزمین‌مانده حقوق دولتی معادن دانست و گفت: براساس این تبصره، باید تعیین حقوق دولتی و ابلاغ آن به بهره‌بردار در زمان صدور پروانه بهره‌برداری انجام شود که این موضوع نیز اجرا نمی‌شود.

سخن پایانی

حقوق دولتی یکی از عناوین پرتکرار اخبار معدنی در چند هفته اخیر بوده است؛ به‌ویژه پس از آنکه سید رضا فاطمی‌امین در سخنانی این موضوع را یکی از ۳ کانون اصلی فساد در حوزه معدن نامید. اعلام تصمیم جدی دولت برای تخصیص ۱۵ درصد حقوق دولتی به عمران و آبادانی منطقه قرارگیری معدن، خبر خوشی است که امیدها برای توجه و رفع دیگر نواقص اجرای این قانون را بیشتر می‌کند.

اداره کل راه و شهرسازی استان تهران

نوبت اول

وزارت راه و شهرسازی
اداره کل راه و شهرسازی استان تهران

آگهی مناقصه عمومی شماره ۱۴۰۱/۰۸

اداره کل راه و شهرسازی استان تهران در نظر دارد پروژه ذیل را ازطریق برگزاری مناقصه عمومی یک‌مرحله‌ای با ارزیابی کیفی به موسسات واجد شرایط (عضو جامعه حسابداران رسمی ایران) از طریق سامانه تدارکات الکترونیک دولت واگذارنماید.

ردیف	موضوع	شماره مناقصه در سامانه ستاد	تضمین شرکت در فرایند ارجاع کار (ریال)	برآورد اولیه (ریال)
۱	خرید خدمات مالی	۲۰۰۱۰۰۳۰۲۹۰۰۰۰۰۷	۹۹۰،۰۵۰،۴۵۱	۱۹،۸۰۱،۰۰۹،۰۲۰

کلیه مراحل برگزاری مناقصه از دریافت اسناد مناقصه تا ارائه پیشنهاد مناقصه‌گران و بازگشایی پاکت‌ها از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس www.setadiran.ir انجام خواهد شد. همچنین ارسال فیزیکی پاکت الف مطابق برنامه زمانی زیر به آدرس مناقصه‌گزار الزامی است. (نوع تضمین یکی از تضامین معتبر در آئین‌نامه تضمین به شماره ۱۲۳۴۰۲ مورخ ۹۴/۹/۲۲ می‌باشد.)

آخرین مهلت زمانی ثبت‌نام و دریافت اسناد: از تاریخ درج آگهی تا ساعت ۱۲:۰۰ مورخ: ۱۴۰۱/۰۴/۲۵

آخرین مهلت زمانی ارسال پیشنهاد در سامانه ستاد و تحویل فیزیکی پاکت الف به دبیرخانه مناقصه‌گزار: ساعت ۱۲:۰۰ مورخ: ۱۴۰۱/۰۵/۸

زمان بازگشایی پاکات مناقصه راس ساعت ۸:۰۰ روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۱/۰۵/۹ درآدرس زیر خواهد بود؛

آدرس مناقصه‌گزار: تهران، خیابان سپهبد قرنی، خیابان گلانتری، پلاک ۸۰، ساختمان شماره ۱ اداره کل راه و شهرسازی استان تهران. **تلفن تماس:** ۸۸۹۲۱۵۰۵ داخلی ۲۰۷

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۰۴/۱۸ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۰۴/۲۰

اداره کل راه و شهرسازی استان تهران

مناقصه عمومی تأمین کابل ابزار دقیق مورد نیاز تعمیرات اساسی

PGSOC
Persian Gulf Star Oil Company
شرکت نفت ستاره خلیج فارس (سهامی عام)

شماره مناقصه: ۱۹۳۴-PGSOC-LEC-CABLE-TE

شرکت نفت ستاره خلیج فارس (سهامی عام) در نظر دارد تأمین کابل ابزار دقیق جهت تعمیرات اساسی واحدهای ۰۱، ۰۲ و ۱۸ را از طریق مناقصه عمومی به تأمین‌کننده/تولیدکننده واجد شرایط واگذار کند، بنابراین از همه شرکت‌های معتبر دعوت می‌شود برای تهیه اسناد مناقصه تا تاریخ ۱۴۰۱/۰۴/۲۲ با ارسال نامه، اعلام آمادگی و فیش خرید اسناد را از طریق پست الکترونیکی ارسال کنند.

هزینه خرید اسناد: ۲،۰۰۰،۰۰۰ (دو میلیون) ریال واریزی به حساب شماره ۲۳۹۰۳۸۱۱۳۴ بانک تجارت با شماره شبا IR510180000000002390381134 به نام شرکت نفت ستاره خلیج فارس (متقاضیان به منظور دریافت شناسه اختصاصی پرداخت می‌بایست با بخش خزانه امور مالی به شماره ۰۷۶-۳۱۳۱۲۶۷۷ و ۰۷۶-۳۱۳۱۳۳۵۷ تماس حاصل فرمایند.)

- میزان ضمانت‌نامه شرکت در مناقصه: مبلغ ۲،۲۵۰،۰۰۰،۰۰۰ (دو میلیارد و دویست و پنجاه میلیون) ریال.
- مهلت تحویل بسته پیشنهادی مناقصه: تا پایان وقت اداری مورخ ۱۴۰۱/۰۵/۰۲
- محل تحویل بسته پیشنهادی مناقصه: بندرعباس، کیلومتر ۱۳ محور بندرعباس به بندر خمیر، بلوار صنعت نفت، میدان نفت، بلوار خود کفایی، شرکت نفت ستاره خلیج فارس، امور حقوقی و قراردادها.

تلفن: ۰۷۶-۳۱۳۱۰۰۰۰ داخلی ۲۵۹۷، دورنگار: ۰۷۶-۳۱۳۱۳۱۳۱، کدپستی: ۷۹۳۱۱۸۱۱۸۳، ایمیل: Legal@pgsoc.ir

روابط عمومی و امور بین الملل شرکت نفت ستاره خلیج فارس

تجدید مناقصه عمومی دو مرحله‌ای تأمین ۳۰ دستگاه نمایشگر صنعتی ۵۵ اینچ

PGSOC
Persian Gulf Star Oil Company

شماره مناقصه: ۱۹۲۶-PGSOC-LEC-Monitors-TE

شرکت نفت ستاره خلیج فارس (سهامی عام) در نظر دارد تأمین ۳۰ دستگاه نمایشگر ویدئووال اتاق مانیتورینگ را از طریق مناقصه عمومی به تولیدکننده/تأمین‌کننده واجد شرایط واگذار کند، بنابراین از همه شرکت‌های معتبر دعوت می‌شود برای تهیه اسناد مناقصه تا تاریخ ۱۴۰۱/۰۴/۲۶ با ارسال نامه، اعلام آمادگی و فیش خرید اسناد را از طریق پست الکترونیکی ارسال کنند.

- هزینه خرید اسناد: ۲،۰۰۰،۰۰۰ (دو میلیون) ریال واریزی به حساب شماره ۲۳۹۰۳۸۱۱۳۴ بانک تجارت با شماره شبا IR510180000000002390381134 به نام شرکت نفت ستاره خلیج فارس (متقاضیان به منظور دریافت شناسه اختصاصی پرداخت می‌بایست با بخش خزانه امور مالی به شماره ۰۷۶-۳۱۳۱۲۶۷۷ و ۰۷۶-۳۱۳۱۳۳۵۷ تماس حاصل فرمایند.)
- میزان ضمانت‌نامه شرکت در مناقصه: مبلغ یک میلیارد و پانصد و شصت میلیون (۱،۵۶۰،۰۰۰،۰۰۰) ریال.
- مهلت تحویل بسته پیشنهادی مناقصه: تا پایان وقت اداری مورخ: ۱۴۰۱/۰۵/۱۰
- محل تحویل بسته پیشنهادی مناقصه: بندرعباس، کیلومتر ۱۳ محور بندرعباس به بندر خمیر، بلوار صنعت نفت، میدان نفت، بلوار خودکفایی، شرکت نفت ستاره خلیج‌فارس، امور حقوقی و قراردادها.

تلفن: ۰۷۶-۳۱۳۱۰۰۰۰ داخلی ۲۵۹۷، دورنگار: ۰۷۶-۳۱۳۱۳۱۳۱، کدپستی: ۷۹۳۱۱۸۱۱۸۳، ایمیل: Legal@pgsoc.ir

روابط عمومی و امور بین الملل شرکت نفت ستاره خلیج فارس

مناقصه عمومی تامین BuikMaterial ابزار دقیق مورد نیاز تعمیرات اساسی

PGSOC
Persian Gulf Star Oil Company
شرکت نفت ستاره خلیج فارس (سهامی عام)

شماره مناقصه: ۱۹۳۳-PGSDC-LEC-BULKMATERIAL-TE

شرکت نفت ستاره خلیج فارس (سهامی عام) در نظر دارد تامین بانک متریال ابزار دقیق شامل reducer.connector و غیره جهت تعمیرات اساسی واحدهای ۰۱، ۰۲ و ۱۸ را از طریق مناقصه عمومی به تامین‌کننده تولیدکننده واجد شرایط واگذار کند. بنابراین از همه شرکت‌های معتبر دعوت می‌شود برای تهیه اسناد مناقصه تا تاریخ ۱۴۰۱/۰۴/۲۲ با ارسال نامه،اعلام آمادگی و فیش خرید اسناد را از طریق پست الکترونیکی ارسال کنند.

- هزینه خرید اسناد: ۲،۰۰۰،۰۰۰ (دو میلیون) ریال واریزی به حساب شماره ۳۲۱۰۳۸۱۱۳۴ بانک تجارت با شماره شبا IR510180000000002390381134 به نام شرکت نفت ستاره خلیج‌فارس (متقاضیان به منظور دریافت شناسه اختصاصی پرداخت می‌بایست به بخش خزانه امور مالی به شماره ۰۷۶-۳۱۳۱۲۶۷۷ و ۰۷۶-۳۱۳۱۳۳۵۷ تماس حاصل فرمایند.)
- میزان ضمانت‌نامه شرکت در مناقصه: ۷۰۰،۰۰۰،۰۰۰ (هفتصد میلیون) ریال.
- مهلت تحویل بسته پیشنهادی مناقصه: تا پایان وقت اداری مورخ ۱۴۰۱/۰۵/۰۲
- محل تحویل بسته پیشنهادی مناقصه: بندرعباس، کیلومتر ۱۳ محور بندرعباس به بندر خمیر، بلوار صنعت نفت، میدان نفت، بلوار خودکفایی، شرکت نفت ستاره خلیج‌فارس، امور حقوقی و قراردادها.

تلفن: ۰۷۶-۳۱۳۱۰۰۰۰ داخلی ۲۵۹۷، دورنگار: ۰۷۶-۳۱۳۱۳۱۳۱، کدپستی: ۷۹۳۱۱۸۱۱۸۳ ایمیل: Legal@pgsoc.ir

روابط عمومی و امور بین الملل شرکت نفت ستاره خلیج فارس

خبر

همت فولاد مبارکه برای تولید سفارش‌های خاص مشتریان

با همکاری کارکنان واحد تاندم‌میل و هماهنگی با واحد برنامه‌ریزی تولید و دیگر واحدهای مرتبط در شرکت فولاد مبارکه، با انجام عملیات بهینه‌سازی کلاف‌هایی در ناحیه نورد سرد تولید و به بازار عرضه شد. مرتضی اکبری، رئیس واحد تاندم‌میل ناحیه نورد سرد شرکت فولاد مبارکه در گفت‌وگو با ایراسین اظهار کرد: کلاف‌هایی در ناحیه نورد سرد وجود دارد که به‌دلایلی پس از اسیدشویی، شرایط حساس‌تری برای آنها در قسمت تولید وجود دارد. از یک سال و نیم پیش، این کلاف‌ها که به‌تعداد ۳۰۰عدد و وزن تقریبی ۴هزار و ۵۰۰تن، در ناحیه نورد سرد وجود داشت، با همکاری کارکنان واحد تاندم‌میل و هماهنگی با واحد برنامه‌ریزی تولید و دیگر واحدهای مرتبط، با انجام عملیات بهینه‌سازی روی آن، آماده عرضه به بازار شد.

وی گفت: این امر در فولاد مبارکه اتفاق بسیار خوبی بود که با همدلی همکاران ناحیه نورد سرد و دیگر همکاران فولاد مبارکه رقم خورد.

رئیس واحد تاندم‌میل ناحیه نورد سرد شرکت فولاد مبارکه افزود: علاوه بر رفع شدن نیازهای بازار، باز شدن فضای قابل‌توجهی از انبار محصولات یکی از نتایج این کار بود. در واقع پس از خروج این کلاف‌ها از انبار توانستیم کلاف‌های زیادی را با آنها جایگزین کنیم تا کار برای تولید در ناحیه نورد سرد آسان‌تر شود.

وی خاطرنشان کرد: در این فرآیند، از مراحل ابتدایی تا پایانی، تعدادی از همکاران با شناسایی دقیق این کلاف‌ها، اندازه‌گیری ابعاد و مشخص کردن گرید کلاف‌ها و دیگر عملیات موردنیاز، باوجود محدودیت‌هایی که در حوزه تولید این کلاف‌ها بود، در تلاشی همه‌جانبه کار را به‌سرانجام رساندند که از این فرصت استفاده و از همه همکاران تشکر می‌کنم.

افزایش درآمد مالیاتی به بهای تحمیل خسارت به صنایع

۱۶ تیر روز ملی مالیات و تا ۲۳ام این ماه نیز باعنوان هفته مالیات نام‌گذاری شده است. دریافت مالیات یکی از ابزارهای اساسی دولت برای توسعه محسوب می‌شود. اخذ مالیات از صنایع مختلف و در شرایط متفاوت جریان دارد. همزمان دولت‌ها با ارائه مشوق‌های مالیاتی، برخی صنایع را از پرداخت مالیات معاف می‌کنند، کمااینکه در طول سالیان گذشته صادرات با هدف توسعه فروش محصولات ایرانی در بازار جهانی از صادرات معاف بوده، اما این قانون در طول سالیان گذشته دستخوش تغییراتی شده است، از جمله آنکه براساس قانون بودجه سال ۱۴۰۰ کشور، مقرر شده درآمد حاصل از صادرات مواد معدنی، محصولات نفتی، گازی و پتروشیمی در قالب خام و نیمه‌خام مشمول مالیات باشد. با این وجود بسیاری از تولیدکنندگان اعتقاد دارند برخی محصولات مطرح‌شده از سوی دولت باعنوان خام یا نیمه‌خام با تعاریف قانونی این محصولات همخوانی ندارد، از جمله این محصولات می‌توان به قیر و کلینکر اشاره کرد.

مرضیه احقاقی
editor@smtnews.ir

عکس: آیدا فریدی

رئیس سابق هیات‌مدیره انجمن قیر در گفت‌وگو با صمت درباره دریافت مالیات از صادرات قیر گفت: معافیت مالیاتی قیر از سال ۱۴۰۰ حذف شد. این در حالی است که صادرات این محصول در سال‌های گذشته معاف از مالیات بود؛ البته حذف این معافیت مالیاتی را می‌توان به اختصاص بودجه‌ای برای قیر تهاتری منوط دانست. محسن ورزشکار افزود: اما در حالت کلی باید تاکید کرد حذف معافیت مالیاتی برای مواد خام و نیمه‌خام و با هدف تکمیل زنجیره تولید اجرایی می‌شود، در حالی که قیر در رده محصولات نهایی قرار دارد و مشمول این طرح نمی‌شود.

محسن ورزشکار

تولید زیر تیغ سیاست اشتباه

رئیس سابق انجمن قیر اظهار کرد: معافیت مالیاتی صادرات یکی از امتیازاتی است که به تولیدکنندگانی که محصول خود را در بازار جهانی عرضه می‌کنند، اعطا می‌شود. این امتیاز به‌نوعی زمینه ارتقای سطح صادراتی کشور را فراهم می‌کند و به ارزآوری هرچه بیشتر منتهی می‌شود. توجه به این نکته ضروری به‌نظر می‌رسد که صنایع ما تحت‌تاثیر تحریم و محدودیت در روابط بین‌المللی با چالش‌های جدی در مسیر صادرات و فروش بین‌المللی محصولات خود روبه‌رو هستند. در چنین شرایطی دولت با اعطای چنین مشوق‌هایی بخشی از ضرر صادرکنندگان را جبران خواهد کرد. این فعال صنعتی افزود: چنانچه حذف این معافیت مالیاتی برای سال آینده هم ادامه یابد، تداوم صادرات این محصول دشوار می‌شود.

شهریار گراوندی

ورزشکار خاطرنشان کرد: میزان تولید قیر در کشور به‌مراتب بیش از نیاز داخلی به این محصول برآورد می‌شود؛ در نتیجه صادرات راهکاری برای تداوم تولید و توسعه در این صنعت است. میزان ظرفیت تولید قیر در کشور ما حدود ۵.۵ تا ۶ میلیون تن برآورد می‌شود. از این میزان ۴میلیون تن صادر می‌شود. حدود ۲میلیون تن نیز در بازار داخلی مصرف می‌شود. ارزش صادرات قیر ایران سالانه افزون بر یک میلیارد دلار برآورد می‌شود و رقم قابل توجهی است؛ یعنی فعالان این صنعت سهم خوبی از ارزآوری به کشور را آن هم در شرایط تحریمی در اختیار دارند. گفتنی است، این محصول به کشورهای هند، شرق افریقا، جنوب‌شرق آسیا، پاکستان، افغانستان، امارات، عمان و... صادر می‌شود.

چالش‌های جدید در انتظار صنعت سیمان

شهریار گراوندی، فعال صنعت سیمان در گفت‌وگو با صمت ضمن انتقاد به حذف معافیت مالیاتی صادرات کلینکر عنوان کرد: مفهوم و تعریف کلینکر با ماده خام یا نیمه‌خام همخوانی ندارد. ماده خام به‌عنوان ماده‌ای تعریف شده که تغییری در کیفیت فیزیکی، شیمیایی، ماهیت و نوع آن ایجاد نشده باشد. منظور از ماده نیمه‌خام معدنی نیز محصولی است که فقط به‌عنوان ماده اولیه و حدواسط به کار می‌رود. هیچ‌کدام از تعاریف یادشده با کلینکر همخوانی ندارد. کلینکر محصولی میانی است که با تغییر در خواص فیزیکی ماده اولیه و انجام فرآیند فرآوری تولید می‌شود. گراوندی افزود: بخشی از صادرات صنعت سیمان کشور به کلینکر اختصاص دارد. با اجرای مصوبه موردبحث و دریافت مالیات از صادرات کلینکر، فروش این محصول در بازار جهانی کاهش خواهد یافت. بدین ترتیب بخشی از درآمدهای صادراتی واحدهای سیمانی کشور از دست خواهد رفت. وی گفت: برخی کشورها خواستار خرید کلینکر به جای سیمان هستند، چرا که کشورهایی همچون قطر و کویت ماده اولیه برای تولید سیمان ندارند. این کشورها کارخانه‌هایی برای تولید سیمان احداث کرده‌اند و می‌توانند با واردات کلینکر، سیمان تولید کنند. برای تبدیل کلینکر به سیمان، فقط عملیات سایش باقی مانده است؛ یعنی کلینکر به پودر تبدیل می‌شود و یک درصد سنگ گچ به آن اضافه می‌کنند تا سیمان تولید شود. گراوندی در ادامه گفت: انتقال و جابه‌جایی کلینکر به مقاصد صادراتی تاحدودی راحت‌تر از سیمان است و همین موضوع جذابیت صادرات این محصول را افزایش می‌دهد. چنانچه هنگام جابه‌جایی سیمان، این محصول رطوبت ببیند، ماندگاری آن کاهش می‌یابد یا به‌بیانی دیگر، کیفیت آن افت می‌کند، اما در انتقال کلینکر چنین محدودیتی وجود ندارد؛ در واقع کلینکر جذب آب ندارد و ذخیره‌سازی آن در بنادر مشکلی ایجاد نمی‌کند، اما سیمان را نمی‌توان در بندر دپو و نگهداری کرد. وی گفت: صنعت سیمان در طول سال‌های گذشته همواره تحت‌تاثیر سیاست قیمت‌گذاری دستوری بوده و همین موضوع نیز فشار مضاعفی به این صنعت وارد کرده است. در چنین شرایطی، صادرات محلی برای جبران ضررهای حاصل از فروش محصول در بازار داخلی به‌شمار می‌رود.

در واقع معافیت‌های مالیاتی صادراتی، بخشی از مشکلات این صنایع را جبران و در همین حال، زمینه ورود ارز را به کشور فراهم می‌کرد، به‌علاوه آنکه به حفظ بنیه مالی صنایع سیمانی نیز منتهی می‌شد. حال در سایه تغییرات یادشده، صادرات چند میلیون تنی کلینکر در سال حذف خواهد شد. این در حالی است که فروش داخلی سیمان نقدینگی موردنیاز برای این صنعت را تامین نخواهد کرد، بدین ترتیب باید منتظر تضعیف واحدهای سیمانی در کشور باشیم.

سخن پایانی

اخذ مالیات یکی از راهکارهای اصلی دولت‌ها برای درآمدزایی محسوب می‌شود. با این وجود در مواردی شاهد هستیم که تلاش دولت برای دریافت مالیات به بیراهه رفته و لطمات غیرقابل‌جبرانی را به صنایع تحمیل می‌کند. این در حالی است که تولیدکنندگان در حالت عادی با مشکلات جدی در مسیر فعالیت خود روبه‌رو هستند و توان رودررویی با چالش‌های جدید را ندارند، بنابراین اصلاح سازکارهای دولت در چنین مواردی ضروری به‌نظر می‌رسد.

توسعه هدفمند صنعت فولاد در دستور کار است

توسعه هدفمند صنعت فولاد و صنایع معدنی همواره در دستور کار شرکت فولاد مبارکه بوده و به‌دنبال آن است که با رفع نقاط ضعف و موانع موجود، پایداری صنعت فولاد را بیش از پیش تقویت کند. به‌گزارش ایراسین، محمدیاسر طیب‌نیا، مدیرعامل فولاد مبارکه ضمن بیان این مطلب اظهار کرد: تحریم‌ها سبب شد که ما در بسیاری از بخش‌های تولید فولاد پیشرو باشیم و امروز در صنعت فولاد و تامین تجهیزات، هرچند دشمنان همواره به‌دنبال تخریب ما هستند، می‌توانیم روی پای خود بایستیم.

وی افزود: نقش دولت، هدایت، حمایت، نظارت و اولویت‌بندی در حوزه صنعت و معدن است که انتظار می‌رود مشکلات این بخش برای رشد و توسعه اقتصادی کشور برطرف شود.

مدیرعامل شرکت فولاد مبارکه بیان کرد: در صورتی که حمایت‌های دولت به‌درستی انجام شود، برای صنعتگران این اطمینان حاصل می‌شود که در حوزه‌های مختلف با اقتدار به اهداف ازپیش‌تعیین‌شده خود برسند تا کشور در حوزه صنعتی و معدنی به سرآمدی و بالندگی برسد.

طیب‌نیا خاطرنشان کرد: فولاد مبارکه وظیفه خود می‌داند به‌عنوان یکی از صنایع بزرگ کشور، از همه شرکت‌های دانش‌بنیان و استارت‌آپ‌ها حمایت کند و در این راستا، مرکز نوآوری و فناوری در شرکت فولاد مبارکه، فعالیت‌های روبه‌رشدی را آغاز کرده است.

وی ادامه داد: به‌لطف الهی و به‌واسطه سرمایه‌گذاری‌های هدفمند، طی ۲دهه اخیر در حوزه صنعت و معدن، این بخش به نقطه قوت اقتصاد ملی کشور مبدل شده است؛ صنعت فولاد در حوزه صنعت و معدن کشور پیشتاز بوده و به‌واسطه افزایش تولید و عرضه آن، امروز کشور ما در این بخش در دنیا حرفی برای گفتن دارد.

مدیرعامل فولاد مبارکه تصریح کرد: دشمنان درصدد جلوگیری از توسعه صنعت و معدن کشور هستند، اما در این بخش خود را مقاوم کرده‌ایم و به توفیق الهی، با رفع موانع موجود، با اقتدار و خودکفایی در حوزه صنعت و معدن، موفقیت‌های زیادی به‌دست می‌آوریم.

وی افزود: فولاد مبارکه در حوزه‌های زیرساختی و زیربنایی در صنعت فولاد کشور گام‌های بلندی برداشته و هم‌اکنون به‌سمت توسعه صنایع نسل ۴ و ۵ و هوشمندسازی صنایع موجود در حال حرکت است.

محمدیاسر طیب‌نیا در ادامه گفت: فولاد مبارکه علاوه بر راه‌اندازی مرکز نوآوری و فناوری، از هرگونه فعالیت‌های نظام‌مند دانش‌بنیان در حوزه صنعت فولاد حمایت می‌کند.

رشد ۱۰ درصدی تولید هیدرات در مجتمع آلومینای ایران

۱۰۵هزار تن هیدروکسید آلومینیوم در ۳ ماهه نخست امسال در مجتمع آلومینای ایران تولید شد که نسبت به مدت مشابه سال گذشته، ۱۰درصد افزایش یافت. به‌گزارش ایرنا، تورج زارع اعلام کرد: شمش آلومینیوم و هیدرات از فرآورده‌های این شرکت است که ۱۰۵هزار تن هیدرات رقم قابل‌ملاحظه‌ای است. علاوه بر این، ۹هزار و ۵۵۲تن شمش آلومینیوم نیز در این مجتمع تولید شد. از این میزان شمش آلومینیوم تولیدشده، ۵هزار تن به کشور ترکیه صادر و بقیه در داخل کشور مصرف شد.

وی درباره نحوه گردش مالی آلومینای ایران افزود: تمامی چرخه مالی این شرکت در داخل خراسان‌شمالی و در بانک‌های شهرستان جاجرم انجام شده است و این چرخش مالی کمک زیادی به اقتصاد این خطه می‌کند.

زارع درباره تامین ماده اولیه بوکسیت برای مجتمع آلومینای ایران نیز مطرح کرد: بخش خصوصی اکنون بخشی از نیاز این مجموعه به ماده معدنی را تامین می‌کند که این میزان باید امسال به ۲برابر افزایش یابد.

مدیرعامل مجتمع آلومینای ایران با بیان اینکه اکنون بخش خصوصی تنها ۱۰درصد نیاز بوکسیت این مجتمع را تامین و مابقی آن از معادن خود مجتمع برداشت می‌شود، گفت: خرید بوکسیت از بخش خصوصی از چند سال گذشته در حال انجام است و اکنون ۵ شرکت در استان‌های مختلف، بخشی از بوکسیت آلومینای ایران را تامین می‌کنند. بوکسیت موردنیاز آلومینای ایران از معادن بخش خصوصی در استان‌های خراسان‌شمالی، تهران، یزد، سمنان و کهگیلویه و بویراحمد تامین می‌شود.

زارع تصریح کرد: میزان مصرف بوکسیت به‌عنوان ماده اولیه معدنی این مجتمع، یک میلیون تن در سال است و بر این اساس، این کارخانه تا ۳۰سال دیگر ماده اولیه معدنی ذخیره دارد.

۴ شرکت در کشور آلومینیوم تولید می‌کنند که البته یکی از مزیت‌های مجتمع آلومینای ایران، تولید پودر آلومینا به‌عنوان ماده اولیه این محصول است و باید گفت این مجتمع تنها واحد تولیدکننده آلومینیوم است که کار استخراج معدن را هم انجام می‌دهد و در زمینه اکتشاف و دستیابی به ذخایر بوکسیت در استان‌های مختلف فعالیت کرده است.

شرکت آلومینای ایران در سال ۱۳۹۸ به کمک دانش فنی انحصاری خود، تولید و عرضه انواع هیدروکسید آلومینیوم ویژه را آغاز کرد که روش تولید این محصول، براساس لیسانس انحصاری و سرمایه‌گذاری شرکت آلومینای ایران، به دانش فنی منحصربه فردی برای ساخت خط تولید جدیدی در کارخانه آلومینای جاجرم، تبدیل شده است.

ایران پس از کشورهایی مثل آلمان، ژاپن، امریکا و کره‌جنوبی در زمره معدود کشورهای تولیدکننده این طیف از مواد، با کیفیت موردنیاز بازار مصرف تبدیل شد و افزودن هیدروکسیدآلومینیوم به فرمولاسیون کامپاندها و ترکیب‌های به‌کار گرفته شده برای ساخت این نوع محصول‌ها، باعث ایجاد خواص مختلفی در آنها خواهد شد.

به‌طورمثال؛ هیدرات به‌عنوان کندسوزکننده اشتعال رزین‌های ترموپلاست مثل پلی‌استر، اکریلیک، لاستیک، رزین‌های اپوکسی، بوردهای الکتریکی و سیم و کابل مورداستفاده قرار می‌گیرد.

نوبت اول

آگهی فراخوان

شرکت سهامی ذوب آهن اصفهان

ردیف	نوع فراخوان	شماره	موضوع	مهلت ارائه پیشنهاد	زمان بازگشایی پاکات
۱	مناقصه	۱۴۰۰-۹۴۰۶-۱۰۹۶۷۷	تعمیر ۵ ردیف بوش	۱۴۰۱/۰۴/۲۵	۱۴۰۱/۰۴/۲۶
۲	مناقصه	۱۰۷۶۹۴	چرخ‌دنده چرخ‌قبل	۱۴۰۱/۰۵/۰۱	۱۴۰۱/۰۵/۰۲
۳	مناقصه	۱۰۹۷۰۷	دو ردیف خط‌کش و هادی	۱۴۰۱/۰۵/۰۱	۱۴۰۱/۰۵/۰۲
۴	مناقصه	۱۴۰۱۰۲۷۸۲-۱۰۹۶۴۱	خرید قالب دوقلوی شمش چدن‌ریزی	۱۴۰۱/۰۴/۲۱	۱۴۰۱/۰۴/۲۲
۵	مناقصه	۱۰۸۹۹۸	ساخت ۲ عدد اسکیپ حمل مواد	۱۴۰۱/۰۴/۲۵	۱۴۰۱/۰۴/۲۶
۶	تمدید مناقصه	۱۴۰۰۱۰۰۵۹-۱۰۷۶۶۹۰۲	خرید دو مدل لبزوگام با ضخامت ۴ عرض ۱۰۰۰ میلی‌متر و پرایمر مخصوص لبزوگام	۱۴۰۱/۰۴/۲۴	۱۴۰۱/۰۴/۲۶
۷	مناقصه	۵۷۴۳-۳-۹۹۰۴۷۹۶	عملیات آماده‌سازی و اجرای چاهک و چاه‌و موتورخانه سه دستگاه آسانسور	۱۴۰۱/۰۴/۲۸	۱۴۰۱/۰۴/۲۹
۸	مناقصه	۱۴۰۱۰۱۹۱۷	بازسازی ساخت و احیاء قطعات مکانیکی مستعمل شامل اجزاء ماشین آلات صنعتی، قطعات موتورهای دیزل موتور، کمپرسورها، میل‌نگ‌ها، بلوک موتور، شاتون‌ها، یاتاقان‌ها، محورها، چرخ‌دنده‌ها، ضربه گیرها و...	۱۴۰۱/۰۵/۰۴	۱۴۰۱/۰۵/۰۵

ضمنا لیست استعلام‌های مربوط به خریدهای متوسط (بدون برگزاری مناقصه) در سایت شرکت به آدرس ذیل درج می‌گردد.

سایر موارد:

۱- **زمان دریافت اسناد:** از تاریخ نشر آگهی نوبت اول تا پایان ساعت اداری مهلت دریافت اسناد (مندرج در جدول)

۲- جهت دریافت اسناد و کسب اطلاعات بیشتر به آدرس www.esfahansteel.ir مراجعه فرمایید.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۰۴/۱۸ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۰۴/۲۰

روابط عمومی ذوب‌آهن اصفهان

نوبت اول
شناسه ۱۳۴۷۹۰۱

آگهی موضوع ۳ قانون و ماده ۱۳

آیین‌نامه قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی و اراضی و ساختمان‌های فاقد سند رسمی

قوه قضائیه
سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
اداره کل ثبت اسناد و املاک استان مازندران

برابر کلاسه پرونده شماره ۱۳۹۷۱۱۴۴۱۰۰۱۸۰۰۱۴۷۴ و رای شماره ۱۴۰۰۶۰۳۱۰۰۱۸۰۲۲۴۲۰ هیات موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمان‌های فاقد سند رسمی مستقر در واحد ثبتی حوزه ثبت ملک عباس‌آباد تصرفات مالکانه بلامعارض آقای امیر عطائی به شماره شناسنامه ۷۵۶ به کدملی ۴۶۹۶۸۸۴۳۵۸ صادره از کنگاور فرزند شیرعلی نسبت به ششدانگ عرصه و اعیان یک قطعه زمین مشتمل بر بنای احداثی به مساحت دویست و چهار متر و نود و شش دسی‌مترمربع (۲۰۴/۹۶) مترمربع قسمتی از پلاک ۵۵۴ فرعی از ۱۴۴ اصلی واقع در قریه عباس‌آباد بخش ۲ حوزه ثبت عباس‌آباد دارای اسناد عادی خریداری طی نقل و انتقال از آقای ابوطالب یوسف لنگائی احدی از ورثه آقای رمضانعلی یوسف لنگائی دارنده سند اصلاحات ارضی از محدوده سند مالکیت رسمی رمضانعلی یوسف لنگائی متقاضی ثبت می‌باشد. به منظور اطلاع عموم مراتب در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز آگهی می‌شود در صورتی که اشخاص نسبت به صدور سند مالکیت متقاضی اعتراضی داشته باشند می‌توانند از تاریخ انتشار اولین آگهی به مدت دو ماه اعتراض و دادخواست خود را به مراجع قضایی تقدیم نمایند بدیهی است در صورت انقضای مدت مذکور و عدم وصول اعتراض طبق مقررات سند مالکیت صادر خواهد شد.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۰۴/۱۸ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۰۵/۰۱

ابراهیم حسین‌زاده، سرپرست ثبت اسناد و املاک عباس‌آباد

چارچوب‌های مالیات‌ستانی مشخص نیست

کارتخوان خراب است!

نظام فعلی مالیات مروج دلالی است

عکس: صمت

تنفس یک ساله مالیاتی اصناف به مجلس می‌رود

اواخر خرداد در نشست هم‌اندیشی دولت، مجلس و اصناف درباره مالیات بر درآمد مشاغل صنفی مقرر شد طرح تنفس یک‌ساله مالیاتی اصناف به مجلس شورای اسلامی ارسال شود. این خبر از آن جهت برای اصناف خبری خوبی محسوب می‌شد که این بخش نه‌تنها در سال‌های کرونا بلکه در ماه‌های اخیر نیز همچنان در رکود به‌سر می‌برد. در این شرایط مقرر شده گردش مالی کارتخوان‌ها، مبنای محاسبه مالیات سال ۱۴۰۰ اصناف قرار گیرد؛ از همین رو بسیاری از اصناف نسبت به شیوه محاسبه مالیات گلایه داشته و معتقدند خبری از تنفس مالیاتی مطرح در جلسه هم‌اندیشی نیست. صمت در این گزارش به موارد مطرح در زمینه تنفس مالیاتی اصناف پرداخته است.

سرانجام پیگیری اصناف در زمینه میزان و شیوه محاسبه مالیات عملکرد سال ۱۴۰۰ به‌ویژه ملاک قرار گرفتن تراکنش‌های بانکی نتیجه داد و دولت و بازار به توافق رسیدند تا لایحه تنفس یک‌ساله مالیاتی اصناف به مجلس ارسال شود. با این تصمیم احتمال می‌رود بخشی از درآمدهای مالیاتی پیش‌بینی شده در بودجه از مسیر وضع مالیات بر کسب‌وکارها محقق نشود که در این صورت دولت ناگزیر به فروش اوراق قرضه می‌شود.

توافق بین دولت و بازار

احسان خاندوزی در جریان برگزاری نشستی با عنوان هم‌اندیشی دولت، مجلس و اصناف درباره مالیات بر درآمد مشاغل صنفی از ارسال طرح تنفس یک‌ساله مالیاتی اصناف به مجلس شورای اسلامی خبر داد و گفت: نشست بسیار خوبی با رؤسای برخی اتحادیه‌ها و اتاق‌های اصناف مراکز استان‌ها و همچنین انجمن اسلامی بازار تهران برگزار شد تا موارد موردنظر طرفین به‌طور شفاف و روشن مطرح شود. وی توافق نخست بین دولت و بازار را تمدید مهلت ارائه اظهارنامه‌های مالیاتی فراتر از مهلت قانونی تیرماه اعلام کرد، این در حالی است که براساس قانون، مهلت ارائه اظهارنامه‌های مالیاتی پایان خرداد است. خاندوزی با اشاره به تشکیل کمیته‌ای سه‌نفره در سراسر استان‌های کشور گفت: این کمیته با حضور رئیس اتاق اصناف مرکز استان یا نماینده وی، نماینده مجلس و نماینده اداره مالیات تشکیل خواهد شد تا به شکایت فعالان صنفی رسیدگی و پیشنهادها احصا شود. وی افزود: امیدواریم به‌سرعت به اشکالات و ابهامات رسیدگی و نه‌تنها نارضایتی‌های عنوان‌شده از سوی اصناف رفع شود، بلکه به توافق پایداری برای جداول و ضرایب مالیاتی در سال‌های آینده برسیم. وزیر اقتصاد با بیان اینکه نمی‌توانیم از قانون مصوب مجلس تخطی کنیم، افزود: وزارت اقتصاد تلاش می‌کند سقف مشمولان تبصره ماده ۱۰۰ قانون مالیات‌های مستقیم افزایش یابد و نامه‌نگاری‌ها برای گرفتن مجوز قانونی انجام شده اما تنفس یک‌ساله مالیاتی مستلزم مصوبه مجلس شورای اسلامی است و در صورت تصویب، دولت مجری قانون خواهد بود.

سیگنال مجلس به بازار

محمدرضا پورابراهیمی، رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس از آماده نبودن زیرساخت‌های مالیاتی جامع انتقاد کرد و گفت: در بحث تراکنش‌ها بین دو ممیز مالیاتی در عرصه اطلاعات دو نگاه متفاوت وجود دارد و باید راهکاری دیده شود تا حق اصناف تضعیف نشود. وی افزود: از سازمان امور مالیاتی درخواست می‌شود دستورالعمل دقیق نحوه رسیدگی به اطلاعات را منتشر کند تا دغدغه‌های صنفی رفع و واحدهای متخلف شناسایی شوند. وی افزود: یکی از مطالبات صنفی، یک سال تنفس مالیاتی است. برای بررسی و تحقق این درخواست فراکسیون اصناف مجلس شورای اسلامی نامه‌ای با نظر اصناف برای سران قوا تنظیم و ارسال خواهد کرد.

چالش بر سر تراکنش‌ها

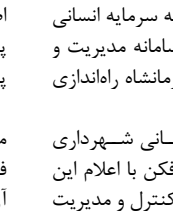
اختلاف بر سر مالیات عملکرد واحدهای صنفی سال ۱۴۰۰ به‌ویژه بر سر مالیات‌ستانی از تراکنش‌های بانکی بالا گرفت. سعید ممبینی، رئیس اتاق اصناف ایران با اشاره به رویکرد سازمان امور مالیاتی کشور برای تعیین مالیات سال ۱۴۰۰ گفت: مقرر شد تراکنش‌های بانکی واحدها و مودیان صنفی، مبنای محاسبه مالیات سال ۱۴۰۰ قرار گیرد که این امر به چند دلیل مورد انتقاد جامعه اصناف قرار گرفته است. وی دلیل نخست مخالفت اصناف را نبود اطلاع‌رسانی کافی به مودیان در گذشته اعلام و تاکید کرد: بعضی از تراکنش‌ها لزوما به‌معنای فروش محصول نبوده است. این مدافع اصناف از سردرگمی اصناف به‌دلیل برداشت متفاوت از قانون به‌عنوان دلیل دوم مخالفت‌ها یاد کرد و افزود: در نخستین سال از اجرای این قانون شاهد برداشت‌های متفاوت و نظرات متناقض از قانون در استان‌ها هستیم. این موجب سردرگمی مودیان شده و به همین دلیل مکاتباتی از سوی اتاق اصناف ایران با وزیر امور اقتصاد و دارایی، شخص رئیس‌جمهوری، سایر مقامات اجرایی و مجلس شورای اسلامی انجام شده است.

به‌گفته ممبینی با دستور رئیس‌جمهوری قرار شده سقف استفاده از تبصره ۱۰۰ قانون مالیات مستقیم تا ۴.۸ میلیارد تومان افزایش یابد تا تعداد بیشتری از مودیان تحت پوشش این مزیت قانونی قرار گیرند. رئیس اتاق اصناف همچنین اعلام کرد: به‌دلیل این تفاوت تفاسیر از قانون در استان‌ها از رئیس‌جمهوری خواستیم برای ثبات آرا و رسیدگی به وضعیت مالیاتی مودیان فرصت بیشتری برای ارائه اظهارنامه مالیاتی بدهند که مورد موافقت رئیس‌جمهوری قرار گرفت و وزارت اقتصاد نیز فرصت ارائه اظهارنامه مالیاتی اصناف و استفاده از تبصره ۱۰۰ را تا پایان تیر ماه تمدید کرد.

براساس تازه‌ترین خبرها نیز اصناف مکلف شدند اظهارنامه‌های مالیاتی خود را در زمان مقرر تهیه و ارسال کنند. در این فرآیند با در نظر گرفتن شرایط و فعالیت اعداد و ارقام مالیاتی محاسبه خواهد شد.

مبنا، اعتماد به کسبه باشد

علی بهادری جهرمی درباره اعتراضات برخی اصناف به مقررات جدید مالیاتی گفت: قانون‌گذار در قانون بودجه، تکلیفی برای دولت تعیین کرده مبنی بر اینکه مالیات سال ۱۴۰۰ برمبنای تراکنش‌های دستگاه‌های کارتخوان اخذ شود و دولت مکلف است تراکنش‌های دستگاه کارتخوان را موردتوجه قرار دهد. وی با بیان اینکه مبنای دولت در بررسی، همکاری و همیاری با مجموعه اصناف و بازاریان است، افزود: تا امروز حدود یک میلیون نفر (فعال صنفی) مشمول مالیات بوده‌اند که برای نزدیک ۵۵۰ هزار نفر از آنها مالیات صفر لحاظ شده است. او افزود: از همین یک میلیون فعال صنفی مالیات بیش از ۱۰۰ هزار واحد صنفی زیر ۵ میلیون و مالیات حدود ۳۰ هزار واحد نیز بین ۵ تا ۱۰ میلیون تومان بوده است.

بهادری جهرمی با اشاره به تاکید رئیس‌جمهوری به سازمان امور مالیاتی درباره اخذ مالیات اصناف گفت: بنای کار باید اعتماد به کسبه و اصناف باشد و ملاک و معیار، خوداظهاری مودیان است؛ مگر آنکه دلایل متقنی برای رد آن وجود داشته باشد.

کاهش فشار مالیاتی بر بازار

همزمان سعید توتونچی، معاون حقوقی و فنی سازمان امور مالیاتی کشور از بازنگری و تعدیل نسبت‌های سود فعالیت‌های صنفی و مشاغل خبر داد. او گفت: براساس اختیارات قانونی و با لحاظ شرایط اقتصادی و کرونایی سال گذشته و همچنین افزایش هزینه‌های فعالیت اصناف کشور و به‌تبع آن کاهش حاشیه سود فعالیت اصناف و مشاغل، موضوع بازنگری و تعدیل نسبت‌های سود گروه‌های صنفی مختلف در دستور کار سازمان قرار گرفت تا مالیات این گروه از فعالان اقتصادی متناسب با شرایط اقتصادی و مالی آنها تعیین شود.

وی با بیان اینکه این تعدیل در نسبت‌های یادشده، در سامانه و وبگاه رسمی سازمان امور مالیاتی بارگذاری شده، خاطرنشان کرد: سازمان امور مالیاتی در راستای تعامل با فعالان اقتصادی کشور و اصناف، آمادگی دریافت نظرات و پیشنهادها در زمینه نسبت‌های تعیین‌شده را دارد.

سخن پایانی

سازمان امور مالیاتی پس از نشست ویژه وزیر اقتصاد با اصناف مهلت تسلیم اظهارنامه مالیاتی اشخاص حقیقی را با اخذ مجوز قانونی تا پایان تیر ماه تمدید کرد. این سازمان همچنین خبر داد نسبت به رسیدگی به اعتراضات اصناف درباره ضرایب فعالیت رسته‌های صنفی منتشره از سوی آن سازمان با قید فوریت اقدام خواهد کرد.

افزون بر اینکه قرار شده اصنافی همچون نمایشگاه‌های اتومبیل، نمایندگی‌های بیمه، کافی‌نت‌ها، حق‌العمل کاران و... که واریزی از مسیر دستگاه‌های کارتخوان آنها لزوما نشان‌دهنده فروش آنها نیست، از طریق اتحادیه‌های مربوط لوح فشرده فروش اعضای خود را به سازمان امور مالیاتی تحویل دهند. همچنین ادارات کل امور مالیاتی موظف شده‌اند با قید فوریت نسبت به بررسی شکایات واحدهای صنفی در زمینه اطلاعات مالی ثبت شده از آنها در سامانه‌های سازمان یا مبالغ مالیات مقطوع تعیین‌شده اقدام کنند.

بازدید تجار صربستانی از گروه مهر سهند

شرکت‌های اروپایی علاقه‌مند همکاری بیشتر با ایران هستند

نماینده تجار صربستان در گفت‌وگو با مسعود امامی بیان کرد: شرکت‌های اروپایی علاقه‌مند همکاری بیشتر با ایران هستند. روز دوشنبه ۱۳ تیرماه گروهی از تجار بلندپایه صربستانی از طریق سفارت این کشور وارد تبریز شدند و از گروه مهرسهند دیدار کردند.

در این دیدار مسعود محجل امامی مدیرعامل گروه مهر سهند ضمن معرفی اجمالی این گروه و توانایی‌های آن در بخش تولید قطعات خودرویی، مقاطع فولادی، صنایع شیمیایی و دیگر حوزه‌ها در ایران بر راهکارهای توسعه تجارت بخش خصوصی با کشورهای اروپای شرقی از طریق مرز ترکیه تاکید کرد.

وی همچنین با اشاره به جنگ روسیه و اوکراین، وضعیت موجود را بهترین فرصت برای پر کردن جای پای روسیه در تامین فولاد و محصولات مشابه در صربستان و دیگر کشورهای عضو اتحادیه اروپا خواند.

مدیرعامل گروه مهرسهند در این دیدارابراز امیدواری کرد که صنعتگران ایرانی باید افق دید خود را گسترش داده و نسبت به جذب بازار مصرف کشورهای اروپایی تلاش مضاعف کنند. محمدرضا جعفری، مدیر فروش شرکت سهند آذرین نیز به تشریح برخی فعالیت‌های این شرکت پرداخت و از پتانسیل بالای آن برای تامین قطعات چدنی جهت صادرات به اروپا سخن گفت.

آقای گوبلژیک مدیرعامل شرکت FBM(تولید کننده ماشین آلات کشاورزی) در این دیدار گفت: با توجه به موقعیت جغرافیایی استان آذربایجان شرقی و شهر تبریز و پتانسل مناسب ارتباط با اروپا، روابط میان تجاراروپایی و این استان می‌تواند بیش ازاین افزایش یابد.

همچنین نمایندگان تجارصربستان ضمن نیزبا اشاره به افزایش قیمت حامل های انرژی در این کشور بعد از درگیری های منطقه و افزایش واردات از کشورهای قاره سبزاز موقعیت مناسب همکاری و افزایش سفرهای تجاراروپایی در آینده جهت برقرای ارتباط و تعامل بیشتر با صنعتگران ایرانی خبر دادند.

معاون شهردار کرمانشاه:

سامانه مدیریت و کنترل پروژه شهرداری کرمانشاه راه‌اندازی شد

معاون برنامه‌ریزی و توسعه سرمایه انسانی شهرداری کرمانشاه گفت: سامانه مدیریت و کنترل پروژه شهرداری کرمانشاه راه‌اندازی شد.

به گزارش مرکز اطلاع‌رسانی شهرداری کرمانشاه، دکتر کاوه مردافکن با اعلام این خبر اظهار داشت: سامانه کنترل و مدیریت پروژه در شهرداری کرمانشاه راه‌اندازی شد.

وی افزود: با تهیه یک نرم‌افزار دقیق برای مدیریت و کنترل پروژه‌های شهرداری این سامانه راه‌اندازی شده است.

معاون برنامه‌ریزی و توسعه سرمایه انسانی شهرداری کرمانشاه تصریح کرد: ایجاد بانک اطلاعاتی مدیریت پروژه‌ها، نظارت بر عملکرد پروژه‌ها و ایجاد ساختار یکپارچه مدیریت پروژه از کارایی‌های این سامانه است.

وی ادامه داد: همچنین ایجاد داشبورد مدیریتی به منظور کنترل پیشرفت فیزیکی و ریالی پروژه‌ها و ایجاد نظام آرشیو الکترونیکی اسناد و مدارک پروژه‌ها و قراردادها از دیگر کاربردهای راه‌اندازی این سامانه است.

مردافکن جلوگیری از هدررفت منابع مالی و زمان بندی دقیق پروژه‌ها تا به بهره‌برداری رسیدن آنها را از اهداف راه‌اندازی سامانه مدیریت و کنترل پروژه در شهرداری کرمانشاه دانست. وی در پایان گفت: به منظور آموزش رابطین مدیریت و کنترل پروژه در معاونت‌ها، مناطق و سازمان‌های شهرداری یک دوره آموزشی توسط دکتر ماریا مقدم رئیس گروه کنترل پروژه شهرداری برگزار شد.

به همت شهرداری کرمانشاه برگزار می‌شود

آیین پلاک کوبی کرمانشاه جهانشهر خلاق خوراک

آیین پلاک‌کوبی کرمانشاه جهانشهر خلاق خوراک به همت شهرداری کرمانشاه برگزار می‌شود.

به گزارش مرگز اطلاع‌رسانی شهرداری کرمانشاه آیین پلاک‌کوبی کرمانشاه جهانشهر خلاق خوراک جمعه ۱۷ تیرماه در شهر کرمانشاه برگزار می‌شود

بر اساس این گزارش آیین پلاک‌کوبی کرمانشاه جهانشهر خلاق خوراک ساعت ۱۹ روز جمعه ۱۷ تیرماه در پارک شرقی تاق بستان برگزار می‌شود.

این مراسم با حضور دبیرکل ملی یونسکو و مسئولین کشوری و استانی همراه با جشن‌های سنتی منطقه کرمانشاه برای عموم مردم برگزار می‌شود.

گفتنی است که پس از سال‌ها تلاش و برنامه‌ریزی اداره گردشگری سازمان فرهنگی، اجتماعی و ورزشی شهرداری کرمانشاه در بهمن‌ماه سال ۱۴۰۰ کرمانشاه در لیست جهانشهرهای خلاق سازمان ملی یونسکو قرار گرفت.

شهردار کرمانشاه:

معضلات شهری با تعامل دستگاه‌های اجرایی حل می‌شود

شهردار کرمانشاه با اشاره به لزوم تعامل بین مجموعه‌های اجرایی برای پیشرفت امورات شهری، گفت: تعامل بین مجموعه مدیریت شهری و فرمانداری می‌تواند راهگشای حل معضلات شهری باشد.

به گزارش مرکز اطلاع رسانی شهرداری کرمانشاه، دکتر نادر نوروزی به همراه معاون خدمات شهری و مدیران مناطق هشت‌گانه شهرداری کرمانشاه با حضور در دفتر فرماندار جدید کرمانشاه، انتصاب دکتر رحیمی زنگنه را تبریک گفتند.

شهردار کرمانشاه در این دیدار با اشاره به معضلات شهری در شهر کرمانشاه، اظهار داشت: تعامل بیش از پیش مجموعه مدیریت شهری و فرمانداری کرمانشاه می‌تواند راهگشای حل مشکلات و معضلات شهری باشد.

نوروزی همچنین بر عزم مجموعه مدیریت شهری برای برخورد با ساخت و ساز غیرمجاز و ساختمان‌های پرخطر تاکید کرد و گفت: برخورد با این موارد به تنهایی از سوی شهرداری ممکن نیست و قطعا حمایت فرمانداری و شورای تامین شهرستان را نیاز دارد.

وی خاطرنشان کرد: حوزه فرهنگ از دیگر حوزه‌هایی است که نیاز به تعامل بین دستگاه‌ها دارد که انتظار می‌رود فرماندار کرمانشاه با ایجاد زمینه‌های تعامل در این راستا اقدام نماید.

در ادامه این نشست دکتر ابراهیم رحیمی زنگنه اظهار داشت: در ابتدا بر خود لازم میدانم از زحمات مجموعه مدیریت شهری به واسطه مدیریت موفق تشکر کنم.

وی ادامه داد: یکی از بزرگترین مشکلات در استان کرمانشاه نبود تعامل است که آسیب‌های زیادی به دنبال داشته است.

فرماندار کرمانشاه تصریح کرد: در تعاملات باید تعارفات کنار گذاشته شود تا به نتیجه مطلوب برسیم.

وی با اشاره به اینکه برخی اقدامات مطرح شده نیاز به فوریت دارد، افزود: مجموعه فرمانداری آمادگی اقدام فوری در برخی موارد که احتمال حادثه‌ساز بودن را دارد خواهد داشت.

دکتر رحیمی زنگنه با بیان اینکه جمعیت حاشیه نشین شهر کرمانشاه زیاد است، گفت: توزیع امکانات و رفاهیات شهری باید با اولویت مناطق کم‌برخوردار و حاشیه‌ای در دستور کار قرار گیرد.

وی همچنین توجه به مسائل فرهنگی و احیا هویت فرهنگی اجتماعی را از دیگر اولویت‌های شهر کرمانشاه عنوان کرد.

یادداشت

شرط اجرای قانون پایانه‌های فروشگاهی

محمدرضا جعفریان، مشاور عالی امور مالیاتی اتاق اصناف ایران

قانون پایانه‌های فروشگاهی از سوی مجلس شورای اسلامی در راستای افزایش شفافیت مالی و اقتصادی واحدهای صنفی و مشاغل مطرح شد. قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مودیان پس از شور و بررسی در مجلس شورای اسلامی در نهایت در مهر سال ۱۳۹۸ به‌تصویب نهایی رسید و پس از آن در آبان همان سال برای اجرا به دولت وقت ابلاغ شد. می‌توان گفت این قانون گامی مهم و موثر برای بهبود سیستم مالیاتی کشور است، اما باید توجه داشت شیوه اجرای آن از اهمیت زیادی برخوردار است. به‌طورکلی تصمیمات مهم اقتصادی، نیازمند دارا بودن برنامه‌های مدون و نقشه راه برای اجرایی شدن است، چرا که در این مسیر، ابزارها و لوازم تحقق اصلاحات مشخص می‌شود. در ماده ۱ قانون پایانه‌های فروشگاهی، توضیحات کاملی درباره جزئیات این قانون ارائه شده است. در بخشی از این ماده، به بحث تخصیص شناسه یکتا برای پایانه‌های فروشگاهی اشاره شده است. باید خاطرنشان کرد تخصیص شناسه یکتا در بحث حافظه مالیاتی افراد بسیار اهمیت دارد. حافظه مالیاتی نوعی حافظه الکترونیکی است که برای ثبت و نگهداری اطلاعات مندرج در صورت‌حساب‌های الکترونیکی و انتقال آن به سامانه مودیان امور مالیاتی مورد استفاده قرار می‌گیرد. هر حافظه مالیاتی باید دارای شماره شناسه یکتا باشد و این شناسه توسط سازمان امور مالیاتی به مودیان اختصاص داده می‌شود، از این‌رو تعیین شناسه یکتا یکی از مهم‌ترین لوازم و زیرساخت‌های اجرای قانون پایانه‌های فروشگاهی محسوب می‌شود، اما هنوز شناسه‌های یکتا برای افراد تعیین و مشخص نشده است. یکی دیگر از مهم‌ترین لوازم و الزامات اجرای قانون پایانه‌های فروشگاهی، آموزش به افراد و مودیان مالیاتی مشمول این قانون است. اما هنوز شرکت‌های معتمد سازمان امور مالیاتی که وظیفه انجام این آموزش‌ها را داشتند، فعالیت مناسبی انجام نداده و مودیان مالیاتی را نسبت به قانون پایانه‌های فروشگاهی مطلع و آماده نکرده‌اند. تمامی این موارد در کنار هم نشانگر نبود آمادگی مناسب در سطوح مختلف برای تحقق قانون پایانه‌های فروشگاهی است و بدون این زیرساخت‌ها، نمی‌توان به موفقیت اجرای این قانون امیدوار بود.

همان‌طور که در ابتدا نیز به آن تاکید شد، نبود آموزش‌های لازم برای افراد در راستای افزایش آگاهی از جزئیات قانون پایانه‌های فروشگاهی یکی از چالش‌های اصلی و موانع مهم اجرای این قانون است. براساس نظر مجلس شورای اسلامی، شرکت‌های معتمد وابسته به سازمان امور مالیاتی وظیفه داشتند تا جزئیات و نحوه کارکرد قانون پایانه‌های مالیاتی را به مودیان مالیاتی مشمول این قانون آموزش دهند، اما این اتفاق هنوز رخ نداده است. باید توجه داشت آموزش در بحث اجرای طرح‌ها و قوانین اصلاحی ساختاری، از مهم‌ترین ارکان و نیازهای لازمه محسوب می‌شود. در کشور ما آموزش سمیناری و کنفرانسی جوابگو نیست و برای دارا بودن بازدهی مناسب، باید آموزش‌ها حضوری باشند. آموزش‌ها و اطلاع‌رسانی‌های مناسب برای اجرای قانون پایانه‌های فروشگاهی، می‌تواند از طریق روش‌های مختلفی اعم از رسانه ملی یا سایر بسترهای موثر برای افزایش توانمندی مردم انجام شود.

نقطه قوت اصلی قانون پایانه‌های فروشگاهی، شفاف‌سازی در ابعاد مختلف اقتصاد است، به این معنا که با روشن شدن دقیق میزان درآمدهای خالص و ناخالص افراد، مالیات‌ستانی براساس نظر شخصی کارشناسان امور مالیاتی نخواهد بود. بسیاری از افراد عقیده دارند امروزه وضع مالیات برمبنای واقعیت نیست یا در ارائه اظهارنامه‌های مالیاتی تخلفاتی وجود داشته یا تعیین میزان مالیات‌ها برمبنای رسمی شناخته‌شده‌ای نیست. همین مسئله سبب شده تا بسیاری از افراد و اصناف بر مالیات‌های وضع‌شده گلایه‌های جدی داشته باشند. با اجرای قانون پایانه‌های فروشگاهی، مالیات‌ها براساس چارچوب‌های رسمی و معین تعیین خواهند شد، اما همان‌طور که پیش‌تر مفصل درباره آن صحبت شد، اجرای قانون پایانه‌های فروشگاهی، لوازم و بسترهای مختص به خود را می‌طلبد و بدون آن نمی‌توان به پیامدهای مثبت مذکور دست‌یافت.

بررسی صمت از اجرای قانون پایانه‌های فروشگاهی

چارچوب‌های مالیات‌ستانی مشخص نیست

ملیکا انصاری
editor@smtnews.ir

یکی از مسائل مهمی که به‌طورمستقیم بر مالیات اصناف تاثیرگذار است، بحث اجرای قانون پایانه‌های فروشگاهی است. براساس ماده ۲ قانون پایانه‌های فروشگاهی، کلیه اشخاص مشمول این قانون مکلف هستند به‌ترتیبی که سازمان امور مالیاتی مقرر می‌کند، نسبت به ثبت‌نام در سامانه مودیان اقدام کنند. اشخاص مشمول در قانون پایانه‌های فروشگاهی خرده‌فروشی‌ها و واحدهای صنفی که به‌طورمستقیم با مصرف‌کننده نهایی ارتباط دارند، محسوب می‌شوند. این واحدها علاوه بر عضویت در سامانه مودیان، موظف به استفاده از پایانه فروشگاهی هستند. در ادامه باید خاطرنشان کرد استفاده از پایانه فروشگاهی برای مودیانی که به‌طورمستقیم با مصرف‌کننده نهایی ارتباط ندارند، الزامی نیست، اما مودیان مزبور موظف هستند کلیه صورت‌حساب‌های خود را به‌ترتیبی که سازمان امور مالیاتی مقرر می‌کند، از طریق سامانه مودیان اعلام کنند. کارشناسان معتقدند اعلام دولت مبنی بر اجرای طرح مالیات‌ستانی براساس گردش مالی کارتخوان‌ها، نخستین اقدام برای اجرای قانون پایانه‌های فروشگاهی است که این مسئله در چند مدت اخیر حواشی مختلفی را به خود اختصاص داد. صمت در این گزارش، در بررسی ابعاد کلی قانون پایانه‌های فروشگاهی، پیامدها و ملزومات اجرای آن با نمایندگان اصناف به گفت‌وگو پرداخته است.

عکس: آیدا فریدی

به‌نظر می‌رسد تعیین مالیات براساس گردش مالی کارتخوان‌ها، قدم نخست اجرای طرح قانون پایانه‌های فروشگاهی است اما هنوز بسیاری از لوازم و بسترهای اجرای این قانون در سطح وسیع مهیا نیست

شفافیت‌های چندجانبه

علی فاضلی، عضو اتاق اصناف ایران و عضو هیات‌رئیسه اتاق اصناف تهران در گفت‌وگو با صمت درباره ابعاد قانون پایانه‌های فروشگاهی اظهارنظر کرد.

او معتقد است: این قانون در صورت اجرا، می‌تواند نتایج مثبت زیادی را برای تمام بخش‌های دخیل در مسئله مالیات اصناف به‌همراه داشته باشد. او در این‌باره توضیح داد: بحث تجهیز بنگاه‌ها به دستگاه‌های مناسب برای تعیین گردش مالی و مسائل مربوط به آن بالغ بر ۱۰سال است که مطرح شده، اما هنوز به مرحله اجرا نرسیده است.

قانون مربوط به این مسئله موسوم به قانون پایانه‌های فروشگاهی بوده و براساس آن رایانه، دستگاه کارتخوان بانکی (pos)، درگاه پرداخت الکترونیکی و تمامی وسایلی که امکان اتصال به شبکه پرداخت اینترنتی را داشته باشند، به‌عنوان پایانه شناخته می‌شوند. صاحبان مشاغل باید به این دستگاه‌ها مجهز شده و گردش مالی آنها را در سامانه مودیان مالیاتی ثبت کنند.

وی ادامه داد: دلیل اجرا نشدن قانون پایانه‌های فروشگاهی را می‌توان وجود سیاست‌های متناقض در رویکردهای دولت، سازمان امور مالیاتی کشور و به‌طورکلی وزارت اقتصاد و امور دارایی کشور عنوان کرد. در ضرورت اجرای قانون پایانه‌های فروشگاهی هیچ شکی نیست، چرا که پیامدهای مثبتی را هم برای صاحبان اصناف و هم برای سازمان امور مالیاتی کشور به‌همراه خواهد داشت.

وی در این‌باره تصریح کرد: با اجرای قانون پایانه‌های فروشگاهی، گردش‌های مالی و درآمدهای دقیق اصناف روشن شده و از سویی دیگر سازکارهای مالیاتی نیز مشخص خواهد شد.

در این شرایط اتهام‌زنی به ممیزان مالیاتی و در نهایت گلایه صاحبان مشاغل درباره میزان مالیاتی که باید بپردازند، کاهش پیدا خواهد کرد.

جدیت دولت، نقطه مثبت است

فاضلی در ادامه صحبت‌های خود، نظارت بر خرید و فروش کالای قاچاق را از دیگر نتایج اجرای قانون پایانه‌های فروشگاهی عنوان کرد و گفت: یکی از مسائلی که تولید داخلی را تحت‌الشعاع قرار داده، وجود کالای قاچاق در بازار است. با اجرای قانون پایانه‌های فروشگاهی، خرید و فروش کالای قاچاق رصد شده و می‌توان با آن مقابله کرد، بنابراین می‌توان گفت اجرای قانون پایانه‌های فروشگاهی در نظام توزیع و حمایت از تولید داخلی نیز نقش بسزایی دارد.

وی افزود: بنا بر تمام مزایای مثبتی که برای عملیاتی شدن قانون پایانه‌های فروشگاهی عنوان شد، صاحبان مشاغل و واحدهای صنفی همگی موافق اجرای این قانون هستند.

اما باید تاکید کرد هنوز بسترهای لازم برای اجرای قانون پایانه‌های فروشگاهی مهیا نیست. یکی از این بسترها، آموزش و اطلاع‌رسانی صحیح به واحدهای صنفی برای اجرای صحیح قانون مذکور است که جای خالی آن دیده می‌شود.

فاضلی تاکید کرد: هرچند هنوز لازمه‌های اجرای قانون پایانه‌های فروشگاهی فراهم نیست، اما وجود عزم جدی در بدنه دولت فعلی برای اجرای آن، نقطه مثبتی بوده و نباید از آن غافل شد، چرا که دولت پذیرفته قانون مذکور به‌نفع تمام حلقه‌های فعال در بخش بازار و امور مالیاتی کشور است.

با عملیاتی شدن قانون پایانه‌های فروشگاهی، سیستم‌های مالیاتی کلان کشور شفاف شده و بدیهی است که دولت از آن استقبال جدی کند.

نقص در زیرساخت‌های اجرایی

این عضو اتاق اصناف ایران یکی از ضرورت‌های اجرای قانون پایانه‌های فروشگاهی برای تعیین مالیات اصناف را اهمیت دادن به نظرات کارشناسی برای تدوین آیین‌نامه‌های مربوط به آن عنوان کرد.

فاضلی در این‌باره توضیح داد: از ابتدای زمانی که بحث تدوین و اجرای قانون پایانه‌های فروشگاهی مطرح شد، صاحبان اصناف از این طرح حمایت کردند، اما در این میان مهم‌ترین خواسته اصناف، تدوین آیین‌نامه مربوطه براساس نظرات کارشناسی است.

نظرخواهی از اهل فن، اتحادیه‌ها، صاحبان بنگاه‌ها به‌عنوان مهم‌ترین بخش اجرای قانون پایانه‌های فروشگاهی از مهم‌ترین ابزارهای دستیابی به موفقیت در قانون مذکور است. این تعامل و همفکری بخش‌ها با یکدیگر، مسیر اجرای قوانین را به‌خوبی هدایت خواهد کرد.

فاضلی تاکید کرد: در ابتدای اجرای هر طرح و قانونی، به‌طورمعمول یک‌سری نواقص و ایرادات وجود دارد.

مهم‌ترین کاری که در این‌باره باید انجام داد، بازنگری و اصلاح آن براساس نظر افراد باتجربه و کارشناس امر است، از این‌رو اگر قانون پایانه‌های فروشگاهی هر ایرادی هم داشته باشد، با همفکری کارشناسان و افراد باتجربه در بحث بازار و اصناف، رفع خواهد شد.

البته این رفع نواقص، به‌شرط داشتن توجه کافی به نظر صاحب‌نظران رخ خواهد داد.

> با اجرای قانون پایانه‌های فروشگاهی، گردش مالی و درآمد اصناف و همچنین سازکارهای مالیاتی مشخص خواهد شد. در این شرایط اتهام‌زنی به ممیزان مالیاتی و گلایه صاحبان مشاغل درباره میزان مالیاتی که باید بپردازند، کاهش پیدا خواهد کرد

مشخص نبودن سازکارهای مالیاتی

عبدالحسین کولجی، عضو اتاق اصناف قزوین در گفت‌وگو با صمت، به تشریح ابعاد اجرای قانون پایانه‌های فروشگاهی پرداخت.

او معتقد است افزایش شفافیت در تمام حلقه‌های اقتصادی، از مهم‌ترین پیامد مثبت عملیاتی شدن این قانون است. کولجی در این‌باره توضیح داد: یکی از ضعف‌های فعلی مهم کشور در روند مالیات‌ستانی، نبود چارچوب‌ها و قواعد مشخص در بحث تعیین میزان مالیات فعالیت اصناف است.

نبود این خط‌کش سبب شده تا مالیات تبدیل به یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های مالی اصناف شود. باید تاکید کرد اجرای قانون پایانه‌های فروشگاهی سبب می‌شود تا ضمن شفاف‌سازی اسناد امور مالی مشاغل، معیارهای تعیین مالیات آنها نیز مشخص شود.

کولجی ادامه داد: باید خاطرنشان شد سازمان امور مالیاتی برای ساماندهی واحدهای صنفی و تجاری، قانون مشخصی را تعریف کرده است. قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مودیان، دستورالعمل این سازمان برای نحوه ثبت‌نام و پرداخت مالیات اصناف است.

بنا بر مواردی که در ابتدا به‌عنوان مقدمه یاد شد، به‌طورکلی شفاف‌سازی امور مالی مودیان مالیاتی و همچنین سازکارهای تعیین مالیات را می‌توان مهم‌ترین مزیت و پیامد اجرای قانون پایانه‌های فروشگاهی عنوان کرد، از این‌رو هیچ‌کس مخالف اجرای قانون پایانه‌های فروشگاهی نیست و این قانون می‌تواند بسیاری از گره‌های مالیاتی اصناف را باز کند، اما باید در نظر داشت تنها تدوین قوانین مناسب، راهگشا نبوده و نحوه اجرا و فراهم‌سازی بسترها نیز از اهمیت زیادی برخوردار است.

دولت اجرای قانون را آغاز کرد

کولجی در ادامه صحبت‌های خود فراهم‌سازی بسترهای اجرایی را لازمه عملیاتی کردن طرح‌ها و قوانین کلان اقتصادی عنوان کرد و در این‌باره گفت: اجرای هر قانون و طرحی کلان، نیازمند مهیا کردن بسترهای مناسب آن است. باید اذعان کرد هنوز زیرساخت‌های مقتضی اجرای قانون پایانه‌های فروشگاهی فراهم نشده و از این‌رو نمی‌توان به موفقیت اجرای این قانون در شرایط فعلی امیدوار بود.

یکی از بحث‌های مربوط به پایانه‌های فروشگاهی، بحث تنظیم مالیات براساس کارتخوان مشاغل است. از اواخر سال گذشته دولت بحث مالیات براساس گردش مالی کارتخوان‌ها را مطرح کرده و از ابتدای امسال نیز این قاعده را به‌طوررسمی اعلام کرد.

این اقدام دولت در اصل گره زدن ماده ۱۰۰ قانون مالیات‌های مستقیم به گردش مالی اصناف است. وی ادامه داد: صاحبان مشاغل و فعالان صنفی، همواره موافق اجرای قانون پایانه‌های فروشگاهی و راه‌اندازی سامانه مرتبط با آن هستند، چرا که مزیت‌های آن تمام بخش‌ها و مسائل مربوط به امور مالی را در بر می‌گیرد.

به‌نظر می‌رسد تعیین مالیات براساس گردش مالی کارتخوان‌ها، قدم نخست اجرای طرح قانون پایانه‌های فروشگاهی است، اما هنوز بسیاری از لوازم و بسترهای اجرای این قانون در سطح وسیع مهیا نیست. به‌بیانی دیگر همواره زیرساختی برای تحقق این قانون وجود نداشته و تاکید بر اجرای آن بدون در نظر گرفتن شرایط لازم، تنها واحدهای صنفی را درگیر مشکلاتی همچون افزایش هزینه‌های مالیاتی خواهد کرد.

ضرورت رفع نقایص فنی

کولجی در ادامه صحبت‌های خود مهم‌ترین خلأ ساختاری اجرای قانون پایانه‌های فروشگاهی را نبود برنامه‌های جامع و مناسب برای تمام واحدهای صنفی و مشاغل آزاد معرفی کرد. او در این‌باره توضیح داد: یکی از مهم‌ترین زیرساخت‌های اجرای قانون پایانه‌های فروشگاهی، شناسایی و بررسی عملکرد تمام مشاغل و افرادی است که توسط پایانه‌های فروشگاهی گردش مالی دارند.

باید فعالیت این افراد به‌طوردقیق شناسایی شده و ضمن تعیین چارچوب‌های عادلانه و صحیح، به ساماندهی امور مالیاتی آنها پرداخته شود. در حال حاضر، چنین بررسی دقیقی هنوز انجام نگرفته است.

باید توجه داشت اجرای قانون پایانه‌های فروشگاهی، تنها در شرایطی منصفانه و به‌طور کامل اجرا خواهد شد که ملزومات آن اعم از تجهیزات و دانش فنی محقق شده باشد.

این عضو اتاق اصناف قزوین تصریح کرد: براساس قانون پایانه‌های فروشگاهی، رایانه، دستگاه کارتخوان بانکی، درگاه پرداخت الکترونیکی و تمامی وسایلی که امکان اتصال به شبکه پرداخت اینترنتی را داشته باشند، به‌عنوان پایانه شناخته می‌شوند، بنابراین باید به‌طورکامل مشخص شود چه مشاغلی تحت چه شرایطی از پایانه‌های فروشگاهی استفاده کرده و سازکار تعیین مالیات برای آنها به چه صورت خواهد بود.

جلوگیری از فرار مالیاتی

کولجی در پایان، جلوگیری از فرارهای مالیاتی را از مزایای مهم قانون پایانه‌های فروشگاهی عنوان کرد و توضیح داد: برخی افراد همواره از راهکارهای متعددی برای انجام فرار مالیاتی بهره می‌گیرند.

بنا بر اعلام دولت قرار است حساب‌های بانکی افراد نزدیک به مودیان مالیاتی نیز بررسی اجمالی شود تا از ایجاد هرگونه تخلف و سوءاستفاده از حساب‌های افراد نزدیک جلوگیری شود.

می‌توان گفت به‌طورکلی وجود چنین دیدگاه‌های جامعی می‌تواند در سطح کلان بر تمام حلقه‌های زنجیره‌های اقتصادی و سیاست‌های مالی مشاغل تاثیر مثبت مستقیم داشته باشد. باید توجه داشت هرچه اقتصاد بتواند به شفافیت نزدیک‌تر شده و تخلفات را کاهش دهد، به‌شرایط بهتری دست خواهد یافت.

سخن پایانی

طبق قانون پایانه‌های فروشگاهی، رایانه، دستگاه کارتخوان بانکی (pos)، درگاه پرداخت الکترونیکی و تمامی وسایلی که امکان اتصال به شبکه پرداخت اینترنتی را داشته باشند، به‌عنوان پایانه شناخته می‌شوند.

به‌منظور ساماندهی مالیاتی براساس قانون پایانه‌های فروشگاهی، برای تمامی این وسایل باید ثبت‌نام در سامانه مودیان انجام شود. تمامی این دستگاه‌ها می‌توانند از دریافت صورت‌حساب مالیات الکترونیکی برخوردار شوند. این سازکار در صورت اجرا، تحولی مهمی را در بحث مالیات اصناف شکل خواهد داد، چرا که گلایه صاحبان مشاغل درباره منصفانه نبودن مبالغ مالیاتی یا کاهش یافته یا پشتوانه قانونی پیدا می‌کند.

باید در ادامه دید بسترهای اجرای قانون پایانه‌های فروشگاهی چطور مهیا شده و دولت چارچوب‌های مالیات‌ستانی را به‌صورت شفاف اعلام خواهد کرد یا نه.

گزارش خبری

شگرد جدید فرار مالیاتی

کارتخوان خراب است!

گروه بازار و اصناف
editor@smtnews.ir

عکس: آیدا فریدی

همزمان با باز شدن پای دستگاه‌های کارتخوان به محاسبات مالیاتی، این روزها به اصنافی برمی‌خوریم که اعلام می‌کنند کارتخوان نداریم یا خراب یا قطع است و... نکته قابل‌تامل اینجا است که این پدیده در برخی اصناف پردرآمد مانند مراکز درمانی، دفاتر وکلا و مطب پزشکان هم دیده می‌شود.

طبق قانون، استفاده از دستگاه کارتخوان در واحدهای صنفی الزامی است و به‌منظور تسهیل دادوستد و ثبت و مستندسازی فعالیت‌های اقتصادی، افراد صنفی عرضه‌کننده کالا یا ارائه‌دهنده خدمت، مکلف هستند به‌تناسب از صندوق مکانیزه فروش (pos) یا دستگاه توزین دیجیتالی یا هردو برای فروش کالا یا ارائه خدمت طبق ضوابط و مقررات این آیین‌نامه استفاده کنند. علاوه بر این، بانک مرکزی موظف شده تا در چارچوب قوانین مربوطه، اطلاعات تراکنش‌های بانکی مانند مانده اول، دوره وجوه واریزی، وجوه قابل‌برداشت، مانده پایان دوره و سایر اطلاعات حساب‌های بانکی را به‌منظور تکمیل پرونده هویتی و دارایی به‌صورت برخط در اختیار سازمان امور مالیاتی قرار دهد.

سازمان امور مالیاتی تاکید دارد مردم تخلفات مالیاتی برخی اصناف، مراکز درمانی و سایر مراکز در استفاده نکردن از کارتخوان به این سازمان اعلام کنند

قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مودیان

بانک مرکزی موظف شده ظرف یک سال تمام پایانه‌های دارای کارتخوان را ساماندهی کند و هر دستگاه کارتخوان در کشور باید شناسه یکتا داشته باشد. بر این اساس اگر صاحبان دستگاه کارتخوان، کد اقتصادی هماهنگ با دستگاه پوز را دریافت نکنند، از مدار خدمت خارج خواهند شد. براساس ماده ۱۱ قانون پایانه فروشگاه و سامانه مودیان، بانک مرکزی ایران وظیفه دارد ضمن همکاری با سازمان امور مالیاتی تا یک سال پس از ابلاغ این قانون، دستگاه‌های کارتخوان و پایانه‌های فروش را ساماندهی کند و با ایجاد تناظر میان آنها مجوز فعالیت، شماره اقتصادی بنگاه‌ها را به پایانه‌های فروش شناسه یکتا اختصاص دهد. بانک مرکزی موظف است در چارچوب قوانین مربوطه، اطلاعات تراکنش‌های بانکی مانند مانده اول، دوره وجوه واریزی، وجوه قابل‌برداشت، مانده پایان دوره و سایر اطلاعات حساب‌های بانکی را به‌منظور تکمیل پرونده هویتی و دارایی به‌صورت برخط در اختیار سازمان امور مالیاتی قرار دهد. کسانی که دارای دستگاه کارتخوان هستند، مودی مالیاتی محسوب می‌شوند، بر این اساس اطلاعات مربوط به تراکنش‌های بانکی از سوی بانک مرکزی به سازمان امور مالیاتی اعلام می‌شود.

اصناف و مودیان مالیاتی طبق روال از اول خرداد تا ۱۵تیر فرصت دارند، اظهارنامه‌های مالیاتی را به‌همراه حساب‌های تجاری به سازمان امور مالیاتی اعلام کنند. در همین راستا، مودیانی که می‌خواهند اظهارنامه مالیاتی پر کنند، باید در فرم مربوطه شماره شبای حساب مرتبط به فعالیت تجاری را نیز اعلام کنند.

یک ترفند نه‌چندان جدید

«کارتخوان ندارید» یا «کارتخوان خراب است» از جمله ترفندهایی برای فرار از مالیات است که امروزه در تعدادی از اصناف پردرآمد مثل مراکز درمانی، دفاتر وکلا و مطب پزشکان تکرار می‌شود.

این مراکز، مشتری‌های خود را وادار می‌کنند تا پول نقد بدهند یا کارت به کارت کنند تا شاید با این اقدام از زیر پرداخت مالیات شانه خالی کنند.

این در حالی است که طبق ماده ۷۱ قانون نظام صنفی، استفاده از دستگاه کارتخوان در واحدهای صنفی الزامی است و به‌منظور تسهیل دادوستد و ثبت و مستندسازی فعالیت‌های اقتصادی، افراد صنفی عرضه‌کننده کالا یا ارائه‌دهنده خدمت، مکلف هستند به‌تناسب از صندوق مکانیزه فروش (pos) یا دستگاه توزین دیجیتالی یا هردو برای فروش کالا یا ارائه خدمت طبق ضوابط و مقررات این آیین‌نامه استفاده کنند.

فروش کالا یا ارائه خدمت توسط واحدهای مزبور بدون استفاده از صندوق مکانیزه فروش یا دستگاه توزین دیجیتالی به‌عنوان تخلف صنفی تلقی و براساس مفاد تبصره ۲ ماده ۷۱ قانون نظام صنفی با واحد صنفی برخورد خواهد شد، از این‌رو واحدهایی که از دستگاه کارتخوان استفاده نکنند، به سازمان تعزیرات معرفی خواهند شد.

استفاده از دستگاه کارتخوان از اردیبهشت سال ۱۳۹۱ طبق مصوبه هیات‌وزیران الزامی شد، براساس این مصوبه شفافیت در سیستم بانکی انجام می‌گیرد، ضمن اینکه در همین راستا بانک‌ها ماموریت دارند تراکنش‌های بانکی افراد و فروشنده‌های صاحب دستگاه کارتخوان را به سازمان امور مالیاتی اطلاع دهند.

تراکنش‌های مالی دستگاه کارتخوان مانع از فرار مالیاتی می‌شود، ازاین‌رو کسانی که از ارائه خوداظهاری مالیاتی خودداری می‌کنند، سیستم بانکی با شناسایی تراکنش‌های مشکوک راه فرار مالیاتی را بر این افراد می‌بندد.

تعیین جایزه قانونی برای افشای فرار مالیاتی

بانک مرکزی موظف شده است که ظرف یک سال تمام پایانه‌های دارای کارتخوان را ساماندهی کند،بنابراین هر دستگاه کارتخوان در کشور باید شناسه یکتا داشته باشد. بر این اساس اگر صاحبان دستگاه کارتخوان کد اقتصادی هماهنگ با دستگاه پوز را دریافت نکنند از مدار خدمت خارج خواهند شد.

براساس ماده ۱۱ قانون پایانه فروشگاه و سامانه مودیان، بانک مرکزی ایران وظیفه دارد ضمن همکاری با سازمان امور مالیاتی تا یک سال پس از ابلاغ این قانون، دستگاه‌های کارتخوان و پایانه‌های فروش را ساماندهی کند و با ایجاد تناظر میان آنها مجوز فعالیت، شماره اقتصادی بنگاه‌ها به پایانه‌های فروش شناسه یکتا اختصاص دهد.

طبق گفته رئیس مرکز تنظیم مقررات سازمان امور مالیاتی، این سازمان حساب‌های تجاری را به بانک مرکزی اعلام می‌کند، پس از تایید بانک، آن حساب به‌عنوان حساب تجاری فرد لحاظ و به پرونده مالیاتی وی الصاق می‌شود.

محمد برزگری در این‌باره عنوان کرد: حساب‌های غیرتجاری یا شخصی مودیان نیز به‌صورت متناوب از سوی بانک مرکزی موردپایش قرار می‌گیرد. در صورت وجود واریزی‌های مشکوک از سوی بانک مرکزی موردپایش قرار می‌گیرد تا به‌صورت سیستمی، فعالیت شغلی صاحب حساب با واریزی‌ها بررسی می‌شود. اگر حساب جزو تجاری نباشد در صورت تایید مشکوک بودن واریزی‌ها به سازمان امور مالیاتی اعلام می‌شود که فرد باید مستندات ارائه دهد و در غیر این صورت باید جرائم مبارزه با پولشویی و مالیاتی را پرداخت کند.

به‌گفته این مقام مسئول، شفاف‌سازی حساب‌های تجاری فعالان اقتصادی یکی دیگر از اجزای قانون پایانه‌های فروشگاهی است. براساس این قانون، اصناف و مودیان مالیاتی از خرداد تا ۱۵تیر فرصت دارند اظهارنامه‌های مالیاتی را به‌همراه حساب‌های تجاری به سازمان امور مالیاتی اعلام کنند. این سازمان حساب‌های تجاری را به بانک مرکزی اعلام می‌کند، پس از تایید بانک، آن حساب به‌عنوان حساب تجاری فرد لحاظ و به پرونده مالیاتی وی الصاق می‌شود.

رئیس مرکز تنظیم مقررات سازمان مالیاتی افزود: حساب‌های غیرتجاری یا شخصی مودیان نیز به‌صورت متناوب از سوی بانک مرکزی موردپایش قرار می‌گیرد. در صورت وجود واریزی‌های مشکوک به سازمان امور مالیاتی اعلام می‌شود که فرد باید مستندات ارائه دهد و در غیر این صورت باید جرایم مبارزه با پولشویی و مالیاتی را پرداخت کند. به‌گفته وی، براساس پیشنهادی که سازمان امور مالیاتی ارائه کرده، اگر کارتی بیش از ۴۵مورد واریز (در ماه) داشته باشد، باید به‌عنوان مورد مشکوک فرار مالیاتی تلقی شود.

برای مواجهه با معضلاتی از قبیل نداشتن کارتخوان یا ادعای خرابی یا قطعی آن، مردم می‌توانند علاوه بر تماس با شماره ۱۵۲۶ (مرکز ارتباط مردمی سازمان امور مالیاتی) تخلف‌های استفاده نکردن از کارتخوان در مراکز مختلف را در سامانه سوت‌زنی سازمان امور مالیاتی، بدون ثبت اطلاعات شخصی ثبت کنند و از پاداش ویژه آن که تا یک درصد مبلغ مالیات قطعی وصول شده خواهد بود، بهره‌مند شوند. به‌گفته برزگری، سازمان امور مالیاتی، جریمه‌های سختی برای استفاده نکردن از کارتخوان در نظر گرفته است، ازاین‌رو آن دسته از فعالان اقتصادی که از کارت به کارت به‌جای کارتخوان استفاده کنند، علاوه بر پرداخت مالیات مذکور، مشمول پرداخت جریمه غیرقابل بخشش می‌شوند.

سازمان امور مالیاتی کشور با ایجاد سامانه سوت‌زنی زمینه را برای اعلام گزارش‌های فرار مالیاتی و استفاده نکردن از کارتخوان را فراهم کرده است

در همین‌باره، رئیس مرکز تنظیم مقررات سازمان امور مالیاتی نیز تاکید کرد که مردم تخلفات مالیاتی برخی اصناف، مراکز درمانی و سایر مراکز را در استفاده نکردن از کارتخوان‌ها به سازمان مالیاتی اعلام کنند.

محمد برزگری ضمن بیان این مطلب گفت: اگر فردی در مراجعه به مرکزی، کارت بانکی ارائه کرد، ولی آن مرکز از استفاده کارتخوان امتناع کرد و از او درخواست انتقال با کارت را داشت، می‌تواند این موضوع را به سازمان امور مالیاتی اعلام کند.

به‌گفته وی، برخی از صاحبان مشاغل، دستگاه‌های کارتخوان را به پرونده‌های مالیاتی خود متصل نمی‌کنند که همین امر موجب بروز شائبه‌هایی شده که پرداخت‌ها در محل دیگری انجام می‌شود. سازمان امور مالیاتی، جریمه‌های سختی برای این عده از افراد در نظر می‌گیرد، ازاین‌رو آن دسته از فعالان اقتصادی که از کارت به کارت به‌جای کارتخوان استفاده کنند، علاوه بر پرداخت مالیات مذکور، مشمول پرداخت جریمه غیرقابل بخشش می‌شوند.

سامانه اعلام فرار مالیاتی و عدم استفاده از کارتخوان

سازمان امور مالیاتی کشور با ایجاد سامانه سوت‌زنی زمینه را برای اعلام گزارش‌های فرار مالیاتی و استفاده نکردن از کارتخوان را فراهم کرده است.

همچنین مردم می‌توانند در سراسر کشور با شماره ۱۵۲۶، مرکز ارتباط مردمی سازمان امور مالیاتی کشور، شکایات، پیشنهادها و سوالات مالیاتی خود را مطرح کنند و این سازمان به‌سرعت موارد را پیگیری می‌کند.

شهروندان می‌توانند تخلف‌های استفاده نکردن از کارتخوان‌ها در مراکز مختلف را در سامانه سوت‌زنی سازمان امور مالیاتی کشور بدون ثبت اطلاعات شخصی یا نگهداری محرمانه اطلاعات ثبت کنند تا تخلف به‌سرعت از سوی کارشناسان این سازمان موردبررسی قرار گیرد.

در همین‌باره، رئیس‌کل سازمان امور مالیاتی کشور اعلام کرد: مقابله با فرار مالیاتی را جزو اولویت‌های اصلی سازمان و طرح سوت‌زنی در راستای شناسایی فرارهای مالیاتی و مودیان جدید، باجدیت در حال انجام است.

طبق اعلام داود منظور پس از راه‌اندازی سامانه سوت‌زنی مالیاتی، بالغ بر ۴هزار و ۱۰۰ گزارش در این سامانه، ثبت شده است که فرآیند رسیدگی‌ها، در چارچوب قانون و مقررات در حال انجام است.

وی بیشترین آمار گزارش‌ها سوت‌زنی را مربوط به حوزه پزشکان عنوان کرده است که از این تعداد، ۷۸۱ گزارش تخلف مربوط به حوزه پزشکی (اعم از پزشک، بیمارستان، درمانگاه و...) که بیشتر در زمینه استفاده نکردن از کارتخوان بوده است.

طبق گفته رئیس‌کل سازمان امور مالیاتی کشور، پس از اخذ و تکمیل اطلاعات کافی، به ۱۶۶نفر از متخلفان، پیامکی حاوی ضرورت قانونی نصب و استفاده از کارتخوان و پیامدهای قانونی عدم‌نصب و استفاده دستگاه پوز، ارسال شده است.

وی در ادامه از شهروندان خواست با مراجعه به درگاه ملی مالیات به نشانی intamedia.ir در قسمت ویژه «سوت‌زنی»، گزارش‌های خود را ارسال کنند و از پاداش ویژه آن که تا یک درصد مبلغ مالیات قطعی وصول‌شده خواهد بود، بهره‌مند شوند.

سخن پایانی

عده‌ای از فعالان اقتصادی به خیال اینکه از طریق وادار کردن مشتریان به کارت به کارت می‌توانند از پرداخت مالیات فرار کنند، اقدام به ترفندهایی کرده‌اند که این امر کارساز نبوده است و در نهایت در تور مالیات قرار می‌گیرند و نه‌تنها موظف به پرداخت مالیات بلکه جریمه‌های سنگین مالیاتی خواهند شد، هرچند این ترفند تنها مشمول اصناف نیست و بسیاری از پزشکان چند سالی است که از این راه برای فرار از مالیات استفاده می‌کنند.

این در حالی است که براساس برنامه‌ریزی‌های انجام‌گرفته حساب‌های غیرتجاری یا شخصی مودیان نیز به‌صورت متناوب از سوی بانک مرکزی موردپایش قرار گرفته و در صورت وجود واریزی‌های مشکوک، مورد به سازمان امور مالیاتی اعلام می‌شود. براساس پیشنهاد سازمان امور مالیاتی نیز اگر کارتی بیش از ۴۵مورد واریز (در ماه) داشته باشد، باید به‌عنوان مورد مشکوک فرار مالیاتی تلقی شود.

اصناف کرونازده زیربار سنگینی مالیات

آماده نبودن بستر و زیرساخت تحقق قانون جدید مالیاتی، رکود ۲ساله کرونایی و افزایش ۳۸۷ درصدی مالیات‌ها گلایه اصناف و بازاریان مناطق مختلف از جمله بابل را در پی داشته است.

به‌اعتقاد فعالان کسب‌وکار و واحدهای صنفی به‌دلیل فعال نبودن بخشی از واحدهای صنعتی در این شهرستان بیشترین فشار برای تامین درآمدهای مالیات بر دوش اصناف و بازاریان افتاده است و این امر باعث نارضایتی این قشر نسبت به این موضوع شده است.

یونس ظرافت، رئیس اتاق اصناف شهرستان بابل در گفت‌وگو با مهر درباره گلایه‌های مطرح‌شده در بخش قوانین جدید مالیاتی گفت: توجه به همکاری‌های همه‌جانبه اصناف در همه ادوار گذشته، افزایش نامتعارف مالیات باتوجه به تعطیلات کرونایی و کاهش سطح درآمد اصناف دور از انصاف است.

ظرافت بیان کرد: سوءمدیریت دوران گذشته در کشور باعث تورم و گرانی‌های افسارگسیخته‌ای شده و تثبیت نبودن نرخ و رکود در بازار مشکلات را مضاعف کرده و به‌جای حمایت از اصناف هزینه گزاف مالیاتی را روی دوش آنها گذاشته شده است.

وی تصریح کرد: مالیات ۵ میلیونی سال گذشته باتوجه به کسادی بازار ۲۰برابر شده است و این هزینه از جیب مردم تامین می‌شود و تورم چندبرابری در بازار را به‌همراه خواهد داشت.

وی عنوان کرد: قوانین جدید مالیاتی کارتخوان‌ها برای مردم فرهنگ‌سازی نشده و بسترهای مالیاتی کارتخوان‌ها در جامعه مهیا نشده است، حال باتوجه به آماده نبودن بستر مالیاتی و استفاده‌های شخصی تراکنش واحد صنفی به‌عنوان درآمد مالیاتی برای‌شان محاسبه شده و باید قانون‌گذار درباره این موضوع بازنگری داشته باشد.

همچنین مسعود نبی‌زاده، رئیس اتحادیه نمایشگاه‌داران اتومبیل نیز در گفت‌وگو با مهر اظهار کرد: از جمله مشکلات صنفی نمایشگاه‌داران، بحث امانی‌فروشی‌ها است، بدین‌صورت که برای جلب‌اعتماد مشتریان و کارهای اولیه، نمایشگاه‌دار به‌عنوان امانتدار طرفین معامله است و باتوجه به اینکه بسیاری از معاملات خودرو بیش از ۲۰۰میلیون ارزش دارد و در نمایشگاه‌ها کارت کشیده می‌شود تا مشکلات مرتبط با سند خودرو حل شود و سپس پول به‌حساب فروشنده واریز می‌شود، در حالی که درآمد حاصل از این صنف به‌صورت کمیسیون است،پس باید مالیات به آن تعلق گیرد.

وی تصریح کرد: البته در قانون جدید مالیاتی، برای این صنوف این موضوع در نظر گرفته شده است که در صورت ارائه فیش‌های موجود در قولنامه به‌عنوان مستند ارائه شود تا در مالیات مودی تاثیر داشته باشد، اما نکته اینجا است که مالیات مشخص‌شده برای سال قبل است و بسیاری از واحدهای صنفی به این موضوع توجه نکرده‌اند یا مدرکی دال بر قولنامه وجود ندارد و مودی دچار مشکل مالیاتی می‌شود.

دولت باید با فرهنگ‌سازی درست از سال قبل زمینه را برای قانون جدید مالیاتی به‌وجود آورد تا صنوف مرتبط دچار مشکل نشوند.

نایب رئیس اول اتاق اصناف بابل گفت: دولت باید با فرهنگ‌سازی درست از سال قبل زمینه را برای قانون جدید مالیاتی به‌وجود آورد تا صنوف مرتبط دچار مشکل نشوند، اما شوک وارده به بازار باعث تنش‌های اقتصادی و اجتماعی می‌شود.

وی افزود: در سال‌های اخیر با الکترونیکی شدن حساب‌های بانکی، بسیاری از افراد برای راحتی کارشان از دستگاه‌های پوز به‌عنوان بانک شخصی استفاده کردند و با کارت کشیدن در یک مغازه پول به‌صورت دستی پرداختن کردند که این تراکنش‌ها نیز اکنون مشکل‌ساز شده است.

کیومرث محمدی، معاون اداره کل امور مالیاتی استان مازندران در گفت‌وگو با مهر گفت: در صورتی که مودیان، امور مالیاتی حساب مالیاتی خود را مشخص نکرده باشند، از حاشیه سود مشخص در اداره مالیات حسابرسی و نتیجه به‌عنوان مالیات به مودی اعلام می‌شود. وی گفت: تراکنش‌های بانکی حاصل از دستگاه‌های کارتخوان الکترونیک به‌موجب بند م از تبصره ۱۲ قانون بودجه سال ۱۴۰۰ درآمد تلقی شده و به‌عنوان درآمد مالیاتی برای صنف در نظر گرفته می‌شود، مگر اینکه خلاف آن ثابت شود. وی تصریح کرد: اگر مودی ادعایی بر درآمدی نبودن تراکنش داشته باشد، باید مستندات خود را به واحد مالیاتی و حسابرسی مالیاتی ارائه دهد و پس از بررسی و راستی‌آزمایی از حساب مالیاتی فرد خارج می‌شود. وی که رئیس امور مالیاتی شهرستان بابل نیز هست، بااشاره به پدیده فرار مالیاتی در سال‌های گذشته گفت: با اطلاعات به‌دست‌آمده در جامعه و تلاش همکاران در بازدیدهای ادواری از مناطق و بررسی درآمدها جلوی هرگونه فرار مالیاتی گرفته شده است، اما باتوجه به اینکه در حال حاضر قابلیت نظارت مطلق وجود ندارد، طبیعی است که بخشی از درآمدها و مالیات‌ها به‌عنوان فرار مالیاتی باشد.

محمدی گفت: در سال گذشته فقط از درآمد مالیات بر ارزش‌افزوده، رقمی بالغ بر ۱۰۶ میلیارد تومان در سطح ۷شهرداری و دهیاری‌ها تخصیص داده شده است.

امسال ۶هزار و ۷۰۰میلیارد تومان درآمد مالیاتی برای استان در نظر گرفته شد و رشد این رقم بودجه برای استان ۸۴درصد بوده است، در حالی که سال قبل، ۹۴درصد از درآمدهای عمومی استان از درآمدهای مالیاتی بوده و این رقم مصوب چالش‌برانگیز است.

نظرگاه

کدام کشورها بیشترین مالیات را می‌گیرند؟

عبدالرضا ارسطو
کارشناس اقتصاد

در حال حاضر در همه کشورهای جهان اعم از توسعه‌یافته، در حال توسعه و حتی توسعه‌نیافته نظام مالیاتی بخش مهمی از ساختار اقتصادی آنها است که علاوه بر تامین منابع مالی دولت، نقش اساسی در تنظیم‌گری و سیاست‌گذاری اقتصادی کشورها دارد.

می‌توان با بررسی نظام مالیاتی هر کشور، میزان توسعه‌یافتگی کشورها را تعیین کرد و درباره ترکیب ساختار تولیدی آنها و نقش مردم در اقتصاد را (سطح دموکراسی یا فساد در نظام اداری) قضاوت کرد. در کشورهای توسعه‌یافته هرچه میزان مالیات نسبت به تولید ناخالص داخلی بیشتر باشد، خدمات عمومی دولتی در حوزه بهداشت، آموزش، امنیت، حمایت‌های اجتماعی و ... بیشتر است.

در سال‌های اخیر همه کشورها به‌سمت اصلاح نظام مالیاتی خود و افزایش درآمدهای مالیاتی حرکت کرده‌اند، به‌طوری که حتی کشورهایی با وفور منابع‌طبیعی نظیر نفت، گاز و ... نیز پایه‌های مالیاتی جدید ایجاد کرده‌اند. به‌طورمثال در سال‌های اخیر کشورهای حاشیه خلیج‌فارس نظام مالیات بر ارزش‌افزوده را در کشور خود مستقر کرده و درآمدهای قابل‌توجهی را از این محل وصول کرده‌اند.

▣ اتحادیه اروپا

برای مقایسه نظام مالیاتی کشورها و میزان درآمدهای مالیاتی آنها، استفاده از میزان مطلق درآمدهای مالیاتی منطقی به‌نظر نمی‌رسد، زیرا سایز و اندازه اقتصادی کشورها متفاوت است و از همین‌رو میزان وصول درآمدهای مالیاتی آنها نیز متفاوت است، بنابراین برای مقایسه کشورها از منظر مالیاتی باید از شاخص مالیات به تولید ناخالص داخلی استفاده کرد. بررسی نسبت مالیات به تولید ناخالص داخلی در کشورهای مختلف نشان می‌دهد که با طیف وسیعی از کشورها که دارای شاخص مالیاتی بسیار متفاوتی هستند، مواجهیم.

در یک سر طیف، کشورهایی با نسبت مالیات به تولید ناخالص داخلی بسیار بالا یعنی حدود ۵۰ درصد و در طرف دیگر آن کشورهایی قرار دارند که این نسبت برای آنها کمتر از ۳ درصد است. بالاترین شاخص مالیات به تولید ناخالص داخلی متعلق به کشورهای اتحادیه اروپا است.

دانمارک در سال ۲۰۱۹ با نسبت مالیات به تولید ناخالص داخلی حدود ۴۷درصد بالاترین نسبت را میان کشورهای جهان داشته است. پس از دانمارک به‌ترتیب کشورهای فرانسه (۴۵درصد)، بلژیک (۴۳درصد)، سوئد (۴۳درصد)، ایتالیا (۴۲.۴درصد)، فنلاند (۴۲.۲درصد)، نروژ (۴۰درصد)، هلند (۳۹.۳درصد)، لوکزامبرگ (۳۹درصد) و آلمان (۳۸.۸درصد) قرار دارند.

به‌طورکلی در سال ۲۰۱۹ میلادی متوسط نسبت مالیات به تولید ناخالص داخلی در کشورهای عضو OECD برابر با ۳۳.۸درصد بوده که کمترین میزان آن متعلق به مکزیک با ۱۶.۵درصد بوده است. این نسبت در کشور امریکا به‌عنوان بزرگ‌ترین اقتصاد جهانی ۲۴.۵درصد گزارش شده است.

براساس گزارش بانک جهانی در سال ۲۰۱۹، متوسط نسبت مالیات به تولید ناخالص داخلی در جهان برابر با ۱۵.۳درصد بوده که کمابیش ۲برابر این نسبت در ایران است. ایران در زمره کشورهای پایین از لحاظ نسبت مالیات به تولید ناخالص داخلی طبقه‌بندی می‌شود، هرچند به‌دلیل لحاظ نکردن عوارض شهرداری‌ها و حق بیمه‌های پرداختی به سازمان‌های تامین اجتماعی در درآمدهای مالیاتی، این شاخص برای ایران کم‌برآوردی دارد.

▣ کویت، کمترین میزان مالیات

براساس اطلاعات بانک جهانی در سال ۲۰۱۹، کشور کویت کمترین نسبت مالیات به تولید ناخالص داخلی یعنی حدود ۱.۴درصد را دارد. پس از کویت، کشورهای عراق، عربستان‌سعودی، عمان و نیجریه کمترین میزان مالیات به تولید ناخالص داخلی را دارا هستند که حدود ۳ درصد است.

براساس گزارش بانک جهانی بسیاری از کشورهای کمتر توسعه‌یافته مانند افغانستان، چاد، سودان، بحرین، بنگلادش، آنگولا، اتیوپی و ... نیز شاخص مالیاتی بیشتری نسبت به ایران دارند؛ بنابراین از اولویت‌های اساسی نظام اقتصادی کشور در سال‌های پیش‌رو اصلاح نظام مالیاتی به‌منظور اصلاح ساختار بودجه، کاهش وابستگی به منابع نفتی و تحقق اهداف مندرج اسناد بالادستی کشور است.

برای اصلاح نظام مالیاتی ضروری است که معافیت‌های مالیاتی غیرضروری و ناکارآ ساماندهی و حذف و همزمان با هوشمندسازی نظام مالیاتی کشور و مبارزه موثر با فرار مالیاتی، پایه‌های مالیاتی مرسوم در سایر کشورها نظیر مالیات بر مجموع درآمد اشخاص، مالیات بر عایدی سرمایه و ... تصویب و اجرایی شوند.

یک کارشناس اقتصاد در گفت‌وگو با صمت:

نظام فعلی مالیات، مروج دلالی است

گروه گفت‌وگو
editor@smtnews.ir

مالیات از جمله ضروری‌ترین و مهم‌ترین ابزار درآمدی برای دولت به‌شمار می‌رود که از جهتی مخارج سرمایه در گردش دولت را تامین می‌کند و از سویی دیگر، باعث توزیع عادلانه ثروت و درآمد در بین اعضای جامعه می‌شود. دولت براساس قوانین و مقررات و همچنین با استفاده از برخی ابزارها اقدام به دریافت مالیات از اشخاص حقیقی و حقوقی می‌کند.

باوجود اینکه در تقویم کشور، مالیات نه یک روز ملی، بلکه یک هفته را به خود اختصاص داده، نظام مالیاتی ایران از ابتدایی‌ترین نظام‌های مالیاتی حاکم بر جهان است. چنان این امر مشهود است که بازوی نظارتی مجلس شورای اسلامی در گزارش خود تاکید می‌کند نظام مالیاتی امروز ایران چیزی مشابه نظام مالیاتی انگلستان در قرن نوزدهم است. به‌تعبیری، حتی پژوهشگران این موسسه هم تاکید می‌کنند، نظام مالیاتی ایران به ۲ قرن پیش تعلق دارد.

در این‌باره، محمدرضا عبداللهی، پژوهشگر اقتصاد در گفت‌وگو با صمت ضمن اشاره به ضعف‌های گوناگون نظام مالیاتی کشور، تاکید کرد: نظام مالیاتی فعلی از نظر انگیزشی به ترغیب هرچه بیشتر سوداگران و تقبیح هرچه بیشتر کار و تولید منجر شده است. او با تاکید بر اصلاح نظام مالیاتی، راه خروج از وضعیت فعلی را اخذ مالیات از مجموع درآمد اشخاص حقیقی دانست.

مشروح این گفت‌وگو را در ادامه بخوانید.

نظام مالیاتی فعلی کشور به‌دلیل ضعف‌هایی که دارد احساس تبعیض و بی‌انصافی را در بین تولیدکنندگان و کارگران ایجاد کرده است

◉ مدت‌ها است همه کارشناسان اقتصاد کشور به اصلاح ساختار مالیاتی کشور تاکید می‌کنند. به‌نظر شما هم این مسئله از اولویت‌های اقتصاد کشور است؟

من با شما موافقم. به‌واقع سال‌ها است کارشناسان اقتصاد معتقدند سازکار اخذ مالیات در کشور ما دچار مشکلات فراوانی است و باید هم در رویکردها و هم در نظام اخذ مالیات کشور دگرگونی‌های اساسی انجام گیرد.

از این زاویه وقتی مشکلات امروز کشور را مدنظر قرار دهیم، متوجه می‌شویم اصلاح نظام مالیاتی می‌تواند به‌عنوان یکی از نخستین اولویت‌های اصلاح نظام اقتصادی موردتوجه قرار گیرد.

در عین حال باید توجه کنیم اصلاح نظام مالیاتی اگر اصولی و ریشه‌ای بگیرد، به این بخش محدود نخواهد ماند و به اصلاح سازکار دیگر بخش‌ها و شاخص‌های اقتصاد ما نیز کمک شایانی می‌کند. برای مثال اخذ مالیات بر درآمد می‌تواند اقدامی مثبت باشد که هم به افزایش درآمدهای دولت در این شرایط کمک می‌کند و هم از آن مهم‌تر، رفاه عمومی را به‌شکل محسوسی افزایش خواهد داد.

◉ ضرورت طرح بحث مالیات بر مجموع درآمد افراد چیست؟

واقعیت این است که چیزی که در کشور ما اجرا می‌شود، به‌لحاظ ساختار نظام مالیاتی، به‌نحوی است که درآمد شرکت‌ها و اشخاص و به‌ویژه آن بخش از درآمدهایی را که حاصل کار بوده شامل می‌شود.

در مقابل البته مالیات بر مصرف هم مطرح است که به‌شکل مالیات بر ارزش‌افزوده اعمال می‌شود و بیش از هر چیز به مصرف‌کننده اصابت می‌کند.

اما در بخش مالیات بر درآمد، نظام فعلی حاکم بر کشور به‌شدت ناتوان است و به افزایش فاصله طبقاتی می‌انجامد، زیرا در فرآیند فعلی عوامل فراوانی مورد بی‌توجهی و غفلت قرار می‌گیرند. به‌طورمثال اگر یک فرد از چند محل درآمد داشته باشد، همزمان همه درآمدهای او محاسبه نخواهد شد و مالیات تنها از آن بخش از فعالیت‌های اقتصادی این فرد اخذ می‌شود که به کار مربوط است.

در حالی که با اخذ مالیات از مجموع درآمد افراد، همه درآمدهای یک فرد محاسبه شده و براساس آن مالیات بر درآمد اخذ می‌شود. این مسئله از آنجا که نگاه جامع‌تری به درآمد افراد دارد، هم در زمینه افزایش منابع دولت کارساز است و هم در بهبود رفاه اجتماعی.

◉ رابطه اخذ مالیات از مجموع درآمد و عدالت اجتماعی چیست؟

این روش اخذ مالیات به بازتوزیع ثروت کمک زیادی می‌کند، چرا که وقتی مجموع درآمد افراد محاسبه می‌شود، ثروتمندان امکان پنهانکاری کمتری خواهند داشت و می‌توان به‌شکل تصاعدی مالیات سنگینی از آنها دریافت کرد.

در مقابل بخش‌های فرودست جامعه اعم از بیکار یا شاغل، می‌توانند از کمک‌های معیشتی مختلف بهره‌مند شوند، در واقع دولت موفق شده از این راه بدون خلق پول پرقدرت، توزیع دوباره‌ای بر درآمدها اعمال کند که می‌تواند فاصله طبقاتی را به‌نحو محسوسی کاهش دهد.

در شرایط فعلی کشور که مطالبات معیشتی در صدر خواسته‌های مردم قرار دارد، استفاده از این روش علاوه بر محاسنی که دارد، بر نقدینگی کشور نخواهد افزود و به این ترتیب نه‌تنها به افزایش درآمد منجر نمی‌شود، بلکه با توزیع دوباره درآمد و افزایش قدرت خرید فرودستان، می‌تواند زمینه‌های رونق واقعی و پایدار در کشور را هم فراهم کند.

◉ چرا تاکنون دولت‌ها از این روش استفاده نکرده‌اند؟

دلایل مختلفی دارد؛ یک عامل مهم آن مقاومت ذی‌نفعان شرایط موجود است. آنهایی که ثروت‌های هنگفت دارند، قدرت نفوذ در نظام تصمیم‌گیری و حتی افکار جامعه را هم دارند، اما جدای از این مسئله باید توجه کنیم برای اخذ مالیات از مجموع درآمد افراد حقیقی، باید همه مردم برای پر کردن اظهارنامه مالیاتی در هر سال اقدام کنند.

این روش گرچه در بسیاری از کشورهای جهان از گذشته به نسبت دور رواج داشته، در کشور ما مطرح نبوده است. سازکار نظام مالیاتی کشور به‌سمتی رفت که در عمل به زیان خودش و جامعه تمام شد.

◉ پر کردن اظهارنامه توسط همه مردم گرچه با افزایش هزینه نظام مالیاتی همراه می‌شود، اما می‌تواند یک بانک اطلاعاتی جامع را برای دولت شکل دهد. امتیاز این روش افزایش شفافیت در کل اقتصاد نیست؟

به‌طورقطع یکی از دلایلی که سبب می‌شود اهمیت مالیات بر درآمد مطرح باشد، همین افزایش شفافیت در کل اقتصاد است. من در سوالات پیشین هم تاکید کردم که اصلاحات گسترده در نظام مالیاتی تنها به همین بخش خلاصه نمی‌شود و دیگر بخش‌های اقتصاد را هم درگیر خواهد کرد.

◉ در کشوری چون ایران که نظام اقتصادی آن در بخش نظارت ضعف‌های فراوانی دارد، چنین طرح‌هایی بلندپروازانه نیست؟

این راهکار است. راهکاری غیرتورمی برای مشکلات واقعی کشور، اما اینکه چقدر عملی می‌شود، مسئله سیاست‌گذاران است. به‌هرحال این را آمارها و گزارش‌های متعدد تایید می‌کنند، کشور ما سالانه با انواع فرارها و معافیت‌هایی مواجه است که گاه هیچ توجیهی برای آنها پیدا نمی‌شود.

معافیت‌های مالیاتی چنان بی‌هدف به این بخش و آن بخش داده می‌شود که گویا هیچ هدفی در پی آن نیست.

از سوی دیگر نهادهای نظارتی و اجرایی حتی از برآورد و شناسایی دقیق فرار سالانه مالیاتی ناتوان هستند.

این وضعیت را جز با دگرگونی اساسی نمی‌توان دوباره سامان داد. این مهم نیز می‌تواند از طریق مالیات بر مجموع درآمد اشخاص حقیقی ممکن شود و همزمان با مکلف کردن همه افراد به پر کردن اظهارنامه، به شفافیت بیشتر اقتصاد کمک کند.

اینجا به‌نظر من جایی است که یک سیاست‌گذار و مسئول جدی، باید قاطعیت به‌خرج دهد.

◉ لازمه این سیاست چیست و چقدر به اجرای موفق آن امیدوار هستید؟

این تحول به‌طورحتم به زیرساخت‌های لازم نیاز دارد، پس در گام نخست ما باید بستر اجرای آن را فراهم کنیم. در مقابل اراده جدی هم نقشی تعیین‌کننده دارد، زیرا همان‌طور که پیش‌تر هم گفتم، سیستم فعلی ذی‌نفعانی دارد که به‌راحتی حاضر به این تغییر نخواهند بود، به‌همین دلیل مقاومت در مقابل چنین طرح‌هایی به‌شکل جدی وجود خواهد داشت، اما این هنر مجری است که بتواند باوجود مقاومت‌های ذی‌نفعان قدرتمند آن را عملی کند.

این کار به‌طورحتم دشوار است، اما در همین نقاط عطف، تفاوت مجریان با یکدیگر مشخص می‌شود. اگر دولتی به‌واقع دغدغه رشد اقتصادی و بهبود رفاه اجتماعی را دارد، بهترین اقدامی که می‌تواند در دستور قرار دهد، اجرای سیاست اخذ مالیات از مجموع درآمد افراد حقیقی است.

به‌باور من، تمرکز روی این مسئله حتی برای دستگاه قانون‌گذار کشور هم بهتر است. در نظر بگیرید که نمایندگان مجلس شورای اسلامی چه زمان زیادی را صرف کردند تا طرح اخذ مالیات از خانه‌های خالی را به‌تصویب برسانند، اما اکنون که یک فصل از سال گذشته می‌توانیم بگوییم این قانون، باوجود اینکه به‌طورکامل قابل‌قبول است، دستاورد چندانی نداشته و باید در فکر دیگری بود. این قانون نه‌تنها بر میزان درآمدهای دولت نیفزود بلکه حتی نتوانست به بخش مسکن هم سامان دهد و مشکلات را کاهش نداد.

حال آنکه اگر همین زمان را نمایندگان بر تصویب قانونی چون مالیات بر مجموع درآمد می‌گذاشتند، به‌نظر من دستاوردهای بزرگ‌تری برای کشور به‌همراه می‌داشت. باید توجه کرد اصلاحاتی در این سطح که نظام مالیاتی را دگرگون می‌کند، اتفاقات بزرگی هستند که به‌طورحتم تاثیرات مثبتی بر شاکله اقتصاد کشور خواهند داشت.

◉ همواره از فرار و معافیت‌های مالیاتی زیاد در اقتصاد کشور صحبت می‌شود. برآورد دقیقی از میزان فرار و معافیت مالیاتی وجود دارد؟

یکی از مشکلات کشور ما این است که بانک اطلاعاتی نداریم و به‌همین‌دلیل برآوردهای دقیق و خاصی نمی‌توانیم داشته باشیم.

در تحلیلی که چند سال پیش یکی از موسسات پژوهشی منتشر کرد، تصریح شده بود معادل ۳۰ درصد از کل درآمدهای مالیاتی با فرار مواجه می‌شوند. همین رقم نیز برای معافیت‌های مالیاتی محاسبه شده است.

این گزارش جامع‌ترین گزارشی بود که من خواندم، اما واقعیت این است که گاه ارقامی مطرح می‌شوند که تکان‌دهنده و عجیب هستند، اما چون اطلاعات وجود ندارد، امکان برآورد و محاسبه بیشتر هم نیست.

از قضا اخذ مالیات از مجموع درآمد افراد می‌تواند این نقص بزرگ در اقتصاد ما را هم جبران کند.

◉ در بحث‌های نظری تاکید شده نظام مالیاتی ۲ کارکرد اصلی دارد؛ از یک‌سو بر درآمدهای پایدار دولت‌ها می‌افزاید و از سوی دیگر ابزاری انگیزشی است که می‌تواند عدالت‌اجتماعی را محقق کند. چقدر با این موافق هستید که نظام مالیاتی فعلی کشور چون دمیدن بر شیپور از سر گشاد آن است و در عمل از نظر انگیزشی فعالیت‌های نامولد را تحریک و کار را تقبیح می‌کند؟

به‌طورحتم همین‌طور است که شما توضیح دادید. من هم با این گفته موافقم و در واقع نظام مالیاتی فعلی کشور و ساختاری که حول آن شکل گرفته، به‌گونه‌ای است که کارگر و تولیدکننده را بی‌انگیزه کرده و در مقابل، دلالان و سوداگران را ترغیب به گسترش فعالیت‌های خود می‌کند.

پیش از اینکه حقوق کارگر و کارمند را بپردازند، مالیات را به‌طورکامل از آنها اخذ می‌کنند، اما از انواع فعالیت‌های سوداگرانه چون دلالی ارز، خودرو و مسکن مالیاتی گرفته نمی‌شود.

این در حالی است که دستمزدهای پرداختی به نیروی کار کشور هم فاصله چشمگیری با خط فقر دارد و همین نظام مالیاتی به‌جای اینکه به آنها تسهیلات و کمک‌های معیشتی برساند، از دستمزد آنها بیشتر می‌کاهد و به تعبیری بر فقر آنها می‌افزاید.

طبیعی است، نظام انگیزشی حاکم بر چنین سیستمی ترغیب سوداگری و تقبیح تولید است. تقبیح کارگر و کارمندی است که شرافتمندانه نیروی کار خود را می‌فروشند، اما در تامین حداقل نیازهای خود ناتوان هستند و ترغیب‌کننده سوداگری است که تنها با خرید و فروش توانسته ثروت‌های افسانه‌ای به‌هم بزند. من هم فکر می‌کنم از نظر انگیزشی نظام مالیاتی فعلی کشور مانعی در مقابل رشد و پیشرفت است.

در این میان باید به این نکته توجه کنیم که نظام مالیاتی فعلی کشور به‌دلیل ضعف‌هایی که دارد احساس تبعیض و بی‌انصافی را در تولیدکنندگان و کارگران ایجاد کرده است. کارگر و کارمند که کاری نمی‌توانند بکنند و مجبور به پرداخت مالیات‌ها هستند، اما تولیدکنندگان به این دلیل که فکر می‌کنند تحت تبعیض هستند، انگیزه بیشتری برای فرار مالیاتی دارند.

منظورم این است که وقتی یک نظام مالیاتی دچار کج‌روی می‌شود، در عمل تخلف را گسترش می‌دهد.

نباید فراموش کنیم احساس تبعیض در عمل می‌تواند همان تبعاتی را داشته باشد که تبعیض در پی دارد. به‌همین دلیل من فکر می‌کنم بدون اصلاحات گسترده در نظام مالیاتی کشور، نه‌تنها امکان دستیابی به عدالت‌اجتماعی را نخواهیم داشت، بلکه همزمان با افزایش شکاف‌های طبقاتی، با گسترش هرچه بیشتر انواع جرائم از جمله فرار مالیاتی مواجه خواهیم بود.

محمدرضا عبداللهی

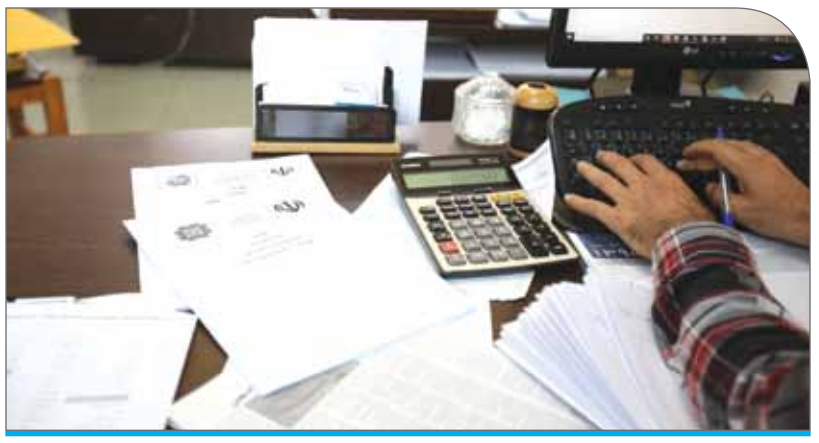
معادل ۳۰ درصد از کل درآمدهای مالیاتی با فرار مواجه می‌شوند. همین رقم نیز برای معافیت‌های مالیاتی محاسبه شده است

ضرورت‌های اصلاح و بازنگری در نظام مالیاتی کشور بررسی شد

مالیات، ابزار توسعه

۱۶ تیرماه، روز ملی مالیات نام‌گذاری شده است. منظور از مالیات وجوهی است که دولت از افراد یا صاحبان کسب‌وکارها دریافت و سهم ویژه‌ای از منابع درآمدی دولت‌ها را تامین می‌کند. البته این منبع درآمدی در ایران در طول سال‌های اخیر و به‌دنبال تحریم‌ها و محدودیت جدی در مسیر فروش نفت کشور موردتوجه قرار گرفته است. درنتیجه باید اقرار کرد تکیه بودجه کشور بر مالیات، هنوز موضوع جدیدی بوده که انتقادهای جدی به سازکار آن وارد است. براساس ماده ۱۰۵ قانون مالیات‌های مستقیم، مجموع درآمد شرکت‌ها و درآمد ناشی از فعالیت‌های انتفاعی سایر اشخاص حقوقی که از منابع گوناگون در ایران یا خارج از ایران تحصیل می‌شود، پس از وضع زیان‌های حاصل از منابع غیرمعاف و کسر معافیت‌های مقرر به استثنای مواردی که طبق مقررات این قانون دارای نرخ جداگانه‌ای هستند، مشمول مالیات به نرخ ۲۵ درصدی خواهند بود. با این وجود، گریزگاه‌های قانونی برای پرداخت نکردن مالیات وجود دارد. در همین حال، انتقادهایی نسبت به استرداد مالیات بر ارزش‌افزوده صادرکنندگان و همچنین معافیت مالیاتی صادرات مطرح می‌شود. در واقع استرداد مالیات بر ارزش‌افزوده صادرکنندگان بسیار زمان‌بر است و همین موضوع از توان مالی صنایع می‌کاهد. متاسفانه این مشکل حتی با وجود وعده مدیران وزارت صنعت، معدن و تجارت هنوز برطرف نشده و فشار مضاعفی به صنعتگران تحمیل می‌کند. در ادامه معافیت مالیاتی صادرات نیز در طول سال‌های اخیر به موضوعی بحث‌برانگیز میان تولیدکنندگان بدل شده، چراکه برخی صنعتگران و فعالان اقتصادی معتقدند دولت از این ابزار می‌تواند به‌عنوان راهکاری برای تنظیم بازار و ارزش‌آفرینی هرچه بیشتر استفاده کند. برای بررسی این موضوع با فعالان بخش معدن و صنایع معدنی گفت‌وگو کرده‌ایم.

مرضیه احقاقی
editor@smtnews.ir

عکس: آیدا فریدی

صادرکنندگان در سال‌های گذشته با مشکلات عدیده‌ای در استرداد مالیات بر ارزش‌افزوده روبه‌رو بوده‌اند. این موضوع از میزان نقدینگی تولیدکنندگان می‌کاهد و حتی به‌عنوان مانعی جدی در مسیر صادرات عمل می‌کند

تامین بودجه از بخش محرک اقتصاد

مجید سعیدیان، فعال صنعت فولاد در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: در اغلب کشورها از مالیات به‌عنوان ابزاری اصلی و اساسی برای درآمدزایی دولت استفاده می‌شود. درواقع دریافت مالیات از تولید، روشی برای تامین بودجه دولت‌ها و همچنین ابزاری برای سیاست‌گذاری در حوزه‌های گوناگون صنعتی، اقتصادی و تولید است. به بیانی دیگر، مالیات می‌تواند به‌عنوان پارامتری اثرگذار در تدوین سیاست‌های تولید موردتوجه قرار گیرد.

سعیدیان گفت: اتخاذ سیاست‌های مالیاتی درست و اعطای انواع مشوق‌ها می‌تواند زمینه ایجاد تعادل و توازن را در زنجیره تولید، توزیع و حتی تنظیم بازار واردات و صادرات فراهم کند و در همین حال به رونق اقتصادی کشور منجر شود. اهمیت و اثرگذاری مالیات به‌قدری است که با تکیه بر این ابزار می‌توان زمینه تحقق اهداف توسعه‌ای را فراهم کرد. با این وجود باید اذعان کرد که این ابزار در طول سال‌های گذشته آن‌قدرها هم موردتوجه سیاست‌گذاران نبوده و حتی انتقادهای جدی به عملکرد آن وارد است.

این فعال صنعت فولاد در ادامه تاکید کرد: دولت برای دریافت مالیات از تولیدکنندگان، معافیت‌هایی را ترتیب داده است. به‌عنوان مثال، صنایعی که در مناطق محروم کشور واقع شده‌اند از پرداخت مالیات معاف هستند. اجرای چنین مشوق‌هایی از یک‌سو به‌منزله حمایت از صنایع است و از سوی دیگر، به بهبود شرایط مناطق کمتر توسعه‌یافته و محروم منتهی می‌شود.

ضرورت استرداد مالیات بر ارزش‌افزوده

وی در ادامه خاطرنشان کرد: ایرادها و انتقادهایی به روند دریافت مالیات از صنایع وارد است، از جمله آنکه صادرکنندگان در طول سال‌های گذشته با مشکلات عدیده‌ای در استرداد مالیات بر ارزش‌افزوده خود روبه‌رو بوده‌اند. این موضوع از میزان نقدینگی تولیدکنندگان می‌کاهد و حتی به‌عنوان مانعی جدی در مسیر صادرات عمل می‌کند. توجه به این نکته ضروری به‌نظر می‌رسد که سود حاصل از صادرات برخی محصولات به رقم صادرات ارزش‌افزوده نمی‌رسد؛ بنابراین باید در این شرایط تجدیدنظر شود. تولیدکنندگان و تشکل‌های صنعتی در طول سال‌های گذشته تلاش‌های بسیاری برای رفع این کاستی انجام داده‌اند اما این تلاش‌ها به نتیجه مطلوب منتهی نشده است.

سعیدیان گفت: سال گذشته و با توجه به پیگیری تشکل‌های فعال صنعتی، وزیر صنعت، معدن و تجارت وعده داد این مشکل برطرف و در مدت‌زمان کوتاهی صادرکنندگان به منابع مالی خود دسترسی پیدا کنند. با این وجود، هنوز وعده یادشده محقق نشده است.

اماواگرهای معافیت صادرکنندگان از مالیات

سعیدیان در ادامه و در زمینه معافیت مالیاتی صادرات گفت: یکی از موضوعات بحث‌برانگیز در حوزه مالیات، معافیت‌های صادرکنندگان است. معافیت صادرکنندگان از پرداخت مالیات با هدف توسعه صادرات و ارزآوری انجام می‌شود. با این وجود روند صادرات نباید به‌گونه‌ای باشد که بازار داخلی با کمبود روبه‌رو شود.

اما حذف چنین معافیت‌هایی از صنایعی که میزان تولید آنها به‌مراتب بیش از نیاز داخلی برآورد می‌شود، اشتباه است. به‌عنوان مثال در حال حاضر ظرفیت تولید در زنجیره فولاد کشور به‌مراتب بیش از نیاز داخل به این محصولات برآورد می‌شود. در چنین شرایطی، صادرات پیش‌شرط تداوم تولید و حتی توسعه در صنایع فولادی کشور است. درنتیجه از سیاست‌گذاران انتظار می‌رود با وضع قوانین و مقررات از صادرات حمایت کنند. معافیت‌های صادراتی نیز یکی از همین روش‌های تشویقی از مالیات است.

با این وجود، چنانچه در یک حلقه از زنجیره تولید با کمبودی روبه‌رو باشیم، می‌توان با حذف معافیت صادراتی، چنین چالش‌هایی را برطرف کرد.

معافیت مالیاتی، راهکاری برای حمایت

سعید برزگر، کارشناس صنایع معدنی در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: مالیات یکی از روش‌های اصلی دولت‌ها برای تامین درآمد است. البته در طول دهه‌های گذشته نفت به‌عنوان منبع اصلی درآمدزایی کشور بوده است. با این وجود، تشدید تحریم‌های اعمالی علیه ایران از سوی جوامع بین‌المللی و محدودیت در مسیر فروش نفت، موجب شده در سال‌های اخیر مالیات به‌عنوان یکی از راهبردهای اصلی دولت برای کاهش کسری بودجه به‌کار گرفته شود. از آنجاکه صنایع یکی از ارکان مولد اقتصادی کشور هستند، سهمی اثرگذار در تامین مالیات کشور دارند.

وی افزود: دولت‌ها با هدف حمایت از صنایع از انواع معافیت‌های مالیاتی استفاده می‌کنند؛ کما اینکه در طول سال‌های گذشته در کشور صادرات از مالیات معاف بوده است. این امتیاز زمینه ارتقای سطح صادراتی کشور را فراهم می‌کند و به ارزآوری هرچه بیشتر منتهی می‌شود. همان‌طور که بارها از سوی تولیدکنندگان و فعالان صنعتی تاکید شده، صنایع ما تحت‌تاثیر تحریم‌ها و محدودیت در روابط بین‌المللی با چالش‌های جدی در مسیر صادرات و فروش بین‌المللی محصولات خود روبه‌رو هستند. در چنین شرایطی، دولت با اعطای چنین مشوق‌هایی بخشی از ضرر صادرکنندگان را جبران خواهد کرد.

برزگر گفت: با این وجود، انتظار می‌رود از مالیات به‌عنوان ابزاری برای جهت‌دهی به تولید و ارزش‌آفرینی هرچه بیشتر استفاده شود؛ یعنی مالیات صادراتی باید به‌گونه‌ای تعیین شود که نه‌تنها با کمبود مواد اولیه در بازار داخلی روبه‌رو نشویم، بلکه تکمیل زنجیره تولید نیز در اولویت صاحبان سرمایه و تولیدکنندگان قرار گیرد.

وی افزود: چنانچه عدالت مالیاتی در کشور براساس ارزش‌افزوده حاصله در حلقه‌های گوناگون تولید، برقرار شود، می‌توان به توسعه عملکردی صنایع امید داشت.

وی گفت: تولیدکنندگان و فعالان صنعتی در پرداخت مالیات خود با چالش‌های متعددی روبه‌رو هستند. نحوه استرداد مالیات بر ارزش‌افزوده صادرکنندگان، پیچیدگی و تفسیرپذیر بودن قوانین مالیاتی، نحوه استرداد و زمانبر بودن مطالبات مودیان از سازمان امور مالیاتی، نبود اعتماد به تولیدکننده در نظام مالیاتی کشور، عقب‌ماندگی زیرساخت‌های اطلاعاتی مالیاتی کشور و... از مهم‌ترین چالش‌هایی هستند که صنایع در پرداخت مالیات با آن روبه‌رو می‌شوند.

معافیت مالیاتی صادرات در طول سال‌های اخیر به موضوعی بحث‌برانگیز میان تولیدکنندگان بدل شده است. برخی صنعتگران و فعالان اقتصادی معتقدند دولت می‌تواند از این ابزار به‌عنوان راهکاری برای تنظیم بازار و ارزش‌آفرینی هرچه بیشتر استفاده کند

نظام مالیاتی شفاف نیست

حسن حسینقلی، رئیس اتحادیه صادرکنندگان سرب و روی در گفت‌وگو با صمت تاکید کرد: اخذ مالیات از فعالان اقتصادی و صنعتی در کشور با چالش‌های بسیاری روبه‌رو است. این چالش‌ها در مسیر کسب انواع مالیات از مستقیم تا ارزش‌افزوده وجود دارد و روند فعالیت فعالان صنعتی را تحت‌تاثیر قرار می‌دهد. متاسفانه مالیات بر ارزش‌افزوده در ایران به اشتباه از تولیدکنندگان در حلقه‌های گوناگون زنجیره تولید اخذ می‌شود. در حالی که این مالیات باید از مصرف‌کننده نهایی دریافت شود. با این وجود شاهد آن هستیم که حتی معدنداران به‌عنوان نخستین حلقه از زنجیره تولید، موظف به پرداخت مالیات بر ارزش‌افزوده هستند.

این مالیات ۹ درصدی در شرایطی اخذ می‌شود که فعالیت در بخش معدن و حتی صنایع وابسته به آن چندان سودآور نیست. حسینقلی افزود: نظام مالیاتی در کشور ما به‌گونه‌ای شکل گرفته که فاقد کمترین سطح شفافیت است. واحدهای بسیاری در قالب دو دفتر فعالیت می‌کنند و بخشی از فروش خود را ثبت نمی‌کنند. وی افزود: در چنین شرایطی، بسیاری از خریداران تمایل دارند از چنین افرادی خرید کنند تا از پرداخت مالیات بر ارزش‌افزوده معاف شوند. در واقع در سایه عدم‌کارآیی نظام مالیاتی کشور، رقابت منفی در میان واحدهای تولیدی شکل گرفته است.

حسینقلی گفت: به‌علاوه آنکه در موارد متعددی، هزینه فروش محصولات خود را در بازه‌های زمانی بلندمدت دریافت می‌کنیم اما قبل از دریافت هزینه فروش، موظف به پرداخت مالیات بر ارزش‌افزوده هستیم. رئیس اتحادیه صادرکنندگان سرب و روی گفت: فعالان عرصه معدن و صنایع‌معدنی موظف به پرداخت انواع مختلفی از مالیات و عوارض هستند. در همین حال، موظف به پرداخت حقوق دولتی و بازپرداخت تسهیلات بانکی با نرخ‌های بالا نیز هستیم. فعالیت و تداوم تولید در شرایط یادشده در عرصه تولید با چالش‌های نفس‌گیری روبه‌رو است.

وی اظهارکرد: علاوه بر مشکلات یادشده در حوزه مالیات، چالش‌های متعدد دیگری نیز فعالیت صنایع را تحت‌تاثیر قرار می‌دهد. در ۸ سال گذشته، بخشنامه‌های متعدد و غیرکارشناسی بسیاری از سوی معاونت معدن و صنایع معدنی وزارت صنعت، معدن و تجارت تصویب‌شده که تداوم فعالیت را در حوزه معدن و صنایع‌معدنی دشوار کرده است. در سایه چنین تصمیمات مغرضانه‌ای، بخش معدن روزبه‌روز ضعیف‌تر و شکننده‌تر شده است. متاسفانه رشدی که برای این بخش پیش‌بینی‌شده، محقق نشده است.

گویی مسئولان بدون توجه به تحریم‌های بین‌المللی که فعالیت تولیدکنندگان را دشوارتر کرده، خود به‌دنبال انداختن سنگی جدید در مسیر ما هستند. در حالی‌که سیاست‌گذاران باید بدانند به‌دلیل چالش‌های ناشی از تحریم‌ها، ناچاریم روی فروش خود تخفیف بدهیم و رقم قابل‌توجهی برای پرداخت مبالغ فروش خود هزینه کنیم. این موانع در چند ماه گذشته به‌شدت مشکل‌ساز شده‌اند، با این وجود، همچنان سیاست‌گذاران در اتاق‌های دربسته و بدون مشورت تولیدکنندگان تصمیم می‌گیرند.

رئیس اتحادیه صادرکنندگان سرب و روی گفت: در همین حال، پرداخت انواع مالیات و عوارض به دولت در طول سال‌های گذشته مانع رشد و توسعه بخش معدن شده تا جایی که فعالیت‌های اکتشافی و استخراجی در حوزه سرب و روی پیشرفت نکرده‌اند. در حال‌حاضر نیز واحدهای تولید شمش سرب و روی برای تامین نیاز خود ناچار به واردات خاک از ترکیه هستند و این واردات در حالی انجام می‌شود که کشور ما از ذخایر غنی سرب و روی برخوردار است.

رکود و تورم مانع پرداخت مالیات

وی گفت: پرداخت مالیات بر ارزش‌افزوده یکی از مهم‌ترین چالش‌های تولیدکنندگان است که نسبت به پرداخت آن انتقادهایی دارند. بسیاری از تولیدکنندگان به‌ویژه در بخش خصوصی و صنایع کوچک معتقدند با توجه به شرایط دشوار اقتصادی، تورم و رکود از توان مالی لازم برای پرداخت این مالیات برخوردار نیستند.

رکود نسبی در وضعیت بازار مصرف تولیدات مختلف صنعتی، خالی ماندن ظرفیت‌های صنایع به‌دلایل گوناگون، تامین مالی گران، محدودیت در تامین انرژی برق صنایع و... همگی از توان صنایع کاسته و آنها را در پرداخت مالیات بر ارزش‌افزوده با چالشی جدی روبه‌رو کرده است.

سخن پایانی

دریافت مالیات از تولید روشی برای تامین بودجه دولت‌ها و همچنین ابزاری برای سیاست‌گذاری است. تکمیل زنجیره تولید و ارزش‌آفرینی، یکی از سیاست‌های مهم اقتصادی و توسعه صنعتی در کشور است که همواره از سوی مسئولان و سیاست‌گذاران بر اجرای آن تاکید می‌شود و می‌توان با اعطای مشوق‌های مالیاتی در حوزه صادرات به‌ویژه برای مجموعه‌های صنعتی که در حوزه‌های اشتغالزایی، ارزش‌آفرینی و فروش جهانی، به‌درستی عمل می‌کنند، استفاده کرد. درنتیجه بازنگری در قوانین، مقررات، ضابطه‌ها و آیین‌نامه‌ها با هدف تحقق موارد یادشده ضروری به‌نظر می‌رسد.

در ادامه انتظار می‌رود تعاملی قوی میان تولیدکنندگان و سازمان امور مالیاتی برقرار شود. بخشی از مشکلات حاکم بر این حوزه از نبود ارتباط میان صنایع و سازمان مالیات نشأت می‌گیرد؛ چنانچه این مشکل برطرف شود می‌توان از آن برای رفع چالش‌های حاکم بر بخش تولید و حتی افزایش درآمدهای پیش‌بینی‌شده سازمان مالیاتی استفاده کرد. توجه به این نکته ضروری به‌نظر می‌رسد که فعالان سازمان امور مالیاتی از چالش‌های حاکم بر تولید بی‌اطلاع هستند. تولیدکنندگان در مواردی و تحت‌تاثیر بخشنامه‌های خلق‌الساعه و غیرکارشناسی، زیان‌های هنگفتی را متحمل می‌شوند اما این سازمان ضرر و زیان تولیدکننده را نمی‌پذیرد و بنابراین اصلاح این شرایط ضروری است.

یادداشت

به بهانه جبران کسری بودجه

مهدی سوری
کارشناس بازار سرمایه

در طول هفته‌های گذشته، موضوع دریافت مالیات بر عایدی سرمایه موردتوجه نمایندگان مجلس شورای اسلامی قرار گرفت. این مالیات به سود ناشی از انتقال اموال غیرمولد اعمال می‌شود. تصویب و اخذ مالیات بر عایدی سرمایه به منزله افزایش هزینه سودسازی در بازارهای موازی بورس است. البته از این نکته نباید غافل شد که سرمایه‌گذاران بورسی به شکل سنتی از هر فروش خود، فارغ از سود یا زیانی که درنتیجه این معامله از آن خود می‌کنند، مالیاتی را می‌پردازند. در واقع صاحبان سهام شرکت‌ها در پرداخت مالیات از سوی این مجموعه‌ها به دولت سهیم هستند اما تاکنون سرمایه‌گذاری در سایر بازارهای موازی بورس همچون مسکن، خودرو، ارز، طلا و... معاف از مالیات بوده و درنتیجه تصویب این طرح به منزله جذب سرمایه به سایر بازارهای موازی ازجمله بورس است. با این وجود، بازار سرمایه و سایر بازارهای موازی و حتی فراتر از آن، فضای کسب‌وکار در سایه پیش‌بینی‌پذیری از آینده و ثبات در سیاست‌گذاری امکان رشد پایدار می‌یابد.

مالیات بر عایدی سرمایه در وضعیتی که این سرمایه از تورم به‌وجود آمده، ناعادلانه است، چراکه در چنین شرایطی ارزش دارایی افراد تنها به‌واسطه تورم بالا رفته و اگر آن شخص بخواهد دارایی خود را به فروش برساند و به دارایی دیگری تبدیل کند، از نظر حسابداری، منتفع شده اما دوباره نمی‌تواند دارایی مشابه دارایی قبلی را خریداری کند.

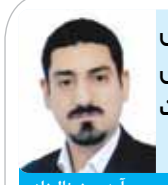
در ادامه باید خاطرنشان کرد که بی‌توجهی سیاست‌گذاران به شرایط اقتصادی و تورم موجب می‌شود افراد گمان کنند سیاست‌گذاران به‌دنبال آن هستند تا به هر بهانه‌ای، پولی از آنها دریافت کنند. در واقع در شرایطی که دولت به‌دلیل تحریم و محدودیت در فروش نفت با مشکلات اقتصادی بسیاری روبه‌رو شده، برای جبران کسری بودجه خود، روی توان مالی مردم حساب کرده است. البته مالیات باید جزیی اصلی از درآمدهای دولت باشد اما همین مالیات‌ستانی نباید به‌گونه‌ای باشد که به فرار سرمایه از کشور منتهی شود، چراکه این‌گونه اقدامات امنیت سرمایه‌گذاری پایدار را در کشور به خطر خواهد انداخت.

توجه به این نکته ضروری به‌نظر می‌رسد که تصویب طرح اخذ مالیات بر عایدی سرمایه می‌تواند زمینه‌ساز جذب نقدینگی به بخش‌های مولد اقتصادی کشور باشد اما این اتفاق لزوما نمی‌افتد. مسکن یا خودرو کالاهای مصرفی هستند و نباید به‌عنوان کالای سرمایه‌گذاری خریدوفروش شوند، چراکه این‌گونه اقدامات و ورود سرمایه به بازار مسکن و خودرو با هدف سرمایه‌گذاری، به‌منزله برهم خوردن بازار در این بخش و اخلال در عرضه و تقاضا در این حوزه خواهد بود. اخلالی که نتیجه آن گران شدن هرچه بیشتر قیمت مسکن یا خودرو و... است. البته باید این موضوع را هم در نظر گرفت که جذب سرمایه به چنین بخش‌هایی در سایه اجرای سیاست‌های غلط و لجام‌گسیخته اقتصادی در کشور، انجام شده و وقتی با اخذ مالیات بر عایدی مسیر جذب سرمایه به حوزه‌هایی همچون دلار، طلا، مسکن، خودرو و... دشوار یا هزینه‌بر می‌شود، باید جایگزین مطمئن دیگری برای جذب سرمایه مردم وجود داشته باشد. اگر زمینه هموار برای جذب سرمایه در بخش مولد اقتصادی ایجاد نکرده باشیم، با اجرای مقررات جدید و سخت کردن سرمایه‌گذاری در حوزه‌های غیرمولد، کنترلی بر جریان نقدینگی نخواهیم داشت. به بیان دیگر، در چنین شرایطی این احتمال می‌رود که کنترل نقدینگی از حوزه اختیارات دولت خارج شود. به‌عنوان مثال در سال‌های اخیر بخش قابل‌توجهی از سرمایه افراد جذب بازار رمزارزها شده است. در این میان، بسیاری از افراد غیرمتخصص نیز جذب این بازار و متضرر شده‌اند. تمایل قابل‌توجه برای خروج پول از کشور، پیام‌هایی برای سیاست‌گذاران دارد. سیاست‌گذاران باید با دقت‌نظر بیشتر روی شرایط اقتصادی کشور، سیاست‌گذاری کنند؛ یعنی همواره به‌دنبال دشوار کردن شرایط سرمایه‌گذاری نباشند.

در موارد متعددی شاهدیم که با ابلاغ یک بخشنامه غلط، سودآورترین صنایع به مرحله زیاندهی می‌رسند یا از سودآوری آنها به‌شدت کاسته می‌شود؛ در چنین موقعیتی چگونه می‌توان منتظر جذب سرمایه به بخش‌های مولد بود؟

یادداشت

جای داستان‌های معدن در دنیای تصویر خالی است

آیدین زینال‌زاده
کارشناس و فعال معدن

این روزها بازار فیلم و سریال‌های شبکه نمایش خانگی از تلویزیون و سینما داغ‌تر است. ارائه این فیلم و سریال‌ها در بستر وب سهولت دسترسی خانواده‌ها را به‌همراه داشته و هر کسی با حداقل امکانات در منزل می‌تواند تماشاگر آنها باشد. در واقع شاید بتوان گفت با این اتفاق، سینما به خانه‌های ما آمده است. در پی این روند و با گستردگی طیف وسیعی از مخاطبان جامعه، میزان اثرگذاری محتواهای تولیدشده نیز به‌شدت افزایش یافته است.

در سریال‌های نمایش خانگی ۲ ژانر - هم در میان تولیدکنندگان و هم در میان بینندگان - طرفدار زیادی پیدا کرده است؛ ژانر تاریخی که درون‌مایه‌های احساسی، اجتماعی و مبارزاتی دارد و ژانر اکشن که تمام اعضای خانواده را تحت‌تاثیر قرار می‌دهد. سریال‌هایی که در آنها به‌طور معمول پدرخوانده‌ای ثروتمند و ظالم وجود دارد که ضدقهرمان است و در طرف مقابل قهرمانی مظلوم و پردل و جرات - ثروتمند یا فقیر - که با توالی خوش‌شانسی‌ها و بدشانسی‌ها کشمکش‌های معروف سینمایی را پیش می‌برد. قهرمان‌ها خواسته‌های معقولی دارند که به‌طور معمول عاطفی و گاهی مالی است و ضدقهرمان به بهانه‌های مختلف با قهرمان قصه به مبارزه می‌پردازد. در این میان شخصیت‌هایی وجود دارند که در جامعه به صفت خاصی معروف شده‌اند: «چرک»!

شخصیت چرک می‌تواند قهرمان باشد یا رفیق بامعرفت قهرمان. در طرف ضدقهرمان هم افراد چرک وجود دارند که به‌طور معمول فاقدمعرفت هستند و به‌عنوان خادم ضدقهرمان عمل می‌کنند. اثرگذاری این شخصیت‌های چرک آنقدر بالا است که وقتی یک سریال نمایش خانگی با این ویژگی‌ها روانه بازار می‌شود، تقاضا برای اجرای تنو (خالکوبی) این شخصیت‌های چرک افزایش پیدا می‌کند، استقبال جوانان و نوجوانان از ورزشی که شخصیت چرک در آن فعالیت دارد، بیشتر می‌شود، محتوای زیادی در فضای مجازی منتشر می‌شود - که افراد عادی را در حال تقلید از رفتارهای شخصیت‌های چرک در کف کوچه و خیابان و بازار - نشان می‌دهد و در نهایت آمار درگیری‌ها افزایش معنی‌داری پیدا می‌کند.

یکی از حوزه‌های کاری پرزحمت، باوجود دید بدی که به جامعه انتقال داده شده است، حوزه اکتشاف و معدنکاری است. برای نگارش این نوشتار خواستم آماری از فیلم و سریال‌هایی را که با موضوع معدن در ایران تهیه شده‌اند یا لوکیشن آنها در معدن بوده است، بررسی کنم. با هر کلیدواژه‌ای که جست‌وجو کردم، به‌نتیجه نرسیدم، در صورتی که فیلم «بازرس ویژه» تولید سال ۱۳۶۰ در محیط معدن زغال‌سنگ و درباره کارگران آن معدن است و بزرگانی مانند فرامرز قریبیان و داوود رشیدی در آن نقش‌آفرینی کرده‌اند، حتی جز نقدی که به‌شخصه نوشته‌ام، چیز دیگری درباره موضوع فرعی معدن در سریال مانکن ندیدم. اثری هم از فیلم شیار ۱۴۳ نیافتم؛ این مسئله نشان‌دهنده گسست عمیق بین معدنکاران و سینماگران است.

به‌نظر شما آیا موضوعات جذاب و اثرگذاری در معادن کشور وجود ندارد؟ اگر با هریک از فعالان معدنی صحبت کنید، خاطراتی شنیدنی و نام‌هایی به‌یادماندنی در ذهن دارند که هریک دستمایه داستانی جذاب است. جوان‌هایی که در معادن کشور مشغول به‌کارند، تجربیاتی کسب کرده‌اند که می‌تواند بن‌مایه فیلمنامه و سوژه اصلی یا فرعی یک سریال جذاب خانگی باشد. تجربه ثابت کرده است که محیط معدن از لحاظ بصری، توان جذب مخاطب را دارد، البته اگر به قصد نفرت‌آفرینی نمایش داده نشود!

ای کاش کسی بتواند تلنگری به فیلمنامه‌نویسان و تهیه‌کنندگان بزند تا شخصیت‌های چرک و کشمکش‌های تکراری داستان‌ها را رها کنند و به‌جای آن به شخصیت‌های پیر و جوان تلاشگر و کشمکش‌ها و تعارضات جدی و حقیقی فضای کاری و اقتصادی بپردازند و از شکست‌ها و موفقیت‌های واقعی فعالان معدنی و معدنکاران و معدنچیان داستان‌های واقعی روایت کنند. داستان‌هایی واقعی از شخصیت‌هایی که دارای گوشت و خون هستند و شکست‌ها و موفقیت‌های حقیقی؛ تا شاید فرهنگ تلاش و کارآفرینی آنها به خانواده‌ها نفوذ کند و چاقو، زنجیر، قمه و تتو جای خودشان را به قلم، تفکر، عقلانیت، شهامت و موفقیت دهند.

تا ثروت‌های بی‌حساب و کتاب جای خود را به ثروت‌آفرینی و اشتغالزایی دهد. تا پیروزی گروهی - با ریختن خون و آبروی گروه دیگر - جای خود را به تلاش گروهی و موفقیت‌های دسته‌جمعی و توافق و صلح بین گروه‌های انسانی بدهد. تا غلبه گروهی از هموطنان بر گروهی دیگر، جای خود را به غلبه گروهی از هموطنان بر مشکلات بخش عظیمی از ایرانیان بدهد. به امید آن روز.

به‌مناسبت روز ملی مالیات، معدنداران پیشنهادات و انتقادات خود را مطرح کردند

مالیات بر درآمد است یا بر تورم؟

گیتا جاودانی
editor@smtnews.ir

مالیات براساس تعریف سازمان همکاری و توسعه اقتصادی (OECD) وجوهی لازم، اجباری و بلاعوض است. در واقع مالیات عبارت از انتقال بخشی از درآمدهای جامعه یا بخشی از سود فعالیت‌های اقتصادی افراد یک کشور به دولت است.

براساس تعریف دانشنامه بریتانیکا مالیات هزینه‌ای اجباری یا به‌عبارت دیگر خراج است که به‌منظور تامین هزینه‌های مختلف عمومی یا هزینه‌های دولت به مالیات‌دهنده تحمیل می‌شود. عدم‌موفقیت در پرداخت، فرار یا مقاومت در برابر پرداخت مالیات، می‌تواند طبق قانون، مجازات در پی داشته باشد.

بیشتر کشورها برای تامین مالی نیازهای عمومی، مشترک یا توافق‌شده ملی و کارکردهای دولت، دارای سیستم مالیاتی هستند. انواع مالیات عبارتند از: مالیات‌های مستقیم و غیرمستقیم. اگر مودی مالیاتی و پرداخت‌کننده مالیات یک نفر باشند، آن مالیات مستقیم محسوب می‌شود وگرنه مالیات غیرمستقیم خواهد بود.

بیشتر کشورها بر درآمدهای شخصی و همچنین درآمد شرکت‌ها مالیات وضع می‌کنند. علاوه بر این موارد، به‌طورمعمول در بیشتر کشورها مالیات بر دارایی، ارث، املاک، هدیه، فروش، مالیات یا تعرفه نیز دریافت می‌شود. از نظر اقتصادی، مالیات، ثروت را از خانوارها یا کسب‌وکارها به دولت منتقل می‌کند. این کار هم می‌تواند موجب رشد و رفاه اقتصادی و هم کاهش آن شود. در نتیجه، مالیات موضوعی بسیار موردبحث است. به‌مناسبت ۱۶تیر - روز ملی مالیات - صمت با ۲ تن از فعالان حوزه معدن به گفت‌وگو نشست و درباره مالیات‌های معدن و چالش‌های آن سخن گفت.

عکس: آیدا فریدی

معدنکار باید اجازه داشته باشد بخشی از درآمدهای خود و پولی که به‌عنوان مالیات پرداخت می‌کند، برای اکتشاف، آینده‌نگری در معدن یا توسعه زیرساخت‌ها هزینه کند اما این موضوع در قانون لحاظ نشده است

مالیات‌های چندگانه بخش معدن

سعید صمدی - دبیر انجمن زغال‌سنگ ایران: اگر مالیات به مفهوم کلیه پرداخت‌های هر شغل به دولت در نظر گرفته شود، وجوه پرداختی بخش معدن را می‌توان را به ۲ یا ۳ دسته تقسیم کرد.

اول حقوق دولتی است که برمبنای ظرفیت پروانه معدنی باید به وزارت صمت پرداخت کنیم.

بعضی از معدنداران، مالیاتی را باعنوان بهره مالکانه پرداخت می‌کنند که مخصوص معادنی است که پروانه‌اش به‌نام دولت است و بهره‌بردار در آن کار می‌کند و در نهایت، همین مالیاتی که رایج است و به همه مشاغل تعلق می‌گیرد، که مالیات بر درآمد نامیده می‌شود.

۲ نوع مالیاتی که در ابتدا از آن نام بردم، ارتباط مستقیمی به‌میزان سود و درآمد ندارد. به‌عبارت دیگر، مستقل از مقدار استخراج و میزان سود است. حتی گاهی این نکته هم در نظر گرفته نمی‌شود که بهره‌بردار به‌میزانی که در پروانه ذکر شده، استخراج انجام داده است یا خیر. در هر حال این عدد ثابت است. مالیات نوع سوم، به‌طوردقیق به مفهوم رایج کلمه همان مالیاتی است که براساس نوع فروش محاسبه و در نظر گرفته می‌شود. برای این مورد آخر مودی باید مستنداتی که اداره دارایی نیاز دارد، ارائه کند تا روشن شود که میزان فروش و سود چقدر بوده است و براساس آن مالیات محاسبه و اخذ خواهد شد.

▣ فعالیتی منحصربه فرد

اما در اینجا ذکر یک نکته ضروری است. باید دانست که فعالیت معدنی تفاوتی ماهوی با سایر مشاغل دارد. در فعالیت‌های حرفه‌ای، دیگر موضوعی و چالشی با عنوان آماده‌سازی یا آینده‌نگری وجود ندارد. به‌طورمعمول در بیشتر فعالیت‌های حرفه‌ای کل درآمدهای این نوع مشاغل عبارت است از میزان فروش منهای هزینه، که سود به‌دست‌آمده را مشخص می‌کند، اما در بخش معدن ضرورت‌های دیگری وجود دارد که در قالب موضوع آینده‌نگری قرار می‌گیرد. به‌عنوان‌مثال از فعالیت‌های اکتشافی می‌توان نام برد. این اقدام را باید با استفاده از درآمد امروز انجام داد تا در نهایت ۱۰ تا ۱۵ سال دیگر به‌نتیجه برسد و دیگران از آن بهره‌مند شوند و به‌تبع آن تولید در کشور با نظم و ثبات پیش برود.

هزینه‌های گمشده

اما مشکل اینجاست که وزارت دارایی از اساس فعالیت‌های اکتشافی معدنداران را جزو هزینه‌ها به‌حساب نمی‌آورد. اینجا تناقض بزرگی وجود دارد. اگر قبول داریم که این چنین فعالیت‌هایی در راستای منافع کشور است و ثمرات آن نصیب عموم مردم می‌شود، بهتر است که نه‌تنها در فهرست هزینه‌ها منظور شود که حتی به‌عنوان محلی برای هزینه کرد مالیات مدنظر قرار گیرد.

این مشکل در مورد معادنی هم که اقدام به فعالیت‌های زیرساختی و زیربنایی در منطقه خود می‌کنند، به چشم می‌خورد. در واقع بسیاری از اوقات اثبات اینگونه اقدامات و فعالیت‌ها برای اداره دارایی دشوار است و ادله معدنداران رد می‌شود. این در حالی است که هر فعالیت زیربنایی و عمرانی که در منطقه انجام می‌شود - به‌عنوان مثال جاده‌ای کشیده می‌شود و مسیری به‌وجود می‌آید - هم مورداستفاده معدنکار قرار می‌گیرد، هم مردمی که در آن منطقه سکونت دارند - همه از آن بهره می‌برند.

به‌طبع باید مجموعه‌های مالیاتی و ممیزان دید خود را نسبت به این فعالیت‌ها متفاوت‌تر کنند، اما در بسیاری از موارد، این قبیل اقدامات را حتی به‌عنوان هزینه هم قبول نمی‌کنند.

چون اگر این هزینه‌ها محاسبه شود، مبالغ آن باید از درآمد و سود معدنکار کسر شود و در نهایت مالیات کمتری به درآمد معدن تعلق خواهد گرفت.

▣ قانون باید روزآمد شود

اساس بحثی که من در حوزه مالیات مواد معدنی دارم، این است که دولت باید به‌سمت و سویی حرکت کند که معدنکار اجازه داشته باشد، بخشی از درآمدهای خود و پولی را که باید به‌عنوان مالیات پرداخت کند، برای اکتشاف یا آینده‌نگری معدن یا توسعه زیرساخت‌ها هزینه کند، اما این موضوع در قانون لحاظ نشده است.

در ارتباط با معافیت مالیاتی باید بر این نکته تاکید کرد که در بخش معدن معافیت مالیاتی چندانی در نظر گرفته نشده است.

در دوره‌ای تصمیم‌گیران دنبال آن بودند که برای معادن زغال‌سنگ معافیت‌های مالیاتی در نظر گرفته شود - از این نظر که کار زغال، شرایط بسیار سختی دارد و فعالیت در این معادن دشوار و پرخطر است - اما این مباحث به جایی نرسید.

▣ مشوق‌های بی‌سرانجام

همین موضوع سختی و دشواری کار است که باعث شده سرمایه‌گذاری در این حوزه کمتر انجام شود، اقبال کمی نسبت به این نوع معادن وجود داشته باشد و در نهایت به‌همین دلیل و باوجود اینکه بیش از یک میلیارد تن ذخیره قطعی زغال‌سنگ داریم، هنوز به‌اندازه مصرف داخلی‌مان هم تولید نمی‌کنیم، چون مشوق‌هایی برای این کار وجود ندارد.

در مقطعی همین بحث معافیت‌های مالیاتی به‌عنوان مشوق در نظر گرفته شده و قرار بر این بود که معادن زغال‌سنگ را برای دوره‌ای از مالیات معاف کنند، اما در عمل این موضوع در حد حرف و وعده باقی ماند و اجرایی نشد.

به‌اعتقاد من، دولت اگر می‌خواهد تولید برخی کانی‌ها گسترش پیدا کند و به‌همان نسبت اشتغال آفرینی و سایر مزایای آن نصیب جامعه شود، برای امروز و فردای کشور آورده‌ای داشته باشد و از همه مهم‌تر ارز کمتری از کشور خارج شود، باید توجه مجددی به موضوع مشوق‌های مالیاتی داشته باشد و آن را به‌جد ارزیابی کند.

برای روشن‌تر شدن موضوع به یک مثال بسنده می‌کنم. در سال گذشته برای واردات زغال‌سنگ حدود ۵۰۰ میلیون دلار ارز از کشور خارج شد، در حالی که ما خود ذخیره داشته و داریم. آن روز هم مشوق‌هایی برای تولید زغال‌سنگ وجود نداشت. باتوجه به اینکه یکی از این قدرتمندترین مشوق‌ها موضوع مالیات است، دولت می‌تواند با بهره‌گیری از آن مشوق‌ها کمک کند تا سرمایه‌ها را به‌سمت و سوی کانی‌هایی - که کم‌سوده هستند - سوق دهد.

برای ذکر این موضوع بارها و بارها مباحثی مطرح و پیشنهاداتی ارائه شده است، اما همچنان که می‌بینیم چندان موردتوجه قرار نگرفت و اعتنایی به آن نشد.

▣ منبع مالی با ابزار اقتصادی

مشکل اساسی که در بحث مالیات در کشور ما وجود دارد، این است که تنها مالیات اخذ می‌شود تا بخشی از هزینه‌های دولت پوشش داده شود، در حالی که مالیات ابزاری مالی است که می‌تواند باعث توازن در جامعه شود، زمینه رشد در برخی حوزه‌ها را ایجاد کند و در نهایت علاوه بر اینکه بخشی از درآمد دولتی است، باید به آن به‌چشم یک ابزار اقتصادی نگاه کرد که می‌تواند کسب‌وکارهای مختلف را هدایت کند و روفق بخشد، اما هیچ‌وقت دولت و نظام مالیاتی کشور چنین دیدی نسبت به مالیات نداشته‌اند و تنها آن را راهی برای تامین بودجه تعریف می‌کنند. تا هروقت که از این دید به موضوع نزدیک شویم، تحولی رخ نخواهد داد و همه برنامه‌ها در بهترین حالت، کوتاه‌مدت و سالانه هستند.

به‌عنوان‌مثال برای اینکه چند واحد مالیات بیشتری بگیرند، قوانینی وضع می‌شود و بدترین حالت ممکن مالیاتی را بر تورم می‌بندند نه بر درآمد. این شرایط پیچیده موجب می‌شود که آسیب‌هایی از جمله فرار و پنهان شدن سرمایه به‌وجود بیاید. به‌عبارت دیگر سرمایه برای اینکه مشمول مالیات نشود خود را مخفی می‌کند و وارد حوزه‌هایی می‌شود که بتواند از مالیات در امان بماند و از بخش تولیدی می‌گریزد تا در معرض دید قرار نگیرد.

> معدنداران همیشه به‌صورت فردی و موردی با ممیزان دارایی کشمکش‌هایی داشته و دارند، اما آنچه به‌جایی نمی‌رسد، فریاد است و به‌نظر نمی‌رسد وقعی به اعتراض‌ها گذاشته شود و توجهی را به خود جلب کند

ضرایب یکسان، درآمدهای متفاوت

اکبر ساریخانی - فعال معدنی: مالیاتی که اداره مالیات اخذ می‌کند، به‌طورمعمول مالیات بر درآمد و فروش معدن و مواد معدنی است که به‌طورمرتب محاسبه و اخذ می‌شود. به این منظور یک ضریبی از فروش را به‌عنوان سود حاصله در نظر می‌گیرند و بر آن مبنا مالیات عملکرد را که ۲۵درصد سود حاصله است، به‌عنوان مالیات محاسبه و دریافت می‌کنند.

این شیوه محاسبه مالیات چالش‌زا است. معادن در پهنه کشور و در مناطق جغرافیایی مختلف گسترده شده‌اند و شرایط و امکانات متفاوتی دارند، بر این اساس شرایط استخراج و هزینه‌های هریک منحصربه فرد است و با معدنی دیگر تفاوت دارد، اما ضرایبی که در نظر گرفته می‌شود، برای محاسبه سود حاصل از عملیات معدنکاری برای تمام معادن کمابیش یکسان است.

در صورتی که هزینه‌ها بسیار متفاوت است. معادن روباز و زیرزمینی ویژگی‌ها و ضرورت‌ها و به‌تبع آن هزینه و مخارج متفاوتی دارند.

اما وقتی پای محاسبه پیش کشیده می‌شود، در عمل بخش قابل توجهی از هزینه‌ها موردقبول اداره مالیات قرار نمی‌گیرد. به‌عبارت دیگر، توجه و تمرکزی که روی موضوع درآمد و فروش ماده معدنی می‌شود، درباره هزینه‌ها وجود ندارد و بیشتر آن را نادیده می‌گیرند و به این چالش‌ها دامن زده می‌شود و به این ترتیب است که همیشه مودیان مالیاتی و معدنکاران نسبت به نحوه محاسبه و شیوه مالیات‌ستانی معترض هستند.

▣ معافیت مالیاتی وجود دارد یا خیر؟

طبق قانون برخی فعالیت‌های معدنی - که موضوع تبصره ۲ الحاقی به ماده ۹۸ مالیات‌های مستقیم است - برای مدت ۵ سال مشمول ۱۰۰درصد معافیت مالیاتی می‌شوند. این فعالیت‌ها عبارتند از:

فعالیت در معادن سنگ سرب، روی، مس و کرومیت - که با روش‌های حرارتی یا شیمیایی پرعیار می‌شود یا در معادن سنگ‌آهن - که به روش‌های حرارتی، مغناطیسی یا شیمیایی فرآوری و پرعیار می‌شوند و همین‌طور فعالیت درباره کلیه مواد معدنی فلزی و غیرفلزی دیگر غیر از مواد نفتی، اما مسئولان اداره مالیات، به‌طورمعمول معافیتی برای فعالان این حوزه در نظر نمی‌گیرند و براساس درآمد هر سال مالیات‌ها محاسبه و اخذ می‌شود.

▣ آنچه به جایی نمی‌رسد...

معدنداران همیشه به‌صورت فردی و موردی با ممیزان دارایی کشمکش‌هایی داشته و دارند، اما آنچه به‌جایی نمی‌رسد، فریاد است و به‌نظر نمی‌رسد وقعی به اعتراض‌ها گذاشته شود و توجهی را به خود جلب کند.

توقع ما معدنکاران از دولت این است که در مرحله اول معافیت‌های مالیاتی طبق قانون اعمال شود و معادنی که می‌توانند از فرصت ۵ساله برای برخورداری از معافیت مالیاتی برخوردار باشند، بتوانند از این مزیتی که قانون برای‌شان در نظر گرفته، برخوردار شوند.

در مرحله بعد محاسبه و اخذ مالیات، ممیزان باید همان قدر که به‌میزان درآمد و سود سالانه یک معدن توجه می‌کنند، به‌همان اندازه هم هزینه‌های واقعی یک معدن را در نظر بگیرند و آن را در شرح هزینه‌ها لحاظ کنند.

درآمد و هزینه هردو باید واقعی در نظر گرفته شود تا مالیاتی که به این ترتیب از سود حاصله اخذ می‌شود، عادلانه باشد.

سخن پایانی

شکی نیست که کشور با درآمدهای مالیات اداره می‌شود و اگر سیستم مالیاتی در کشور قدرتمند و عادلانه باشد، نظام اقتصادی حاکم بر کشور نیز قوی و کارآمد خواهد بود، اما باتوجه به آنچه گفته شد، شیوه مالیات‌ستانی رایج از بخش معدن به‌گونه‌ای است که باعث می‌شود چرخ فعالیت معدنکاری به‌سختی بچرخد!

بستن راه فساد با تکمیل سامانه کاداستر معدن

معاون اسبق امور معادن وزارت صمت گفت: اگر فعالیت‌های مربوط به معادن در سامانه کاداستر معدن هوشمندسازی شود، بسیاری از مشکلات فعلی و رانت‌ها در واگذاری معادن و تعیین حقوق دولتی، برطرف می‌شود.

به‌گزارش صداوسیما، داریوش اسماعیلی گفت: هوشمندسازی یعنی افراد و کارشناسان نتوانند ممیزی کنند، به‌طورمثال هم‌اکنون تعیین حقوق دولتی یک معدن می‌تواند از یک‌میلیارد تا ۱۰۰ میلیارد تومان - بسته به‌نظر اشخاص - متفاوت باشد و همین موضوع منشأ فساد است، برای همین هم، نسبت به پیاده‌سازی کامل سامانه کاداستر مقاومت وجود دارد.

وی ادامه داد: در سیستم هوشمند، دستورالعمل‌ها را تدوین و بارگذاری می‌کنیم و معدنداران براساس ویژگی‌های معدن و قوانین تعیین‌شده باید میزان برداشت خود را وارد کنند و حقوق دولتی به‌صورت نظام‌مند و بدون دخل و تصرف اشخاص محاسبه می‌شود.

اسماعیلی گفت: سامانه کاداستر معدن در حال حاضر بسیار ناقص است و فرآیندهای مرتبط با معادن به‌صورت هوشمند در این سامانه قرار نگرفته است.

وی افزود: هوشمندسازی در مزایده‌های واگذاری معادن هم باعث شفافیت می‌شود و بسیاری از مشکلات فعلی در مسیر واگذاری معدن را مرتفع می‌کند.

به‌گفته اسماعیلی در سند تحول معادن برای دولت سیزدهم، بنابراین است که وزارت صمت سامانه کاداستر را هوشمند کند و براساس توافق سازمان برنامه و بودجه با وزارتخانه‌ها، ادامه پرداخت بودجه، منوط به اجرای طرح‌های خدمات الکترونیکی و هوشمندسازی است.

گزارش خبری

در بررسی تصمیم اخیر دولت برای معافیت مالیاتی دانش‌بنیان‌ها مطرح شد

معافیت مالیاتی تحقیق و توسعه، یک تصمیم غلط

مهتاب دمیرچی
editor@smtnews.ir

کارشناسان معتقدند معافیت مالیاتی که تا پیش از این برای شرکت‌های دانش‌بنیان نوع یک در نظر گرفته شده است، امری مفید در راستای توسعه تولید و افزایش کیفیت آن است. در حقیقت معافیت و مشوق‌های مالیاتی برای شرکت‌های دانش‌بنیان همان رویکردی است که رهبر معظم انقلاب نسبت به آن اهتمام ورزیدند و آن را به‌عنوان یک رویکرد مهم در جذب فعالان در دنیای کسب‌وکار و رسیدن به مرحله دانش‌بنیان ذکر کردند.

عکس: آیدا فریدی

معافیت مالیاتی یک ابهام

چندی پیش رئیس مرکز عالی دادخواهی مالیاتی و تشخیص صلاحیت حرفه‌ای وزارت امور اقتصادی و دارایی از بررسی خارج از نوبت و در اسرع‌وقت پرونده‌های مالیاتی شرکت‌های دانش‌بنیان خبر داد. مجتبی فراهانی در این‌باره اظهار کرد: باتوجه به شعار سال ۱۴۰۱ و تاکید وزیر امور اقتصادی و دارایی به‌منظور حمایت همه‌جانبه از شرکت‌های دانش‌بنیان این مرکز به تبعیت از فرمایشات رهبر معظم انقلاب به تمام دادرسان و مستشاران در ستاد و همه استان‌ها ابلاغ کرده است که پرونده‌های شرکت‌های موصوف در مرکز یادشده و سایر استان‌ها خارج از نوبت و در اسرع‌وقت مورد رسیدگی قرار گیرد. این در حالی است که به‌اعتقاد یکی از صاحبان شرکت دانش‌بنیان در زمینه ساخت و تولید دستگاه‌های چاپگر زیستی معافیت مالیاتی شرکت‌های دانش‌بنیان تنها یک شوخی است. پرداخت مالیات یکی از مهم‌ترین مشکلات شرکت‌های دانش‌بنیان است. برخلاف آنچه در اخبار منتشر می‌شود، شرکت‌های دانش‌بنیان معافیت مالیاتی ندارند. سازمان امور مالیاتی کشور معتقد است که تنها شرکت‌های دانش‌بنیان نوع یک معافیت مالیاتی دارند. این در حالی است که ما یک شرکت نوع یک هستیم، اما هنگامی که موضوع را پیگیری می‌کنیم، مسئولان اجرایی اطلاعی از قانون کشوری یعنی معافیت مالیاتی شرکت‌هایی از دست ما ندارند. پس از پیگیری‌های متعدد توانستیم دستگاه‌های تولیدی را مشمول معافیت مالیاتی کنیم، اما خدمات ما مشمول پرداخت مالیات است. تنها دلخوشی ما معافیت مالیاتی است که از آن محروم هستیم.

کدام قانون می‌گوید دانش‌بنیان‌ها از مالیات معاف هستند؟

یکی از مهم‌ترین حمایت‌ها از شرکت‌های دانش‌بنیان در معاونت علمی و فناوری ریاست‌جمهوری، معافیت‌های مالیاتی است. شرکت‌های دانش‌بنیان و شرکت‌های مستقر در پارک‌های علم و فناوری براساس ماده (۳) و ماده (۹) «قانون حمایت از شرکت‌ها و موسسات دانش‌بنیان و تجاری‌سازی نوآوری‌ها و اختراعات» موضوع ماده (۱۰۵) قانون مالیات‌های مستقیم، از مالیات معاف هستند. براساس ماده (۳) قانون مذکور و آیین‌نامه ارزیابی شرکت‌های دانش‌بنیان؛ کلیه درآمد شرکت‌های دانش‌بنیان تولیدی نوع ۱ و نوپا نوع ۱ از محل فعالیت‌ها و محصولات دانش‌بنیان از تاریخ تایید تا زمانی که تاییدیه دانش‌بنیان شرکت معتبر باشد، از مالیات مستقیم معاف است. برای این منظور، اسامی این شرکت‌ها و عناوین مشمول معافیت آنها به‌صورت سالانه برای سازمان امور مالیاتی ارسال و توسط این سازمان به ادارات امور مالیاتی سراسر کشور ابلاغ می‌شود. در این‌باره لازم به‌توضیح است این معافیت فقط ناظر بر مالیات مستقیم ناشی از درآمدهای شرکت است و مالیات بر ارزش‌افزوده و مالیات حقوق کارکنان مشمول این معافیت نیست.

همچنین براساس ماده (۹) این قانون، شرکت‌ها و واحدهای مستقر در پارک‌های علم و فناوری و مراکز رشد برای فعالیت‌هایی تولیدی که در محدوده پارک علم و فناوری یا مرکز رشد انجام می‌دهند، مشمول عافیت مالیاتی هستند. لازمه استفاده از این معافیت تنها استقرار در پارک علم و فناوری یا مرکز رشد است و با تایید رئیس و مسئولان واحد مذکور با اداره مالیاتی مربوطه اعمال می‌شود. در این‌باره لازم به‌توضیح است مبادلاتی که طرفین آنها در پارک علم و فناوری یا مرکز رشد مستقر باشند و همچنین حقوق کارکنان آنها نیز مشمول معافیت مالیاتی نیست.

با سیاست‌های جدید موافق نیستم

امیرعباس اختراعی، رئیس هیات‌مدیره انجمن سازندگان تجهیزات صنعتی ایران در گفت‌وگویی که با صمت درباره اهمیت تخصیص معافیت مالیاتی برای شرکت‌های نوع یک این امر را نتیجه یک تصمیم درست دانست. وی معتقد است: اساس معافیت مالیاتی دانش‌بنیان‌های نوع یک، تصمیم بجا و درست است؛ چرا که این فرآیند موجب جذب افراد برای افزایش کیفیت و تولید خواهد شد. وی بااشاره به اینکه مالیات‌های مستقیمی که تاکنون برای شرکت‌های دانش‌بنیان نوع یک در نظر گرفته شده است، توانسته عامل مهمی در رشد کیفی محصولات این شرکت‌ها شود و ظرفیت‌ها را برای افزایش تولید داخلی بهبود ببخشد، گفت: همان گونه که می‌دانید شرکت‌های دانش‌بنیان از سوی معاونت علمی و فناوری ریاست‌جمهوری گروه‌بندی شده‌اند و داشن‌بنیان نوع یک، دارای معافیت مالیاتی هستند و نوع ۲ و ۳ هیچ‌کدام معافیت مالیاتی ندارند. در حال حاضر سیاست‌های جدیدی اتخاذ شده است برای شرکت‌هایی که فروش بالای ۵۰میلیارد تومان دارند و همچنین به‌تدریج برای سایر شرکت‌ها این معافیت نوع یک حذف شود و به بخش آرندی شرکت‌ها تخصیص یابد و در واقع هزینه‌های تحقیق و توسعه مشمول مالیات شوند. واقعیت ماجرا این است که من با این تصمیم‌گیری موافق نیستم، چرا که باید جذابیت برای شرکت‌های دانش‌بنیان به‌حدی باشد که همه شرکت‌ها به‌سمت دانش‌بنیان و دانش‌محور بودن سوق داده شوند تا بتوانند در مسیر فناوری‌های روز نرخ تمام‌شده ارزان‌تری را تجربه کنند. وی افزود: در کل به‌عنوان یک تولیدکننده و به‌عنوان رئیس انجمن بزرگ‌ترین سازندگان تجهیزات صنعتی کشور، دولت را برای تامین هزینه‌های جاری از بخش مالیات درک می‌کنم و اعتقاد راسخی به مالیات دارم؛ اما باید بپذیریم در راه ایجاد جذابیت برای شرکت‌هایی که در مسیر توسعه تولید داخلی و موفقیت گام‌های بزرگ‌تری را برداشتند و می‌توانند عرصه‌های مهمی را برای مردم در تولید و خدمات برای مردم باز کنند، باید مشوق‌های مالیاتی تعیین شود. با حذف برخی تسهیلات از جمله معافیت مالیاتی نباید آنها را به‌سمتی ببریم که حرکت به‌سمت دانش‌محوری برای‌شان جذابیتی نداشته باشد. مالیات یکی از مواردی است که در دانش‌بنیان شدن شرکت‌ها جذابیت و توجه ویژه‌ای دارد.

▣ لزوم معافیت مالیاتی شرکت‌های بزرگ

باتوجه به موارد گفته‌شده اینکه شرکت‌های دانش‌بنیان نوع یک از پرداخت مالیت معاف هستند، شاید یک ناهمگونی را در این اکوسیستم به‌وجود بیاورد؛ چرا که اگر شرکتی به‌مرحله نوع یک بودن می‌رسد، به‌طورقطع چرخه مالی قابل‌قبولی دارد، در حالی که شاید شرکت‌های نوع دو و خلاق باتوجه به محدود بودن منابع مالی نیاز بیشتری به این نوع تشویق‌ها داشته باشند. اختراعی بااشاره به موارد فوق گفت: از آنجایی که معافیت مالیاتی یک نوع مشوق در امر تولید محسوب می‌شود، شرکت‌هایی که تراکنش مالی بالایی دارند و از طرفی هم در تولید سهم بسزایی دارند، لزوم معافیت مالیاتی باید برای آنها اعمال شود، در واقع معافیت مالیاتی ارتباط مفهومی با نوع یک یا دو بودن شرکت‌های دانش‌بنیان ندارد، بلکه حمایتی است در راستای توسعه تولیدات داخلی. اختراعی گفت: این فرآیند و فرآیندهای مشابه باعث می‌شود شرکت‌های نوپا برای بزرگ‌تر شدن انگیزه کافی داشته باشند و در این مسیر راه دانش‌بنیان شدن از نوع یک را بپیمایند، بنابراین معافیت مالیاتی برای شرکت‌های بزرگ تولیدی امری مفید و مهم به‌شمار می‌آید.

اینکه یک شرکت می‌تواند از یک فناوری مدرن و به‌روز برای تولیدات خود بهره بگیرد، باید از معافیت مالیاتی برخوردار باشد.

> هر شرکتی که معاونت علمی ریاست‌جمهوری به‌عنوان شرکت دانش‌بنیان به سازمان امور مالیاتی معرفی کند، باید مشمول مشوق‌های مالیاتی قرار بگیرد

معافیت مالیاتی، یک ضرورت مهم

احمد ملک‌زادگان، از دیگر فعالان زیست‌بوم دانش‌بنیان و رئیس یک شرکت در زمینه فناوری‌های زیستی در گفت‌وگو با صمت درباره اهمیت افزایش تشویقات دولتی در راستای توسعه دانش‌بنیان‌ها گفت: مشوق‌های دولتی تنها در وام و تسهیلات بانکی خلاصه نمی‌شود. سهل کردن مسیر تولید حل مشکلات بیمه و مالیات می‌تواند به این شرکت‌ها قوت زیادی برای بزرگ‌تر شدن و افزایش کیفیت تولید داخلی ببخشد. هرچند تسهیلاتی نظیر وام هم با دشواری تخصیص پیدا می‌کند، اما معافیت‌های مالیاتی گام مهمی در راستای توسعه اکوسیستم دانش‌بنیان‌ها است. وی بااشاره به فرآیند دشوار دریافت تسهیلاتی نظیر وام و... گفت: دریافت وام از بانک‌ها تفاوتی برای یک شرکت دانش‌بنیان با شرکت‌های دیگر ندارد، همچنین دریافت مجوزها همان دردسرهای همیشگی را دارد، حتی شرایط بدتری هم پیدا کرده است. برای مثال بیش از ۳ ماه برای یک مسئله بسیار پیش‌پاافتاده مجوزهای شرکت ما گرفته شده و برای تولید محصولات همان قوانین سخت و پیچیده حاکم است. ملک‌زادگان گفت: در بحث تسهیلات هم باید گفت روند دریافت تسهیلات به‌قدری سخت و فرسایشی است که نیازمند استخدام ۲ کارمند به‌صورت تمام‌وقت است و به‌طورمعمول زمان طولانی را می‌طلبد تا بتوانیم تسهیلات حداقلی را دریافت کنیم. این فرآیند قدری دشوار و پیچیده است که در بیشتر موارد صاحبان شرکت‌های دانش‌بنیان پشیمان می‌شوند و ترجیح می‌دهند از وام‌های عادی که به دیگر شرکت‌ها تعلق می‌گیرد، استفاده کنند.

مشوق مالیاتی دانش‌بنیان‌ها، شرکت‌ها را به ولع انداخته است

توجه رهبر معظم انقلاب به حوزه تولیدات دانش‌بنیان و نام‌گذاری سال با عنوان «تولید، دانش‌بنیان، اشتغال‌آفرین» دولت را بر آن داشت که برای حمایت و رشد شرکت‌های دانش‌بنیان، مشوق‌هایی را در نظر بگیرد، اما ارائه همین مشوق‌های اقتصادی، باعث هجوم شرکت‌ها و انواع کسب‌وکارها برای ثبت تولیدات و خدمات دانش‌بنیانی شد. همین رشد یک‌باره درخواست شرکت‌ها برای دانش‌بنیان محسوب شدن، دردسرهایی را برای دولت به‌ویژه سازمان امور مالیاتی به‌دنبال خواهد داشت، چرا که مهم‌ترین مشوق‌های شرکت‌های دانش‌بنیان معافیت مالیاتی است. سعید توتونچی، معاون سازمان امور مالیاتی درباره افزایش معرفی شرکت‌های دانش‌بنیان به ایلنا گفت: طرح حمایت از تولید دانش‌بنیان را مجلس تصویب و تبدیل به قانون کرد که به‌تازگی این قانون ابلاغ هم شد و در این طرح چند مشوق قوی و محکم برای شرکت‌های دانش‌بنیان در نظر گرفته شده است.

▣ هزینه R&D از مالیات معاف می‌شوند

وی ادامه داد: مضمون برخی از احکام این است هر شرکت دانش‌بنیان که تحقیق و توسعه انجام می‌دهد و تولید آن مبتنی بر تحقیق و توسعه است، با تشخیص معاونت علمی و فناوری ریاست‌جمهوری هزینه‌های تحقیق و توسعه این شرکت از مجموع درآمدهای همان سال و سال‌های آینده آن کم شود، به‌معنای دیگر در عمل هزینه‌های آن شرکت به‌جای مالیات گذاشته می‌شود.

معاون سازمان امور مالیاتی کشور تاکید کرد: بنا بر این مشوق‌ها، شرکت‌ها به جنب‌وجوش درآمده‌اند که از کانال این قانون جدید تمام هزینه‌های تحقیق و توسعه را پوشش دهند. می‌دانیم که تفاوت شرکت‌های دانش‌بنیان نسبت به سایر شرکت‌ها در این است که تولید مبتنی بر هزینه‌های تحقیق و توسعه دارند، از این‌رو شرکت‌ها به‌دنبال این هستند که این هزینه را از اصل مالیات کم کنند و به‌دلیل همین مزیت، شرکت‌ها به‌ولع افتاده‌اند. توتونچی با بیان اینکه در حال تهیه پیش‌نویس آیین‌نامه‌های قانون حمایت از تولید دانش‌بنیان هستیم، گفت: شرکت‌هایی را که حائز ویژگی‌های شرکت دانش‌بنیان هستند، معاونت علمی و فناوری ریاست‌جمهوری مشخص می‌کند، البته شناسایی درست این شرکت‌ها دغدغه سازمان امور مالیاتی هم هست، اما معاونت علمی و فناوری ریاست‌جمهوری براساس قانون شاخص‌های دانش‌بنیان بودن، شرکت‌ها را مشخص می‌کند. معاون سازمان امور مالیاتی با بیان اینکه طبق قانون هر شرکتی را که به‌عنوان دانش‌بنیان به ما معرفی کنند، باید پذیرفت و از مشوق‌ها برخوردار شود، گفت: براساس قانون جهش تولید دانش‌بنیان و قانون حمایت از تولید دانش‌بنیان، هر شرکتی را که معاونت علمی و فناوری یا مرکز رشد انجام می‌دهند، مشمول عافیت مالیاتی هستند. لازمه استفاده از این معافیت تنها استقرار در پارک علم و فناوری یا مرکز رشد است و با تایید رئیس و مسئولان واحد مذکور با اداره مالیاتی مربوطه اعمال می‌شود. در این‌باره لازم به‌توضیح است مبادلاتی که طرفین آنها در پارک علم و فناوری یا مرکز رشد مستقر باشند و همچنین حقوق کارکنان آنها نیز مشمول معافیت مالیاتی نیست.

ریاست‌جمهوری به سازمان امور مالیاتی به‌عنوان شرکت دانش‌بنیان معرفی کرد، باید مشمول مشوق‌های گفته‌شده قرار بگیرد.

توتونچی با بیان اینکه در گذشته شاخص و متر مشخصی برای شناسایی این شرکت‌ها وجود نداشت، گفت: در حال حاضر مدعی هستند که شاخص‌های بسیار سختگیرانه مورداعمال قرار گرفته و هر شرکتی را به‌عنوان دانش‌بنیان نمی‌پذیرند و تنها شرکت‌هایی که هزینه‌های تحقیق و توسعه بالایی دارند و در حوزه‌های تک قرار می‌گیرند جزو شرکت‌های دانش‌بنیان معرفی شوند.

سخن پایانی

باتوجه به موارد یادشده و براساس احکام مالیاتی مرتبط با قانون جهش تولید دانش‌بنیان، ستاد تسهیل و رفع موانع تولید موضوع ماده ۶۱ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور الحاقی مصوب ۳۰ اردیبهشت ۱۳۹۷ با همکاری دبیرخانه شورای‌عالی امنیت ملی و مرکز همکاری‌های تحول و پیشرفت ریاست‌جمهوری موظف است نسبت به تشخیص نقاط آسیب‌پذیر اقتصادی و صنعتی ناشی از تحریم‌ها اقدام کند و اشخاص حقیقی و حقوقی فعال در حوزه‌های اقتصادی و صنعتی را که در فهرست تحریم‌ها قرار گرفته‌اند، با ارائه مشاوره و رفع چالش‌های آنها در حوزه‌های آسیب‌پذیر از جمله تعاملات بین‌المللی، مالیات، گمرک، تسهیلات بانکی و تبادلات ارزی موردحمایت قرار دهد.

با دانش‌بنیان‌ها ارزان سفر کنید

وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی در استفاده از ظرفیت شرکت‌های دانش‌بنیان برای تحقق سفرهای ارزان‌قیمت در کشور گفت.

سیدعزت‌الله ضرغامی در حاشیه مراسم رونمایی و هم‌افزایی محصولات و خدمات شرکت‌های دانش‌بنیان و خلاق فعال در زمینه‌های میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی در جمع خبرنگاران با بیان این مطلب که جهاددانشگاهی در حوزه حمایت و رشد و توسعه کسب‌وکارهای متکی به دانش یا به‌اصطلاح دانش‌بنیان اقدامات قابل تقدیری انجام داده است، گفت: وزارت میراث فرهنگی تلاش می‌کند تا در حوزه‌های ماموریتی تحت‌نظارت خود به‌ویژه در بخش گردشگری از ظرفیت شرکت‌های فعال دانش‌بنیان استفاده کند.

به‌گزارش تسنیم، وی بااشاره به اینکه امروز از یک سامانه ارزشمند با عنوان «بزن و بریم» در حوزه گردشگری رونمایی می‌شود، بیان کرد: با راه‌اندازی این سامانه یا به‌تعبیر دقیق‌تر خدمت، بسیاری از نیازهای کاربران در حوزه گردشگری به‌صورت یکپارچه پاسخ داده می‌شود.

وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی ادامه داد: تقویت و توسعه سامانه‌های قابل‌ارائه توسط شرکت‌های خلاق و دانش‌بنیان باعث مردمی شدن اقتصاد کشور می‌شود؛ چرا که این موضوع باعث فراگیری خدمات قابل‌ارائه گردشگری در سطح طیف‌های گسترده مردم و بخش عظیمی از نیازهای این حوزه پاسخ داده می‌شود.

ضرغامی با تاکید بر اینکه دستاورهای دانش‌بنیان در حوزه گردشگری مکمل خدمات قابل‌ارائه به شیوه سنتی است، تصریح کرد: ظرفیت جدید ایجادشده به‌مثابه یک پشتیبان برای حوزه گردشگری عمل می‌کند و به‌فضل الهی خواهیم کوشید با برنامه‌ریزی و انجام اقدامات لازم از طریق معرفی و آشناسازی آحاد مردم با دستاوردهای شرکت‌های دانش‌بنیان باعث ایجاد امکان لازم برای استفاده عموم مردم از خدمات گردشگری شویم.

وی همچنین بااشاره به اینکه امکان استفاده از ظرفیت شرکت‌های دانش‌بنیان علاوه بر حوزه گردشگری در حوزه‌های میراث‌فرهنگی و صنایع‌دستی نیز وجود دارد و این امر قابل‌تسری است، اظهار کرد: به‌نظر می‌رسد سرویس‌های دانش‌بنیان قابل‌استفاده در تمامی خدمات موردنیاز کشور است.

▣ اعطای تسهیلات به اقامتگاه‌ها برای تحقق سفر ارزان‌قیمت

وزیر میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی در پاسخ به سوال یکی از خبرنگاران مبنی بر وعده داده‌شده برای استفاده از ظرفیت پلتفرم «بزن و بریم» در راستای تحقق سفر ارزان‌قیمت گفت: به‌طورقطع تحقق سفر ارزان از راهبردهای اصلی وزارتخانه در هر ۲ سطح داخلی و خارجی است.

وی در ادامه صحبت‌های خود درباره اقدامات انجام‌شده برای تحقق سفر ارزان‌قیمت توضیح داد: مطابق رایزنی‌های انجام‌گرفته با مقامات تاجیکستانی، ایجاد امکان سفر زمینی و به‌صورت ارزان‌قیمت برای سفر هموطنان ایرانی به این کشور و بالعکس باتوجه به مشترکات فرهنگی و مذهبی فراوان در دستور کار بوده و به‌زودی نهایی می‌شود.

این مقام مسئول همچنین بااشاره به اینکه عراق نیز از جمله اولویت‌های اصلی کشورمان در زمینه گردشگری است، افزود: در همین راستا نیز برنامه‌هایی در دست پیگیری و اقدام است.

وی همچنین عنوان کرد: با هدف تحقق سفر ارزان‌قیمت به‌سمت و سویی در حرکت هستیم که تسهیلات قانونی قابل‌اعطا به مراکز گردشگری در قالب تبصره قانونی ماده ۱۸ به هتل‌های ارزان قیمت‌تر با اولویت بالاتری تعلق گرفته و تنها شامل هتل‌های ۴ستاره و ۵ستاره نشود.

مطابق با گفته‌های وزیر میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی، برهمین‌اساس به‌دنبال اعطای این تسهیلات به مهمان‌پذیرها و حتی مراکز بوم‌گردی هستیم تا از این طریق بتوانیم زمینه سفر ارزان را برای آحاد مردم فراهم کنیم.

وی درباره پلتفرم جدید «بزن و بریم» نیز گفت: این سامانه قدرت انتخاب، مقایسه و تصمیم برای سفر سریع و سهل و بدون‌نیاز به صرف وقت یا هزینه زیاد را فراهم می‌کند و به‌طبع این موضوع در ایجاد بستر لازم برای گسترده‌تر شدن سفر ارزان موثر است.

▣ اجرایی شدن طرح لغو روادید ایران و روسیه

ضرغامی همچنین در پاسخ به پرسشی مبنی بر اجرایی شدن لغو روادید گروهی ایران و روسیه که خرداد سال گذشته توسط وزیر میراث‌فرهنگی وقت امضا شد، اما اجرایی نشد، گفت: بازار گردشگری روسیه برای صنعت گردشگری ایران بسیار ارزشمند است؛ برهمین‌اساس جلسات متعددی با مقامات روسی و وزارت امور خارجه برگزار شده و پیشنهادی نیز به هیات‌دولت در این راستا داده‌ایم که بنا بر ایراداتی تصویب نشد و مقرر شد با حذف ایرادات و جمع‌بندی نهایی مراتب پیگیری و تصویب نهایی شود.

یادداشت

برنامه‌ریزی برای قطع بند ناف بودجه از نفت

آلبرت بغزیان
استاد دانشگاه

سال‌هاست که بودجه‌ریزی کشور برمبنای درآمدهای نفتی است. این روند خلاف سایر کشورهای پیشرفته است که مبنای درآمدهای دولت‌ها را مالیات تشکیل می‌دهد.

در کشور ما پس از اکتشاف طلای سیاه و خریداران بی‌شمار در بازارهای جهانی دخل و خرج کشور با تکیه بر این ذخیره زیرزمینی تنظیم و برنامه‌ریزی می‌شود؛ بنابراین وابستگی به درآمدهای نفتی از مهم‌ترین چالش‌های بودجه در کشور است و باوجود الزامات اسناد بالادستی همچنان شاهد سهم بالای نفت در درآمدهای دولتی هستیم.

در حال حاضر حدود ۳۰ درصد درآمدهای کشور به نفت وابسته است و این مسئله سطح تاب‌آوری اقتصاد را به‌ویژه در شرایط تحریم کاهش می‌دهد.

وابستگی بودجه به نفت یکی از انتقاداتی است که طی سال‌های گذشته به بودجه وارد شده است.

تداوم این روند و افزایش مشکلات مالی در سایه تحریم و محدودیت فروش نفت دولت ها را ملزم به اصلاح این سیاست اشتباه کرد.

این مسئله تا جایی پیش رفت که سرانجام سازمان برنامه و بودجه طرح کلی اصلاح ساختاری سند دخل و خرج دولت را منتشر کرد. نگاهی به بخش‌های مختلف این طرح نشان می‌دهد هدف از تهیه آن، کمرنگ کردن نقش نفت در بودجه و تقویت منابع بودجه‌ای جایگزین است.

«کاهش وابستگی به نفت»، «اصلاح نرخ حامل‌های انرژی» و «افزایش درآمدهای مالیاتی» از مهم‌ترین محورهای این سند اصلاحی است که گرچه در نگاه کلی راهکاری موثر برای کاهش وابستگی به نفت است، اما باتوجه به شرایط ویژه اقتصاد کشور موفقیت آن توجه همه‌جانبه و رعایت الزاماتی را می‌طلبد.

«افزایش پایه‌های مالیاتی» به‌جای «افزایش رقم مالیات» از جمله راهکارهای موثر برای افزایش درآمد دولت و جایگزین شدن آن با درآمدهای نفتی است.

از سوی دیگر کارآیی سیاست‌های مالی در گرو تناسب و ترکیب ابزارهای مالی یعنی درآمدها و مخارج دولتی و نیز انعطاف‌پذیری و تاثیرگذاری آنها بر اهداف اقتصادی است.

در اقتصاد ایران، عواملی مانند وابستگی بودجه دولت به درآمدهای نفتی و انعطاف‌ناپذیری مخارج، باعث ناکارآمدی سیاست‌های مالی شده که این موضوع نقش درآمدهای مالیاتی در کاهش کسری بودجه دولتی و نوسانات آن را کم‌رنگ کرده است.

لازم به ذکر است تکانه‌های ناشی از تولید و سیاست‌های مالیاتی در کوتاه‌مدت بیشترین سهم را در نوسانات درآمدهای مالیاتی دارند؛ به‌علاوه اینکه تکانه مخارج دولتی درصد بسیار ناچیزی از نوسانات درآمدهای مالیاتی را به‌ویژه در کوتاه‌مدت رقم می‌زنند که نشان‌دهنده بالا بودن کسری بودجه و مخارج دولتی به‌علت درآمدهای کم مالیاتی در بودجه کشور است.

همچنین تجارب بین‌المللی حاکی از آن است که افزایش «پایه مالیاتی» در بودجه، نشان می‌دهد یک تکانه مثبت در تولید و درآمدهای نفتی باعث رشد درآمدهای مالیاتی دیگر خواهد شد؛ بنابراین ایجاد شوک مثبت در درآمدهای نفتی و مالیاتی کاهش کسری بودجه دولت هم در کوتاه‌مدت و هم در بلندمدت را به‌دنبال خواهد داشت، این در حالی است که تاثیر نوسانات درآمدهای نفتی در کاهش کسری بودجه بیشتر از نوسانات درآمدهای مالیاتی است.

در نتیجه منشأ اصلی تورم، رشد اقتصادی پایین یا رشد نداشتن این شاخص و وابستگی به درآمدهای نفتی است؛ بنابراین لازم است برنامه‌ریزی در سطح کلان صورت گیرد تا با کاهش وابستگی بودجه به نفت تولید داخلی افزایش یابد. در نهایت اینکه باید برای قطع بند ناف بودجه از نفت برنامه‌ریزی عملیاتی انجام داد تا در آینده بتوان با تکیه بر درآمدهای مالیاتی مسیر رشد را هموار کرد.

با پررنگ شدن نقش مالیات در بودجه محقق می‌شود

رویای جدایی بودجه از نفت

مریم غدیرپور
editor@smtnews.ir

اقتصاد ایران در صد سال گذشته به درآمدهای نفتی وابسته بوده و دولت‌ها بخش قابل‌توجهی از بودجه موردنیاز کشور را از محل فروش نفت خام تامین می‌کردند، اما در چند سال گذشته با برنامه‌ریزی‌های انجام شده سهم مالیات در بودجه سالانه ایران رشدی مثبت را تجربه کرده است؛ بنابراین درآمدهای مالیاتی می‌تواند به‌عنوان جایگزین درآمدهای نفتی، در آینده بخش عمده‌ای از بودجه موردنیاز کشور را تامین کند. اقتصاد ایران به‌دلیل وابستگی بودجه دولت به نفت و نیز وابستگی واردات به ارز حاصل از صادرات نفتی، همچنان با نوسان روبه‌روست. در سال‌های اخیر دولت در تلاش برای کاهش وابستگی بودجه به نفت بوده که در این مسیر درآمدهای مالیاتی در صورت برنامه‌ریزی جامع و بلندمدت می‌تواند یک مزیت باشد. کارشناسان با تاکید بر ضرورت استفاده بهینه از درآمدهای مالیاتی معتقدند مشکل اصلی اقتصاد ایران مصرف نادرست دلارهای نفتی است و برای دستیابی به هدف کاهش وابستگی بودجه به نفت باید موضوع مالیات‌ستاتی در بودجه به‌شکل ویژه دیده شود؛ همان‌طور که در بودجه ۱۴۰۱ نقش ۶۵ درصدی برای مالیات در تامین بودجه کشور در نظر گرفته شده است. با گزارش صمت در این باره همراه باشید.

عکس: صمت

مالیات در بودجه ۱۴۰۱ در دو محل با افزایش قابل‌توجهی مواجه بوده و سیاست‌گذاران انتظار وصول بیشترین مالیات را از این دو منبع دارند؛ یکی از این دو منبع مالیات املاک و دیگری مالیات بر ارزش افزوده برخی از کالاهای وارداتی است

هر چه دولت بزرگ‌تر، هزینه‌ها بیشتر

سیاوش غیبی‌پور، کارشناس مسائل اقتصادی و مالیاتی درباره نقش مالیات در بودجه و چگونگی کاهش وابستگی بودجه به درآمدهای نفتی به صمت گفت: مشکل اصلی اقتصاد ایران درآمدهای نفتی نیست، زیرا در طول این سال‌ها درآمدها همیشه از بی‌ثباتی در میزان فروش نفت آسیب دیده است؛ بنابراین در کنار درآمدهای نفتی، توجه به درآمدهای جایگزین مانند درآمدهای مالیاتی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

وی با اشاره به افزایش رقم مالیات در بودجه سال ۱۴۰۱ گفت: هرکه بامش بیش، برفش بیشتر؛ وقتی هر سال هزینه‌های دولت و انتظارات دستمزدی در کشورمان افزایش پیدا می‌کند، باید در مقابل منابع مالی نیز افزایش پیدا کند.

وی ادامه داد: مالیات در بودجه ۱۴۰۱ در دو محل با افزایش قابل‌توجهی مواجه بوده و سیاست‌گذاران انتظار وصول بیشترین مالیات را از این دو منبع دارند. یکی از این دو منبع مالیات بر املاک و دیگری مالیات بر ارزش افزوده برخی کالاهای وارداتی است.

غیبی‌پور افزود: در زمینه املاک برای وصول مالیات ظرفیت‌های قانونی وجود دارد، زیرا املاک در ایران به یک کالای سرمایه‌ای تبدیل شده و در ردیف قوانین مربوط به مالیات بر دارایی جای می‌گیرند. ظرفیت‌های لازم برای وصول مالیات در حوزه دارایی‌های سرمایه‌ای مانند املاک و سکه نیز وجود دارند و در اصل مالیات بر عایدی سرمایه از این بخش‌ها دریافت می‌شود.

وی با اشاره به تقسیم‌بندی مشاغل در بودجه و ردیف‌های مالیاتی افزود: در بخش مالیات بر درآمد مشاغل در ۳ گروه تقسیم می‌شوند. مشاغل قرار گرفته در گروه ۳ مشاغل با درآمد کمتر هستند و به نسبت درآمد این گروه‌بندی تغییر می‌کند. امسال با توجه به اینکه کرونا همچنان وجود دارد و تاثیر این اپیدمی بر کسب‌وکارها در پیشنهادات بودجه‌ای برای مشاغل معافیت‌هایی لحاظ شده است. از سوی دیگر برای اخذ مالیات از حقوق و دستمزد نیز سقف معافیت ۵ میلیون تومان در ماه در نظر گرفته شده است.

این کارشناس مسائل اقتصادی و مالیاتی اذعان کرد: بررسی‌های سازمان امور مالیاتی تاکنون نشان می‌دهد برای تحقق مالیات ۱۴۰۱ مشکلی در بخش‌های یادشده وجود ندارد؛ بنابراین اگر مودیان صنفی به تکالیف خود عمل کنند و اظهارنامه‌های مالیاتی منطبق با واقعیت‌ها تنظیم شود، اتفاق خوبی در بودجه رخ خواهد داد و بخش عمده‌ای از پیش‌بینی درآمد مالیاتی محقق خواهد شد.

غیبی‌پور به رفتار جامعه در پرداخت مالیات‌ها اشاره کرد و گفت: برای وصول مالیات برمبنای تراکنش‌های بانکی با دو گروه روبه‌رو هستیم. گروه اول کسانی هستند که به تکالیف خود عمل و واقعیات را در اظهارنامه‌شان ارائه می‌کنند و مالیات هم برمبنای واقعیت از آنها اخذ می‌شود.

در گروه دوم با افرادی روبه‌رو هستیم که یا اظهارنامه مالیاتی نمی‌دهند یا اگر هم اظهارنامه‌ای تحویل بدهند با واقعیت فاصله بسیاری دارد، این در حالی است که جامعه موافق برقراری عدالت و اخذ مالیات از گروه دوم است؛ بنابراین افزایش درآمد مالیاتی از طریق برقراری عدالت اتفاق مبارکی خواهد بود.

وی با اشاره به اینکه قوانین و مقررات مالیاتی ضعیف نیستند، تاکید کرد: به‌دلیل تکیه اقتصاد بر دلارهای نفتی، اجرای بسیاری از مفاد قانونی در حوزه مالیات ضعیف پیش رفته است.

▣ وجود قوانین دست‌وپاگیر

وی با تاکید بر وجود فرار مالیاتی و آسیب آن به اقتصاد بیان کرد: وجود مشکلات ساختاری و مقررات ناکارآمد در سیستم مالیاتی کشور دلیل عمده فرار مالیاتی است، اما برخی فرارهای مالیاتی عمدی و برنامه‌ریزی شده است.

وی در پاسخ به این پرسش که چرا در کشور ما فرارهای مالیاتی به‌وفور اتفاق می‌افتد، توضیح داد: این موضوع در گام نخست به ساختارهای مالیاتی کشور برمی‌گردد که از دیرباز هم در بخش مقررات و هم در بخش زیرساخت (عوامل فنی و تجهیز) دچار مشکلاتی بوده و هم‌اکنون نیز متکی به روش‌های اشتباه گذشته است.

این کارشناس مسائل اقتصادی و مالیاتی افزود: در گام دوم نیز با برخی مقررات ناکارآمد در سیستم مالیاتی کشور روبه‌رو هستیم. در کنار موارد یادشده در بخش بازار و بخش خصوصی نیز راه‌های عدیده‌ای برای گریز مالیاتی وجود دارد.

وی با اشاره به این موضوع که خیلی از معاملات در کشورهای پیشرفته به صندوق مکانیزه متصل است، تصریح کرد: در کشور ما نیز بسیاری از مشاغل خاص نظیر مطب پزشکان، رستوران‌ها و مراکز مهم به این صندوق متصل‌اند، اما ۸۰ درصد واحدهای صنفی خرد به صندوق مکانیزه متصل نیستند و بدین ترتیب بسیاری از معاملات کشور از انجام تکالیف مالیاتی مصون می‌مانند. به‌علاوه اینکه بسیاری از صاحبان مشاغل تنها با اعلام اینکه کارتخوان نداریم یا کارتخوان خراب است، خود را به جمع فراریان مالیاتی می‌رسانند.

غیبی‌پور بانک اطلاعاتی کشور را برای اخذ مالیات پیش‌بینی شده در بودجه ناقص خواند و خاطرنشان کرد: تا بانک اطلاعات مالیاتی کشور کامل نشود فرارهای مالیاتی همچنان ادامه خواهد داشت.

ضمن اینکه برخی از فرارهای مالیاتی (فرارهایی که با کارت‌های بازرگانی و ثبت شرکت‌های جعلی و صوری انجام می‌گیرد) به‌صورت کاملا عمدی و برنامه‌ریزی‌شده انجام می‌شود که مقررات هیچ نقشی در سد راه آنها ندارد.

▣ افراط و تفریط در اجرای قانون

این کارشناس اقتصاد همچنین به چالش و ضعف سیستم مالیات‌ستانی اشاره کرد و ادامه داد: با بررسی لایحه بودجه می‌توان به این نتیجه رسید که تمام پیش‌بینی‌ها برای اخذ مالیات بسیار قابل‌قبول و خوب است، اما متاسفانه مشکل ما در اجرای سیاست‌ها و قوانین است.

وی به دلایل ضعف سیستم اجرایی کشور اشاره کرد و گفت: علت اصلی ساختارهای ضعیف ما به نبود اطلاعات کافی، سامانه‌ها و قدرت ضعیف استخراج داده‌ها برای ماموران مالیاتی برمی‌گردد، این در حالی است که در قوانین ما برای اجرا افراط و تفریط می‌شود.

مالیات عدالت‌محور می‌شود

وحید شقاقی‌شهری، کارشناس اقتصاد درباره نقش مالیات در بودجه و چگونگی کاهش وابستگی بودجه ۱۴۰۱ به درآمدهای نفتی به صمت گفت: در بودجه امسال ارقام هر ۳ شاخص تعیین‌کننده درآمد سالانه از جمله میزان فروش نفت، نرخ هر بشکه و نرخ تسعیر دلار، حداقلی در نظر گرفته شده‌اند که این امر به پررنگ شدن نقش مالیات در بودجه کمک شایانی کرده است.

وی با اشاره به اتکای ۴۰ تا ۵۰ درصدی بودجه‌های سالانه به درآمدهای نفتی گفت: این موضوع نشان می‌دهد هرگز نگاه تنظیم‌گر و ایجادکننده عدالت به مالیات وجود نداشته و رویکرد این نظام عدالت‌محور نبوده است.

با این همه شقاقی‌شهری از جمله کارشناسانی است که معتقد است برای جدایی بودجه جاری از نفت نباید در چاه‌های نفت را بست.

وی با اشاره به اینکه مهم‌ترین جایگزین درآمدهای نفتی، مالیات است، اظهار کرد: قانون مالیات بر عایدی سرمایه باید عملیاتی شود. در این صورت جاذبه فعالیت در بخش سوداگری از دست می‌رود و بخش قابل‌توجهی از سرمایه‌ها از این بازارها خارج می‌شوند.

در این صورت می‌توان به تزریق نقدینگی‌های سرگردان به تولید امیدوار بود.

▣ مزایای بودجه مالیات‌محور

این کارشناس اقتصاد کاهش وابستگی به درآمدهای نفتی، شفافیت و بودجه‌ریزی عملیاتی را برخی از مزیت‌های بودجه ۱۴۰۱ عنوان کرد و گفت: در بودجه ۱۴۰۱ وابستگی دولت به درآمدهای مالیاتی افزایش داشته و انتشار اوراق مالی کاهش یافته است؛ به‌علاوه اینکه انضباط مالی بیشتر شده است.

این کارشناس اقتصاد با تاکید بر ضرورت اصلاح نظام مالیاتی اظهار کرد: وزارت امور اقتصاد و دارایی با تمرکز بر شناسایی فراریان مالیاتی، نشان داد مسیر درستی را در پیش گرفته و به‌نظر می‌رسد اقدامات دولت در این زمینه کارآیی لازم را خواهد داشت و دولت را به اهداف و برنامه‌های موردنظر می‌رساند.

وی ادامه داد: کشور باید به سمت توسعه پایه‌های مالیاتی و نظام مالی مالیات‌محور برود که در نهایت به ایجاد شفافیت برسد. این امر موجب کاهش رانت و فساد می‌شود و کاهش این موارد به‌تبع می‌تواند هزینه‌های تولید را کاهش دهد.

شقاقی در پاسخ به این پرسش که در بودجه ۱۴۰۱ مالیات‌ستانی چه میزان وابستگی به درآمدهای نفتی را کاهش می‌دهد، گفت: در حال حاضر وابستگی بودجه به درآمدهای مالیاتی حدود ۶۵ درصد است و باید این رقم تا بیش از ۷۰درصد افزایش یابد.

این کارشناس افزود: با پایه‌های مالیاتی که در حال حاضر در بودجه درنظر گرفته شده، تحقق این رقم بسیار سخت است و نیاز به ساماندهی معافیت‌ها و نیز افزایش پایه‌های مالیاتی داریم.

▣ چشم‌انداز روشن مالیات‌محوری

وی درباره تحقق افزایش درآمدهای مالیاتی، تصریح کرد: اکنون نمی‌توان در این باره به‌طور قطعی اظهارنظر کرد. این موضوع به عملکرد دولت بستگی دارد، اما ماهیت و اصل کار درست است و نقطه روشن کاهش عملیاتی وابستگی اقتصاد به درآمدهای نفتی است.

▣ احتمال آسیب به تولید

شقاقی با تاکید بر اینکه امکان تحقق درآمد مالیاتی پیش‌بینی‌شده برای سال ۱۴۰۱ وجود دارد، گفت: این مهم به دقت دولت در نحوه اجرای برنامه‌های مالیاتی با تمرکز بر کاهش فرارها و نظام‌مندی معافیت‌های مالیاتی بستگی دارد.

وی افزود: قرار نیست پایه مالیاتی جدیدی وضع شود و نرخ مالیاتی افزایش پیدا کند. چنانچه قرار بر افزایش نرخ مالیات‌ها باشد، به‌دلیل شرایط رکود اقتصادی بخش تولید با آسیب مواجه خواهد شد و تولیدکنندگان با مشکلات بیشتری روبه‌رو خواهند شد.

وی خاطرنشان کرد: به‌طور خلاصه اتکای دولت در افزایش درآمدهای مالیاتی در لایحه بودجه ۱۴۰۱ به افزایش پایه‌های مالیاتی و نرخ مالیات‌ها نبوده، بلکه به‌واسطه جلوگیری از فرارهای مالیاتی و لغو معافیت‌های مالیاتی غیرضروری است.

سخن پایانی

وابستگی اقتصادها به درآمد حاصل از یک منبع طبیعی یا غیرطبیعی در طول تاریخ، مشکلات زیادی را به کشورهایی که اینچنین اداره می‌شوند، تحمیل کرده است. اقتصاد وابسته به نفت ایران نیز در تمام این سال‌ها با همین مشکل مواجه بوده است.

کارشناسان بر این باورند کارآیی نظام مالیاتی در شرایط فعلی اقتصاد کشورمان، نقشی تعیین‌کننده و تسهیل‌گر در تامین منابع مالی دارد و می‌تواند تنظیم‌کننده فعالیت‌های اقتصادی باشد.

دولت باتوجه به محدودیت‌هایی که در زمینه منابع مالی دارد، عزم خود را برای کاهش کسری بودجه و افزایش سهم درآمدهای مالیاتی در بودجه عمومی جزم کرده است؛ همچنین در بودجه ۱۴۰۱ سعی شده موارد تحقق بودجه از طریق مالیات به‌صورت عملیاتی‌تر و واقعی‌تر دیده شود.

اضافه بر این حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی و تمرکززدایی از جمله موارد مثبت بودجه مطرح شده است.

وجود مشکلات ساختاری و مقررات ناکارآمد در سیستم مالیاتی کشور دلیل عمده فرار مالیاتی است اما برخی از این فرارهای مالیاتی عمدی و برنامه‌ریزی شده است

صمت در گفت‌وگو با کارشناسان به بررسی مالیات سبز پرداخت

دست‌اندازی در مسیر تخریب

کامیار فکور
editor@smtnews.ir

پیکر کره زمین هر روز از انواع آلاینده‌ها و تخریب‌ها زخمی‌تر می‌شود. گرچه فعالیت‌های انسانی با آغاز تمدن همواره اثرات گوناگونی بر محیط‌زیست گذاشته اما روند تخریب محیط‌زیست با شروع انقلاب صنعتی و توسعه سرمایه‌داری جهانی و گسترده شدن بازارهای آن روندی صعودی گرفته است. گرچه بسیاری از پیامدهای محیط‌زیستی، اقتصادی و اجتماعی تخریب کره زمین قابل پیش‌بینی یا دست‌کم قابل حدس بود اما تا زمانی که پیشرفت ویرانگر توسعه در چرخه‌های سودآور اقتصادی اخلال ایجاد نکرده بود، کشورها به فکر چاره برای جلوگیری از این تخریب‌ها نیفتادند. با این‌وجود این راهکارهای حداقلی با اجرای نصفه و نیمه، تنها از سوی برخی کشورهای شمال و توسعه‌یافته انجام شده و همچنان روند تخریب محیط‌زیست با شدت هر چه تمام به‌پیش می‌رود. یکی از ابزارهایی که کشورهای شمال مطرح کرده‌اند تا از میزان آسیب‌های فعل‌وانفعالات مستقیم و غیرمستقیم اقتصادی بر محیط‌زیست کم کنند، مالیات سبز یا محیط‌زیستی بوده است.

«مالیات» و «آلاینده»ها در یک قاب

یک تعریف کلی از مالیات عبارت است از عوارضی که دولت بر انواع و اقسام درآمدهای شهروندان خود می‌بندد و آنها را موظف به پرداخت آنها می‌کند. مالیات بخش بزرگی از درآمدهای دولت را تشکیل داده و با اخذ آنها نسبت به هزینه این درآمدها در کارهای عمرانی و زیربنایی، افزایش رفاه عمومی و سلامت جامعه، کاهش فاصله بین فقیر و غنی اقدام کرده و به اهداف کلان خود در سطح جامعه نزدیک می‌شود. این نوع مالیات یکی از مولفه‌های ایجاد اقتصاد سبز است. اقتصاد سبز؛ یعنی اقتصادی که بدون آسیب و ضرر زدن به محیط‌زیست باشد و برای همین این عوارض از شرکت‌های دارای آلاینده اخذ می‌شود تا برای جبران آلاینده‌ها و حذف آنها مصرف شود.

در تعریف آلاینده نیز می‌توان گفت که آلاینده به هرگونه ماده مضر اعم از گازها، بخارات، دود، گردوغبار، مواد شیمیایی، فیزیکی و بیولوژیک گفته می‌شود که پس از ورود به محیط‌زیست اعم از آب و خام و... باعث از بین رفتن آنها یا تغییر کیفیت می‌شود. برخی شرکت‌ها مانند پالایشگاه‌ها، شرکت‌هایی که فاضلاب تولیدی آنها حاوی مواد شیمیایی و صنعتی است و بسیاری دیگر در زمره این صنایع قرار خواهند گرفت و مشمول این قانون می‌شوند.

برای این نوع عوارض مانند سایر خراج‌ها، در قانون مبلغ مشخصی تعریف‌شده و مودیان و مشمولان آن باید در موعد مقرر آن را پرداخت کنند. مالیات سبز در بهترین حالت یک درصد نرخ فروش و درآمد ناشی از تولید پس از کسر کامل هزینه‌هاست.

دولت باید پس از دریافت این مالیات آن را در بهبود و ارتقای محیط‌زیست و همچنین برای از بین بردن آلاینده‌های محیط‌زیستی و تکنولوژی‌های مربوط به آن هزینه کند تا در یک چرخه منظم و فرآیند برنامه‌ریزی‌شده محیط‌زیست سالم و پاکیزه بماند. این در حالی است که گاهی دولت‌ها به‌ویژه در جهان سوم عموما درآمد ناشی از دریافت این نوع مالیات را در کارهای دیگر هزینه کرده و سهم قابل‌توجهی از آن صرف محیط‌زیست نمی‌شود. به همین دلیل، کشورهای پیشرفته قوانینی تدوین کرده‌اند تا بتوانند از کشورهای صنعتی و آلوده‌کننده محیط‌زیست این مبالغ را دریافت و برای محیط‌زیست مصرف کنند.

مالیات سبز؛ مجازات‌ها و مشوق‌ها

فاطمه دلیر، کارشناس محیط‌زیست در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: مالیات‌های محیط‌زیستی که به‌عنوان مالیات‌های سبز یا مالیات آلودگی نیز شناخته می‌شوند، طیف گسترده‌ای از هزینه‌های قانونی بر مشاغل و افراد خصوصی هستند و هدف از آن کاهش اقداماتی است که به محیط‌زیست آسیب وارد می‌کند. دودسته مالیات محیط‌زیستی وجود دارد که دسته نخست با هدف مجازات افرادی است که به اکوسیستم آسیب می‌رسانند، اخذ می‌شود و دسته دوم بر پایه ایجاد مشوق‌های لازم از استفاده از روش‌ها و تکنولوژی‌های دوستدار محیط‌زیست تعریف می‌شود. دلیر گفت: مالیات‌های محیط‌زیستی با هدف درآمدزایی و اجرای تعهدات کشورها درباره تغییرات آب‌وهوا و توسعه پایدار در دستور کار بسیاری از کشورهای در حال توسعه قرار می‌گیرد. یکی از مالیات‌های سبز، مالیات کربن بوده و هدف آن کمک به کشورها برای دستیابی به کاهش ۸۰ درصدی انتشار گازهای گلخانه‌ای مضر تا سال ۲۰۵۰ و استحصال انرژی بیشتر از وسایل پایدار و سبز است. وی افزود: در حقیقت این سیاست مالیاتی با هدف محدود کردن انتشار گازهای گلخانه‌ای در راستای جلوگیری از تغییرات اقلیمی اجرایی شده است. این مالیات مطابق با تعهداتی است که کشورها تحت توافقنامه پاریس پذیرفته‌اند. مالیات‌های کربن بر انتشار گازهای گلخانه‌ای قیمتی می‌گذارد و در نتیجه شرکت‌ها را برای سرمایه‌گذاری در فناوری پاک‌تر یا روی آوردن به شیوه‌های کارآمدتر ترغیب می‌کند. به همین ترتیب، مصرف‌کنندگان ممکن است تشویق شوند تا در بهره‌وری انرژی سرمایه‌گذاری کنند، عادات سبک زندگی خود را تغییر دهند یا در صورت وجود گزینه‌ها، به اشکال پاک‌تر انرژی روی بیاورند. علاوه بر این، می‌توان از درآمدهای اضافی برای سرمایه‌گذاری در توسعه پایدار استفاده کرد.

مزایای مالیات سبز

این کارشناس محیط‌زیست گفت: این گونه مالیات‌ها، دارای مزایای متعددی هستند. از جمله این مزایا استفاده از فناوری کنترل آلودگی است؛ بنابراین در جریان این فرآیند هزینه‌ها کاهش یافته و نوآوری در زمینه فناوری کاهش آلودگی افزایش پیدا می‌کند که دلیل آن، افزایش ماندگاری جایگاه صنعتی برای تولیدکنندگان چنین فناوری است. دلیر با اشاره به ایجاد درآمد از محل اخذ مالیات سبز برای دولت مؤسس گفت: طرفداران این سیستم ادعا می‌کنند این درآمد مالیاتی می‌تواند جبران‌کننده کسری سایر مالیات‌ها مانند مالیات بر درآمد و... باشد. این منبع درآمد همچنین می‌تواند صرف رفع مشکل محیط‌زیستی شود.

تجارب سبز کشورها

این کارشناس محیط‌زیست بیان کرد: در جهان الگوهای موفقی برای اخذ مالیات‌های حمایتگر محیط‌زیستی وجود دارد که می‌توان به مالیات کیسه‌های پلاستیکی در ایرلند، طرح بازپرداخت سپرده در فنلاند، مالیات دفن زباله در انگلستان، مالیات NOx در سوئد و مجوز ماهیگیری در ایرلند اشاره کرد. وی با اشاره به قانون مالیات کیسه‌های پلاستیکی در ایرلند گفت: در سال ۲۰۰۲، ایرلند مالیات ۰.۱۵ یورویی برای کیسه‌های پلاستیکی در محل فروش را اجرایی کرد که در سال ۲۰۰۷ به ۰.۲۲ یورو افزایش یافت. هدف از این مالیات، کاهش مصرف و اثرات نامطلوب زباله کیسه‌های پلاستیکی بر چشم‌انداز بود. درنتیجه، کیسه‌های پلاستیکی دور ریخته شده از ۵ درصد کل آلودگی زباله در سال ۲۰۰۱ به ۰.۱۳ درصد در سال ۲۰۱۵ کاهش یافت. این مالیات ۲۰۰ میلیون یورو در یک دوره ۱۲ ساله ایجاد کرد و درآمد حاصله صرف تامین مالی پروژه‌های محیط‌زیستی در سراسر کشور شد. مالیات کیسه‌های پلاستیکی ایرلندی به‌عنوان یکی از موفق‌ترین و با استقبال‌ترین اقدامات محیط‌زیستی معرفی‌شده در نظر گرفته می‌شود. وضع چنین مالیات‌هایی در ایران نیز می‌تواند بسیار کارآمد باشد و در صورت درست اجرا شدن، انتشار آلاینده‌ها را در بازه زمانی مناسب کاهش دهد.

مالیات‌های محیط‌زیستی با هدف درآمدزایی و اجرای تعهدات کشورها درباره تغییرات آب‌وهوایی و توسعه پایدار در دستور کار بسیاری از کشورهای در حال‌توسعه قرار دارد

توسعه در گرو صیانت از محیط‌زیست

حمیدرضا رجبی، کارشناس امور انرژی درباره نقش اعمال مالیات سبز در کاهش استفاده از سوخت‌های فسیلی به صمت گفت: یکی از عمده‌ترین چالش‌های فراروی دولت‌ها، بحران‌های محیط‌زیستی است؛ از همین‌رو دولت‌ها می‌کوشند با اتخاذ سیاست‌ها و برنامه‌های گوناگون، بر مشکلات این حوزه فائق آیند. مصرف بی‌رویه سوخت‌های فسیلی نه‌تنها تهدیدی برای مصرف آینده این منابع است، بلکه آثار منفی محیط‌زیستی نیز بر آن مترتب خواهد بود. این کارشناس امور انرژی ادامه داد: توسعه سایر بخش‌های اقتصادی و اجتماعی در گرو پایداری و کارکرد درست محیط‌زیست معنا و مفهوم پیدا می‌کند. چنانچه همزمان با صنعتی شدن یک جامعه به موضوع محیط‌زیست توجه نشود، نه‌تنها توسعه اقتصادی حاصل نخواهد شد، بلکه گرفتاری‌های زیادی به بار می‌آید که منافع حاصل از توسعه کشور در بلندمدت را می‌بلعد.

وی با بیان اینکه اخذ مالیات سبز اصولی‌ترین راهکار برای کاهش مصرف سوخت‌های فسیلی و آلایندگی آنهاست، گفت: در ایران مبنای استفاده انرژی، سوخت‌های فسیلی است؛ بنابراین باید سازکاری در نظر گرفته شود که مصرف سوخت به حداقل کاهش یابد. این کارشناس امور انرژی وضع مالیات بر فعالیت‌های آلاینده به‌ویژه استفاده از سوخت‌های فسیلی را برای کشور امری ضروری تلقی کرد و افزود: هدف از وصول برخی مالیات‌ها بیش از آنکه افزایش درآمدهای مالیاتی دولت باشد، تنظیم رفتار مصرف‌کنندگان و فعالان اقتصادی است؛ به‌گونه‌ای که در کشورهای توسعه‌یافته از ابزار مالیات به‌منظور کاهش ایجاد آلودگی استفاده می‌کنند، زیرا اگر در اخذ مالیات سبز غفلت شود، نسل آینده هزینه گزافی به‌خاطر از بین رفتن محیط‌زیست به‌واسطه آلاینده‌ها پرداخت خواهد کرد. وی با اشاره به اینکه شدت انرژی، میزان استفاده از انرژی برای میزان مشخصی تولید را نشان می‌دهد، گفت: بالا بودن شدت مصرف انرژی نشانگر مصرف بیشتر انرژی برای تولید مشخصی است. مثلا اگر شدت مصرف انرژی در حالت اول، ۲ برابر حالت دوم باشد، یعنی در حالت اول برای تولید میزان برابری کالا، ۲ برابر حالت دوم انرژی مصرف شده است. از آنجایی که این میزان مصرف انرژی به محیط‌زیست آسیب می‌زند، باید قوانینی بازدارنده در راستای کاهش شدت مصرف انرژی وضع شود که اخذ مالیات سبز از مصادیق این قوانین است که در کشورهای پیشرفته جهان امتحان خود را پس داده است.

اصلاح سبد سوخت

وی ادامه داد: در ایران به‌دلیل وضعیتی که صنایع آلاینده با آن مواجه هستند؛ یعنی از یک سو پرمصرف هستند و آلایندگی بالاتری نسبت به صنایع مشابه در کشورهای دیگر دارند و از سوی دیگر، چند سالی است واردات برخی محصولات بهینه آلایندگی به کشور ممنوع است، اتلاف انرژی و درنتیجه میزان آلایندگی به‌شدت فزونی گرفته اما هنوز اتفاقی برای اجرای درست قانون مالیات سبز نیفتاده است. این کارشناس امور انرژی سبد سوختی کشور را بسیار آلاینده دانست و اظهار کرد: باید مالیات سبز وضع شود تا درآمد حاصل از آن صرف اصلاح سبد سوخت یا به‌عبارت دیگر، هزینه تحقیق و استفاده از انرژی‌های نو، پاک و تجدیدپذیر شود؛ هرچند بعید است در کشور ما این نوع مالیات در چنین مواردی به مصرف برسد. وی با اشاره به اینکه در سال‌های گذشته پرداخت یارانه در بخش انرژی باعث تقاضای فزاینده حامل‌های انرژی شده، گفت: در بخش حمل‌ونقل جاده‌ای نیز عوامل متعددی مانند پایین بودن نرخ سوخت همراه با بالا بودن عمر خودروها و همچنین تولید گسترده وسایل نقلیه با بازدهی پایین موجب مصرف بی‌رویه سوخت شده که از پیامدهای این مسئله انتشار گسترده انواع آلاینده‌هاست؛ بنابراین سیاست‌های مالی از جمله اخذ مالیات می‌تواند از عمده‌ترین سیاست‌های کلان اقتصادی باشد که منجر به ایجاد تغییراتی در کارکردهای نظام محیط‌زیستی شود؛ تغییراتی که به‌طور ویژه از نظر ایجاد آلودگی‌ها می‌تواند بسیار بااهمیت باشد.

سخن پایانی

وظیفه دولت‌ها پس از دریافت مالیات، استفاده از آن در جهت بهبود و ارتقای محیط‌زیست و از بین بردن آلاینده‌های محیط‌زیستی است. همچنین بخشی از درآمد حاصل از آن باید صرف سرمایه‌گذاری در تکنولوژی‌های مربوط به محیط‌زیست شود. پرداخت این نوع مالیات‌ها ممکن است باعث تغییر رویه شرکت‌ها و صنایع آلاینده شود تا برای پرداخت پول کمتر محیط‌زیست را کمتر آلوده و تخریب کنند. با این‌وجود، وضع مالیات‌های محیط‌زیستی از جمله مالیات کربن در صورت نبود زیرساخت‌ها و ارائه راهکار جایگزین مناسب، می‌تواند منجر به مشکلات و نارضایتی‌های معیشتی در سطح جامعه شود. از سوی هم تصور اینکه می‌توان مکانیسم‌های مخرب بازار را در محیط‌زیست صرفا با وضع مالیات بهبود بخشید، تصور غلطی بوده که ناشی از ندیدن سازکار پیشرفت ویرانگر تولید و مصرف روزافزون در ساختار اقتصادی کنونی است.

مسیر مالیات سبز خودرو

براساس قانون جدید مالیات بر ارزش‌افزوده، خودروها براساس رتبه‌بندی انرژی که به تایید سازمان ملی استاندارد ایران رسیده مشمول مالیات و عوارض سبز شده‌اند. مالیات سبز که از ۱۳ دی سال گذشته مطرح شد و به‌عنوان عوارض اخذ می‌شود، در واقع مالیات بر آلایندگی خودروهاست. طبق گفته مقامات مالیاتی، این مالیات را خودروسازها ابتدا دریافت کرده و پس از آن به حساب دولت واریز می‌کنند. بررسی قانون مالیات بر ارزش‌افزوده نشان می‌دهد خودروهای داخلی و وارداتی که در رتبه انرژی A و B قرار می‌گیرند، مشمول مالیات و عوارض سبز نمی‌شوند، این در شرایطی است که با رتبه انرژی C مشمول ۰/۵ درصد در تولیدات داخل و یک‌درصد در وارداتی‌ها خواهند شد. طبق ماده ۳۰ قانون مالیات بر ارزش‌افزوده همچنین خودروهایی که در رده انرژی D قرار می‌گیرند، مشمول یک‌درصد عوارض در خودروهای داخلی و ۲ درصد در وارداتی‌ها خواهند بود. خودروهای داخلی و وارداتی که در رتبه انرژی E هستند به ترتیب مشمول ۲ و ۵ درصد مالیات می‌شوند. در رتبه انرژی F هم تولید داخل ۳ درصد و وارداتی نیز ۷ درصد باید مالیات بپردازند. اما محصولات داخلی و وارداتی که در گرید G قرار می‌گیرند، مشمول بیشترین مالیات سبز می‌شوند به‌طوری که تولید داخلی ۵ درصد و وارداتی‌ها باید ۹ درصد مالیات پرداخت کنند. همان‌طور که در ماده ۳۰ تاکید شده، ماخذ مالیات و عوارض موضوع این ماده، قیمت فروش کارخانه درباره تولیدات داخلی و مجموع ارزش گمرکی و حقوق ورودی برای خودروهای وارداتی است.

طبق این قانون، مالکان خودرو اگر از محصولاتی بخصوص نوع داخلی آن با گرید A و B استفاده کنند، مشمول مالیات سبز نخواهند بود، حال آنکه محصولاتی که گرید C،D،E،F،G داشته باشند در موقع شماره‌گذاری باید مالیات پرداخت کنند. این مالیات از سوی خودروساز اخذ خواهد شد اما در نهایت به خزانه دولت واریز می‌شود. به این ترتیب، قانون مالیاتی که طی دهه‌های گذشته در دیگر کشورها اعمال می‌شد در شرایطی به‌تازگی در ایران اجرا شده که برخی معتقدند اجرای این قانون در کشور با اشکالاتی همراه است.

یادداشت

مالیات سبز در ایران بی‌رنگ است

پدرام جدی
کارشناس محیط‌زیست

مالیات سبز، مولفه‌ای اقتصادی در راستای پیشبرد اقتصاد سبز و توسعه‌ای همسو با محیط‌زیست و اقتصاد پایدار است که با گرفتن عوارض از شرکت‌هایی که همراه با تولید کالاها و محصولات تولید آلایندگی دارند، تلاش می‌کند این بودجه را در زمینه جبران آلاینده‌ها و حذف آنها مصرف کند.

مالیات سبز ابتدا توسط کشورهای توسعه‌یافته که درگیر صنعتی شدن، آلودگی هوا، تغییر کاربری‌های گوناگون و تخریب فضای سبز بودند، مطرح شد تا از طریق وضع سازکارهای بازدارنده اقتصادی میزان آسیب به محیط‌زیست را کاهش دهند. دولت باید پس از دریافت مالیات محیط‌زیستی، اعتبار به‌دست‌آمده را در بهبود و ارتقای محیط‌زیست و از بین بردن آلاینده‌های محیط‌زیستی و تکنولوژی‌های مربوط به آن هزینه کند. با این وجود، موضوع مالیات سبز در ایران مغفول مانده و کمتر به آن پرداخته شده است. ما انسان‌ها موظف هستیم هزینه‌های لازم برای حفاظت از محیط‌زیست را پرداخت کنیم. تمامی نهادها از مجموعه‌های دولتی گرفته تا بخش خصوصی و تعاونی به‌دلیل اینکه فعالیت‌هایشان بر محیط‌زیست تاثیرات مستقیم و غیرمستقیم می‌گذارد، وظیفه دارند به یک‌سری ضوابط پایبند باشند و از سویی بابت تخریب ایجاد شده هزینه‌ای به صورت جریمه یا مالیات پرداخت کنند. فعل‌وانفعالات این مجموعه‌های اقتصادی تاثیرات گوناگونی بر منابع آبی، هوا و خاک می‌گذارد و ممکن است تولید پسماند و پساب کنند یا به‌واسطه فعالیت‌هایشان موجب تغییر کاربری و تخریب شوند.

زمانی‌که از این مجموعه‌ها در راستای نوع فعالیت اقتصادی‌شان مالیات سبز یا محیط‌زیستی ستانده می‌شود، جذابیت فعالیت‌های آلاینده کاهش و سرمایه‌گذاران ناگزیر به سمت فعالیت‌های پایدارتر و سبز می‌روند. باید در نظر داشت هیچ فعالیت انسانی نیست که آسیبی برای محیط‌زیست نداشته باشد. حال یک‌سری از این آسیب‌ها متناسب با ظرفیت‌ها و برد آن اکوسیستم خودپالایی می‌شود اما عمدتا این خودپالایی اتفاق نمی‌افتد و تاثیرات فعالیت‌های اقتصادی ممکن است تا صدها سال تاثیر خود را بر یک اکوسیستم باقی بگذارد. در ایران برای مقابله با تخریب محیط‌زیست و کاهش اثرات فعالیت‌های انسانی بر طبیعت، یک‌سری عوارض و جریمه‌های محیط‌زیستی وضع شده و اگر شرکت‌ها و کارخانه‌ها درگیر آلایندگی شوند و آلایندگی آنها از سوی سازمان حفاظت محیط‌زیست ثابت شود، از نظر قانونی با اخطار و جریمه و توقف تولید مواجه خواهند شد. این جریمه عمدتا به صندوق ملی توسعه محیط‌زیست واریز شده و دارای مصارف مشخص است. در نهایت این اعتبار صرف یک‌سری حوزه‌ها از جمله تجهیز محیط‌بان‌ها، دانش‌بنیان‌کردن عرصه‌های محیط‌زیستی و... می‌شود. با این حال، این نوع جریمه‌ها به‌عنوان مالیات تلقی نشده و تقریبا در قوانین مالیاتی ایران چیزی به‌عنوان مالیات سبز یا مالیات محیط‌زیستی دیده نشده، در صورتی که بسیاری از تولیدات از جمله تولیدی‌های صنایع غذایی، پالایشگاه‌ها، شرکت‌های راهسازی و شرکت‌های کشتیرانی که با محیط‌زیست ارتباط و تعامل بسیار زیادی دارند می‌توانند از مخاطبان موضوع مالیات سبز باشند. فعالیت برخی کشتیرانی‌ها خواه‌ناخواه باعث آلایندگی سواحل، دریاها و دریاچه‌ها شده و در راهسازی غیرممکن است تخریب محیط‌زیست رخ ندهد. پالایشگاه‌ها چه در تولیدات، چه در پساب‌ها و چه در انتشار گازهای گلخانه‌ای، سهم زیادی در آلودگی محیط‌زیست دارند. از سویی فعالیت‌های معدنی در ایران هم همواره با تخریب‌های گسترده‌ای همراه بوده است. در نهایت اینکه طبق قانون، تمام این بخش‌ها با اخذ مجوزهای محیط‌زیستی به‌طور قانونی و رسمی قادر به فعالیت خواهند بود و در صورت تخلفات محیط‌زیستی محکوم به پرداخت خسارت و جریمه خواهند شد. با این همه، مسئله پرداخت مالیات متفاوت بوده و باید برای تحقق اقتصاد سبز نگاه جدی‌تری به اجرای مالیات سبز داشت. در این صورت، بخش‌هایی از اقتصاد ملزم به کاهش اثرات آلاینده می‌شوند و به‌دلیل مشمولیت مالیاتی جذابیت اقتصادی این بخش‌ها کاهش می‌یابد. در این صورت، جذابیت حرکت به سمت اقتصاد سبز بیشتر می‌شود.

شنبه
۱۸ تیر ۱۴۰۱- ۹ ذی‌الحجه ۱۴۴۳ - ۹ ژوئیه ۲۰۲۲- شماره ۲۰۹۷- پیاپی ۳۴۱۵

صمت
صنعت معدن تجارت

منشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه صمت: www.smtnews.ir/about.html

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی «صمت»
مدیرمسئول: ناصر بزرگمهر
سردبیر: عاطفه خسروی

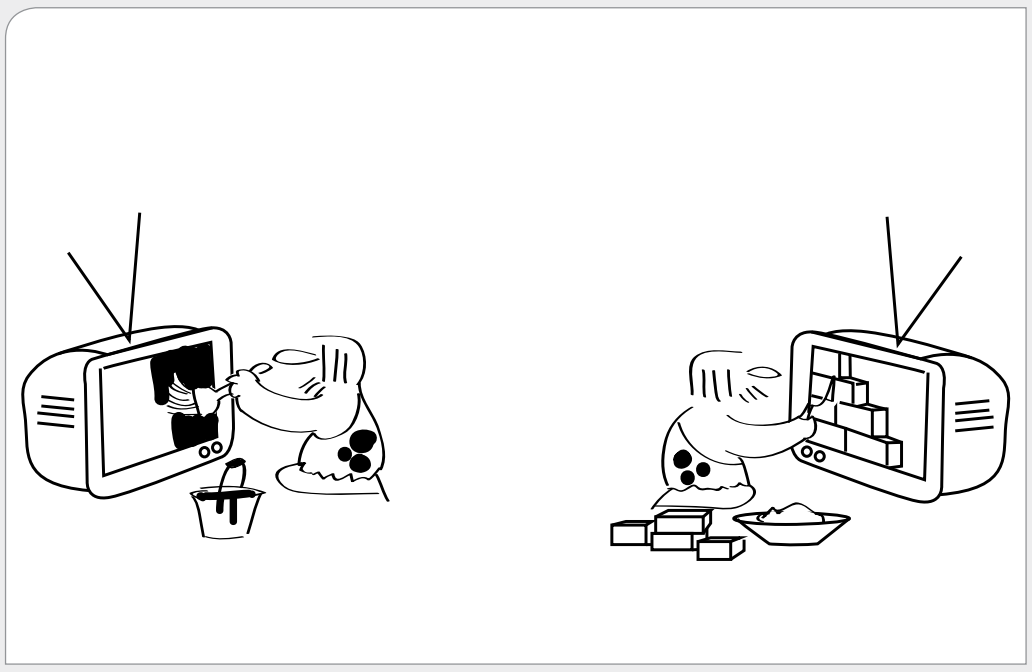
تلفن: ۸۲۱۹۰ - نمابر: ۸۸۷۱۳۷۳۰- پیامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹۰
سازمان آگهی‌ها: ۳-۸۸۷۲۲۷۳۲ - نمابر آگهی‌ها: ۸۸۷۲۴۲۱۱-۰۹۰۲۶۲۹۱۴۸۸
امور مشترکین: ۸۸۷۲۲۷۳۵ - روابط عمومی: ۸۸۱۰۵۳۰۹
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵
تهران، خیابان قائم‌مقام فراهانی - کوچه آزادگان شماره ۲۶ - کد پستی ۱۵۸۶۷۳۳۸۱۱
روابط عمومی: pr@smtnews.ir آگهی: ads@smtnews.ir
امور استان‌ها: ostanha@smtnews.ir
چاپخانه: انتخاب رسانه

info@smtnews.ir
www.smtnews.ir
instagram.com/smtnewspaper
telegram.me/smtnews
tozi.smtnews@gmail.com

روزنامه صمت با رتبه ۱
در میان روزنامه‌های تخصصی مقام ۱
در میان روزنامه‌های اقتصادی مقام ۲

عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی
عضو انجمن مدیران رسانه
عضو تعاونی مطبوعات

کارتون روز

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

نگاه روز

ابزاری که اقتصاد را عادلانه‌تر می‌کند

نخستین موضوعی که نیاز به استقرار یک نظام مالیاتی اصولی‌تر در کشور را ضروری می‌کند، افزایش نابرابری در کشور است. گرچه کسری بودجه ناشی از کاهش درآمدهای نفتی هم می‌تواند انگیزه این اصلاحات را فراهم کند اما نباید فراموش کرد مالیات همزمان با اینکه یک ابزار درآمدزا برای دولت است، در اقتصاد می‌تواند به کاهش نابرابری‌ها یاری برساند.

تجربه جهانی نیز نشان می‌دهد مهم‌ترین ابزار سیاستی برای کاهش نابرابری‌های درآمدی در یک کشور اخذ مالیات است، به همین دلیل پیش‌بینی می‌شود اگر نظام مالیاتی ایران هم اصلاح شود در توزیع درآمد تحول بزرگی رخ دهد.

شرایط اقتصاد کشور به‌گونه‌ای است که بخش مهمی از جمعیت زیر خط فقر رفته‌اند و با استقرار نظام مالیات بر مجموع درآمد اشخاص حقیقی می‌توان توان مالی دولت را برای حمایت از فرودستان افزایش داد، به همین دلیل از منظر اقتصاد سیاسی گفته می‌شود برندگان اصلی یک نظام یکپارچه مالیاتی، فرودستان هستند. طبعا بزرگ‌ترین مانع اجرای این سیاست در کشور هم کسانی هستند که از آن زیان خواهند دید.

سرمایه‌داران و سوداگران کسانی هستند که از شفافیت دوری می‌کنند و تمایل دارند در شرایطی به فعالیت خود ادامه دهند که کمترین قوانین و مقرراتی را در مقابل خود ببینند.

▣ نظام مالیاتی یکپارچه ضروری می‌شود

در دنیای مدرن سابقه اخذ مالیات بر درآمد به سختی عمر دوقرنی پیدا کرده است. برای نخستین بار مالیات بر درآمد در انگلیس در سال ۱۷۹۹ با هدف تامین مخارج دولت در جنگ‌های ناپلئونی وضع شد. مالیات یادشده از اساس نوعی مالیات موقت بود که تمدید آن باید سالانه به تایید پارلمان می‌رسید. مالیات بر درآمد انگلستان پس از پیروزی در نبرد معروف واترلو در سال ۱۸۱ لغو شد، اما از سال ۱۸۴۲ دوباره برقرار شد.

خلاف مدل انگلیسی مالیات بر درآمد که مبتنی بر اخذ جداگانه مالیات‌ها بود، در اروپای به‌ویژه از اواخر قرن نوزدهم میلادی رویکرد دیگری ظهور کرد که مبتنی بر اخذ یکپارچه مالیات از مجموع درآمد مودیان حقیقی بود. یکی از مهم‌ترین مصادیق این رویکرد وضع مالیات بر درآمد در ایالت پروس آلمان در سال ۱۸۹۱ بود.

در ایالات متحده مالیات بر درآمد نخستین بار در سال ۱۸۶۴ به‌منظور تامین مالی جنگ‌های داخلی وضع شد. این مالیات که به‌دلیل معافیت‌های گسترده تنها یک درصد مودیان را مشمول می‌کرد، در سال ۱۸۷۲ لغو شد.

در سال ۱۸۷۵ کنگره امریکا دوباره اقدام به وضع مالیات بر درآمد افراد حقیقی کرد، اما این اقدام از طرف دادگاه عالی این کشور خلاف قانون اساسی شناخته شد. تصویب متمم ۱۶ قانون اساسی امریکا در ۱۹۱۳ راه را برای وضع مجدد مالیات بر درآمد فدرال در همان سال هموار کرد.

▣ نظام مالیاتی ایران

نظام مالیاتی ایران که شباهت زیادی به الگوی مالیات بر درآمد انگلیس در قرن نوزدهم دارد، از رویکرد اخذ جداگانه مالیات از پایه‌های درآمدی تبعیت می‌کند. در ساختار مالیاتی فعلی ایران، بیشتر انواع سرمایه همچون سود تقسیمی سهام، سود سپرده بانکی، انواع اوراق بهادار و عایدی سرمایه معاف از مالیات هستند. این امر به‌خوبی نشان می‌دهد نظام مالیاتی ایران فاقد رویکرد مالیات یکپارچه بر مجموع درآمد اشخاص حقیقی است.

ممکن است برخی صاحب‌نظران یا مجریان مالیاتی گذشته یا حال ادعا کنند تفاوت چندانی میان دو رویکرد وجود ندارد، چراکه در رویکرد اخذ جداگانه مالیات‌ها نیز کمابیش از همه پایه‌های درآمدی، مالیات اخذ و به حساب دولت واریز می‌شود. به‌علاوه ممکن است با این استدلال که نظام مالیاتی کنونی ایران تا حد زیادی به اخذ مالیات در منبع متکی است ادعا شود نظام مالیاتی فعلی کشور بر نظام یکپارچه برتری دارد.

▣ ارزیابی نقاط ضعف و قوت نظام مالیاتی

ارزیابی نقاط ضعف و قوت نظام کنونی مالیات بر درآمد در ایران نیازمند توجه به معیارهای مطلوب در یک نظام مالیاتی است. نخستین معیار، عادلانه بودن نظام مالیاتی است. اقتصاددانان هنگام ارزیابی این معیار به دو عنصر عدالت افقی و عمودی اشاره می‌کنند.

منظور از عدالت افقی رفتار یکسان نظام مالیاتی با مودیانی است که توان پرداخت یکسانی دارند، در حالی که نظام مالیاتی فعلی کشور فاقد این معیار است. مادامی که نظام مالیاتی کشور مبتنی بر اخذ جداگانه مالیات از پایه‌های مختلف درآمدی است احتمال باقی ماندن این مشکل بسیار زیاد است.

شاخص‌های اندازه‌گیری نابرابری در ایران نشان می‌دهد پس از انقلاب نیز همچنان نابرابری‌های اقتصادی فراتر از اندازه‌های قابل قبول است. برای مثال، ضریب جینی که از شناخته‌شده‌ترین شاخص‌های اندازه‌گیری نابرابری در جهان است، پس از کاهش نسبتا ملموس در ۳ سال اول دهه ۹۰ به‌سرعت در حال افزایش و بازگشت به سطوحی تاریخی در خود در ابتدای دهه ۸۰ است.

در آن زمان ضریب جینی کشور ۰.۴ اندازه گیری شد؛ این در حالی است که برخی کشورهای جهان توانسته‌اند با اتخاذ سیاست‌های مناسب این شاخص را به کمتر از ۰.۲۵ کاهش دهند.

از دیگر شاخص‌های اندازه‌گیری نابرابری که بیانگر سطح نامطلوب نابرابری در ایران است نسبت هزینه ۱۰ درصد ثروتمندترین به ۱۰ درصد فقیرترین جمعیت کشور است. این شاخص نیز پس از بهبود قابل‌توجه در اوایل دهه ۹۰ به‌سرعت در حال افزایش است.

تجربه جهانی نشان می‌دهد مهم‌ترین سازکارهای در دسترس برای کاهش نابرابری‌های درآمدی استفاده بهینه از ابزارهای مالیاتی و یارانه‌ای است.

به‌طور مثال ضریب جینی درآمد در سوئد، پیش از اخذ مالیات و توزیع یارانه به ۰.۴۳ می‌رسد که رقمی به‌شدت بد و نامطلوب است، اما دولت این کشور توانسته با بهره‌گیری مناسب از ابزارهای مالیاتی و یارانه‌ای، توزیع درآمد را به‌نحو چشمگیری بهبود بخشیده و آن را به حدود ۰.۲۵ برساند که جزو موفق‌ترین ارقام جهان در زمینه مقابله با نابرابری‌ها به‌شمار می‌رود.

مروری بر تاریخچه مالیات در ایران

می‌توان ایران را یکی از کهن‌ترین کشورهایی دانست که نظام مالیاتی را وارد اقتصاد خود کرده است. عده‌ای از مورخان بر این باورند که تاریخچه مالیات ایران مربوط به ۵۰۰۰ سال قبل می‌شود، با این همه در دوره پادشاهی داریوش مالیات برای نخستین بار تنظیم و میزان پرداخت آن معین شد.

در عصر حکومت سلوکیان و بعد از آن سیستم پرداخت مالیات به‌طور مستقیم و غیرمستقیم دسته‌بندی شد. مالیات بر زمین‌ها و سپس مالیاتی که هر شخص بدون در نظر گرفتن مقدار درآمدی که کسب می‌کند یا میزان دارایی خود باید پرداخت کند، از بااهمیت‌ترین مالیات‌های مستقیم به‌شمار می‌آمدند. ناگفته نماند که در این دوره همچنان هدیه‌ها و اجناس مختلف به‌عنوان مالیات گرفته می‌شدند. مالیات‌های غیرمستقیم هم فقط به حقوق گمرکی ختم می‌شد.

در دوره هخامنشیان وجه مالیات میان همه نقاط کشور توزیع می‌شد. در زمان پادشاهان ساسانی هرقدر محصول زمین‌های یک خانوار خوب یا بد بود، به همان نسبت مبلغی بابت مالیات پرداخت می‌شد. مالیاتی با عنوان مالیات سرانه هم از کسانی که زرتشتی نبودند، دریافت می‌شد که این مالیات را از ۲۰ساله‌ها تا کسانی که ۵۰ سال سن داشتند می‌گرفتند و بانوان و کودکان هم معاف از دادن مالیات بودند.

▣ گسترش و تنوع مالیات در ایران

با ورود اسلام به ایران منابع دریافت مالیات گسترش و تنوع بیشتری پیدا کرد. علاوه بر مالیات‌هایی که قبلا دریافت می‌شد، مالیات‌هایی همچون مالیات املاک و دارایی‌های جاری، مالیات زرآب‌خانه، کشتیرانی، معدن‌ها و همه صنعتکاران به شمار مالیات‌ها اضافه شد. زکات و خمس نیز از مالیات‌های اسلامی و شرعی اضافه‌شده بر مالیات‌های سابق بودند.

در دوره عباسیان به طبقه‌ها و افراد با توانایی مالی بالا و دارای درآمد بیشتر اهمیت بیشتری داده می‌شد، این در حالی بود که اکثریت مردم همچنان موظف به پرداخت مالیات‌های گزاف و سنگینی بودند.

ایران در دو سده اول پیدایش دین اسلام، تحت نظارت حاکمان عرب و با قوانین حکومت اسلامی رهبری می‌شد. دولت مستقل و خودکفا با ضوابط مالیاتی مختص خود، از دوره صفاریان در ایران شکل گرفت.

در این دوره توجه به اقشاری که درآمد کمتری داشتند، در جهت رعایت عدالت، از مهم‌ترین اصول به‌شمار می‌آمد. همین طور آنهایی که مال و اموال‌شان کمتر از ۵۰۰ درهم بود، از پرداخت مالیات معاف بودند، در حالی که در دوره سامانیان و همین‌طور غزنویان و دوره‌های بعد از آنها این اصول از اهمیت کمتری برخوردار بود.

اصلاحاتی که در دوران مغول انجام شد باعث شد منابع مالیاتی به‌صورت مشهودی گسترش پیدا کنند.

در عهد صفویه ایران از لحاظ علمی پیشرفته‌تر شد و صنعت کشور رشد پیدا کرد. هر آنچه که از نحوه اداره کشور در این دوره پایه‌گذاری شد تا زمان شروع عصر مشروطه پابرجا باقی ماند.

برخی از مالیات‌ها مانند مالیات بر زمین، گله‌ها و گوسفندان، مالیات سرانه و نرخ آب، در این دوره هزینه مشخصی داشتند و به‌صورت نسبی اخذ می‌شدند.

▣ تغییر روند مالیات‌ستانی در ایران

شاه عباس با اعمال تغییراتی در مسائل مالی، انجام اصلاحاتی در حوزه مالیات، نظارت بر چگونگی عملکرد ماموران مالیاتی و ممانعت از کوتاهی آنها در انجام وظایف‌شان باعث رضایت مردم شد.

در این دوره مردم با رضایت به انجام کار کشاورزی و دیگر کارهای اقتصادی می‌پرداختند. وی همچنین هزینه گمرکی را کم کرد و این‌گونه شرایط تجارت خارجی را فراهم آورد. کریم خان زند، موسس سلسله زندیه، برای گسترش دادوستد و پیشرفت کارها در بندرگاه‌های جنوب کشور، هزینه گمرکی را از کالاهای بازرگانی که صادر یا وارد می‌شد، به‌دست می‌آورد.

در کل در دوره زندیه برای پرداخت مالیات، به اشخاص فشار و سختی تحمیل نمی‌شد و از این نظر در آسایش بودند.

در زمان قاجار پس از تعیین دستمزد کارها انجام و مالیات‌ها نیز طبق آن پرداخت می‌شد. بعضی از مالیات‌ها نیز به‌صورت توزیعی میان ساکنان هر محل تقسیم می‌شد. امیرکبیر در دوره ناصرالدین شاه سعی کرد منابع مالی را سروسامان بدهد و میان درآمد و مخارج و میزان بودجه اعتدال برقرار کند اما بعد از امیرکبیر دوباره هرج‌ومرج به‌وجود آمد.

در پایان حکومت ناصرالدین شاه دوباره تلاش برای بهبود شرایط و اوضاع مالی از سر گرفته شد. حکمی برای بررسی ملک و املاک داده و مقدار مالیاتی که هر قشر باید می‌پرداخت در همه جا پخش شد. مانند همه دوره‌های گذشته، در این زمان هم بااهمیت‌ترین منبع پول و دارایی کشور زمین‌های زراعی بود.

▣ تصویب قانون مالیات

قانون بررسی و رسیدگی براساس مبادی علمی، نخستین قانون وابسته به مالیات بود که در سال ۱۳۲۵ قمری در مجلس اول وضع شد. باتوجه به این قانون، نخست اطلاعات کامل زمین شامل اندازه و مساحت الگوبرداری و نوع زمین، گونه‌های محصولات، درخت‌ها، مقدار سهم آب و همین‌طور بقیه مشخصه‌های آن ثبت می‌شد. قانون دومی که به تصویب مجلس رسید، مقررات مربوط به مالیات نمک بود و در سال ۱۲۸۸ هجری شمسی مورد تایید واقع شد. برخی دیگر قوانین مالیاتی در تاریخ‌های زیر تصویب شدند تا مسیر مالیات‌ستانی را هموار کنند.

- قانون مالیات بر عوارض در سال ۱۲۸۸ هجری شمسی تصویب شد.
- قانون ارزیابی مجدد تریاک و مالیات پوست بره در سال ۱۲۸۹ هجری شمسی تصویب شد.
- قانون روده در سال ۱۲۸۹ به تصویب رسید.
- قانون املاک اجاری در سال ۱۲۹۴ هجری شمسی تصویب شد.
- قانون کتیرا در ۱۳۰۱ هجری شمسی تصویب شد.
- قانونی در ۱۳۰۴ هجری شمسی مصوب شد که می‌توان این قانون را شروع احیا و تغییرات مالی کشور ایران دانست. این قانون، قانون مالیات ملک‌های اربابی و همین‌طور مالیات دواب بود که البته مالیات دواب چند سال بعد لغو شد. این قانون تنها درآمدهای زمین‌های کشاورزی را شامل می‌شد و از بقیه مشاغل مالیاتی دریافت نمی‌شد. بعد از آن مقررات مختلف دیگر و همین‌طور مقررات تکمیل‌کننده قانون گذشته تصویب شد.
- قانون مالیات بر درآمد با قید بهای افزایشی در سال ۱۳۰۹ هجری شمسی تصویب شد.
- قانون مالیات بر ارث و میراث برای نخستین بار در ۱۳۱۶ شمسی به تصویب مجلس رسید.
- قانون مالیات زمین‌های زراعی و قانون مالیات بر درآمد نیز در سال ۱۳۲۸ شمسی تصویب شد.

البته در دوره‌های زمانی گوناگون قوانین و مقررات و اصلاحات دیگری نیز به قوانینی که در بالا ذکر کردیم افزوده شد.

در عصر مشروطه فرصتی پیدا شد تا قوانین مالیاتی و مصوبه‌ها را بازبینی کنند و دستورها و قوانین تازه‌ای در حوزه مالیاتی کشور جای داده شود؛ تا جایی که حتی قوانین مالیاتی وضع شده در سال ۱۳۴۵ خیلی از ویژگی‌های قوانین عصر حاضر را داشت. به‌طور مثال برای حقوق به‌دست آمده از سازمان‌ها و شرکت‌ها و درآمد املاک اجاری مالیات‌هایی با بهای مشخص دریافت می‌شد و پرداخت مالیات بر ارث پابرجا بود.

همچنین با شیوه‌های مشخصی به شکایت‌های پرداخت‌کنندگان مالیات پاسخ داده می‌شد. در این راستا تشکیلات بررسی و بازنگری و نرخ صعودی در مقررات مربوط به مالیات گنجانده شده بود.

با این حال مشکلی که وجود داشت این بود که قوانین گفته‌شده به‌شدت ازهم‌گسیخته بود و مقررات نظام و آداب آن با گرفتاری‌ها و مشکلات آن زمان همخوانی نداشت؛ بنابراین تصویب قوانین مالیاتی تازه که دارای انسجام باشد و همه مالیات‌های مستقیم را تضمین کند، مسلم و حتمی بود. سرانجام مکتوبات قانونی موردنیاز در ۱۳۴۵/۱۲/۲۸ در ۳۲۳ بند تصویب شد. این مصوبات در سال ۱۳۶۶ شمسی دوباره بررسی شد.

▣ تغییر قوانین مالیاتی بعد از انقلاب اسلامی ایران

بعد از انقلاب باتوجه به نقصانی که در قوانین مالیاتی کشور وجود داشت و نیز اوضاع و احوال کشور تغییرات و قوانین بسیاری در قانون مالیات‌های مستقیم و غیرمستقیم به تصویب رسید.

سال ۱۳۵۸ قانون مالیات‌های مستقیم مصوب اسفند ۱۳۴۵ در دست بررسی قرار گرفت و به‌صورت لایحه‌ای قانونی توسط شورای انقلاب ارائه شد.

بعد از آن در سال ۱۳۶۶ این قانون مورداصلاح و تجدیدنظر جامع قرار گرفت و به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید که از ابتدای سال ۱۳۶۸ لازم‌الاجرا شد. ذکر این نکته الزامی است که نبود ثبات در سیاست‌های اقتصادی و فقدان برنامه آینده‌نگر، زمینه اصلاحات و وضع قوانین جدید را فراهم کرد؛ به‌طوری که در سال‌های ۱۳۵۷ تا ۱۳۶۶ بیش از ۵۰ اصلاح یا وضع مقررات جدید به تصویب مراجع ذی‌صلاح رسیده است.

مکتوبات تصحیح قانون مالیات‌های مستقیم که از ۱۳۷۶ تالیف آن شروع شده بود نیز در ۲۷ بهمن ۱۳۸۰ با نام قانون اصلاح موادی تصویب شد و در ۱۳۸۱ به بعد به اجرا در آمد.

دریچه

مالیاتی که بر ارزش افزوده وضع شد

مالیات بر ارزش افزوده در سال ۱۹۱۸ میلادی توسط فون زیمنس معرفی شد. فرانسه نخستین کشوری بود که در سال ۱۹۴۸ این نوع مالیات را انتخاب و اجرا کرد. به‌تدریج و در طول زمان این نوع از مالیات‌ها در کشورهای مختلف جهان گسترش یافت و در سال ۱۳۷۸ ایران نیز با پیاده‌سازی سیستم مالیات بر ارزش افزوده به این جرگه پیوست.

امروزه این مالیات‌ها نه‌تنها به یکی از منابع درآمدی اصلی دولت‌ها تبدیل شده، بلکه دولت‌ها اهداف دیگری را نیز در استقرار این نظام مالیاتی دنبال می‌کنند که از مهم‌ترین آنها می‌توان به شفاف‌سازی مبادلات اقتصادی، آشکارسازی اقتصاد زیرزمینی و حذف سایر مالیات‌های فروش اشاره کرد.

با این حال، مالیات بر ارزش افزوده مانند سایر مالیات‌های مستقیم ماهیتی تنازلی دارد و آثار مناسبی بر توزیع درآمد ندارد، به همین دلیل از روش‌هایی چون نرخ‌های چندگانه یا اعطای معافیت به کالاهایی که سهم بالایی در سبد مصرفی جامعه دارند، استفاده می‌شود. راهکار اول را کشورهای کمی در جهان پذیرفته‌اند، زیرا این رویکرد سیستم مالیات بر ارزش افزوده را پیچیده‌تر کرده و به موازات آن هزینه‌های اجرایی و تمکین را افزایش می‌دهد، اما راهکار دوم را طیف بزرگ‌تری از کشورها انتخاب کرده‌اند که ایران هم جزو این کشورها است.

براساس مباحث مربوط به مساوات و عدالت اجتماعی، بیشترین مالیات باید از کالاهای تشکیل‌دهنده سبد هزینه‌ای افراد سرمایه‌دار و ثروتمند اخذ شود؛ از این رو، برخی از کشورها، از نرخ‌های افزایش یافته برای کالاهای لوکس و از نرخ‌های کاهش یافته برای کالاهای اساسی استفاده می‌کنند که به این ترتیب منطق نرخ‌های چندگانه مالیاتی را برای کاهش اثر تنازلی بودن مالیات بر ارزش افزوده اتخاذ می‌کنند.

در بسیاری از کشورها، کالاهای ضروری با نرخ کاهش‌یافته مشمول مالیات بر ارزش افزوده شده‌اند که برای نمونه، می‌توان به آب، دارو و تجهیزات پزشکی اشاره کرد. هرچند استفاده از این روش به کاهش اثر تنازلی مالیات بر ارزش افزوده منجر می‌شود، اما بسیاری از کشورها راهکار معافیت را انتخاب می‌کنند.

استفاده از نرخ قطعی واحد، دفاتر و صورت‌حساب‌های مودی را ساده‌تر خواهد کرد و نیازی به حساب‌های جداگانه برای خرید و فروش‌ها حسب نرخ اعمالی وجود نخواهد داشت که این مسئله به‌نوبه خود موجب تضمین اثربخشی عملکرد نظام خوداظهاری برمبنای تمکین داوطلبانه می‌شود.

همچنین استفاده از نرخ واحد، حسابرسی مالیات بر ارزش افزوده را تسهیل می‌کند، در حالی که در نظام چندنرخی، رسیدگی‌ها پیچیده‌تر می‌شود و بررسی ریزحساب‌های مودی به‌علت تقسیم‌بندی خریدها و فروش‌ها ضرورت می‌یابد.

کشورهای مجری مالیات بر ارزش افزوده بنا بر دلایل گوناگون، برخی از کالاها و خدمات را از مالیات بر ارزش افزوده مستثنا می‌کنند و یکی از منطق‌های پذیرفته شده بری اعطای معافیت، کاهش اثر تنازلی است. با این همه مشکلات نظام چندنرخی کم و بیش در سناریوی اعطای معافیت هم وجود دارد.

یکی از مهم‌ترین اجزای قانون مالیات بر ارزش افزوده که در سال ۸۷ به‌صورت آزمایشی به تصویب مجلس رسید، فصل مربوط به معافیت‌هاست که برخی از موارد مندرج در فهرست معافیت با هدف کاهش بار مالیاتی دهک‌های پایین درآمدی و خارج کردن اقلام اساسی موردنیاز این خانوارها تعبیه شده است.

با این حال، بررسی‌ها و دلالت‌های سیاستی یافته‌های چندین گزارش رسمی نشان می‌دهد استفاده از ابزار معافیت برای کاهش ضریب جینی و عادلانه‌تر کردن توزیع درآمد راهگشا نیست. باتوجه به اینکه از یک سو تعداد اقلام کالاها و خدمات معاف در قانون مالیات بر ارزش افزوده ایران، بیش از بسیاری از کشورها است و از سوی دیگر پیامدهای نامطلوب معافیت‌ها برای نظام مالیات بر ارزش افزوده، توصیه می‌شود در حد توان، دامنه معافیت‌ها محدود شود. بدیهی است وسیع شدن فهرست کالاها و خدمات معاف موجب شکسته شدن حلقه مالیاتی می‌شود که اثری جز کاهش کارآیی نظام مالیات بر ارزش افزوده، کاهش درآمدهای دولت از محل مالیات غیرمستقیم، از دست رفتن اطلاعات مودیان و جلوگیری از فرار مالیاتی نخواهد داشت.